

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av skogslagen, naturvårdslagen och lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att skogslagen, naturvårdslagen och lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information ändras. Det föreslås att det i skogslagen tas in inskränkningar och skyldigheter i fråga om avverkning och annat bedrivande av skogsbruk i syfte att beakta fågelfaunan. Samtidigt föreslås det att bestämmelserna om påföljder i skogslagen kompletteras. Syftet med propositionen är att förtydliga och precisera den nationella lagstiftningen, i synnerhet när det gäller avverkning under häckningstid. Orsaken bakom de föreslagna bestämmelserna är ett avgörande av EU-domstolen, i vilket domstolen preciserade tolkningen av EU:s fågeldirektiv. Det föreslås att det i naturvårdslagen ska tas in förtydligande bestämmelser om verkställandet av förbudet mot störning av fåglar, så att den nationella lagstiftningen motsvarar fågeldirektivets innehåll. Därtill föreslås det i propositionen bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i samband med bedrivande av skogsbruk.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt våren 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1 Lagstiftning och rättspraxis	6
2.1.1 EU-lagstiftningen och EU-domstolens rättspraxis	6
2.1.2 Nationell lagstiftning och rättspraxis.....	11
2.1.3 Bedömning av den gällande lagstiftningen.....	15
2.2 Skogsbruket och fågelfaunan.....	18
2.2.1 Fågelfaunans status och faktorer som påverkar den	18
2.2.2 Konsekvenser av skogsbruksåtgärder under häckningstid för fåglarna	22
2.2.3 Tillsyn och myndighetssamarbete	27
2.2.4 Praxis för att beakta fågelfaunan inom skogsbruket.....	30
3 Målsättning.....	33
4 Förslagen och deras konsekvenser	33
4.1 De viktigaste förslagen	33
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	37
4.2.1 Allmänt om bedömningen av konsekvenserna	37
4.2.2 Ekonomiska konsekvenser.....	38
4.2.3 Miljökonsekvenser.....	42
4.2.4 Övriga konsekvenser för människor och samhälleliga konsekvenser	46
5 Alternativa handlingsvägar.....	49
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	49
5.1.1 Ett omfattande förbud mot avverkning under häckningstiden	49
5.1.2 Alternativ till en begränsning av förbudet mot avsiktlig störning.....	53
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	54
6 Remissvar	57
6.1 Sammanfattning av responsen från remissförfarandet	57
6.2 Beaktandet av responsen.....	59
7 Specialmotivering.....	60
7.1 Lag om ändring av skogslagen	60
7.2 Lag om ändring av naturvårdslagen	69
7.3 Lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information	72
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	75
9 Ikraftträdande	75
10 Verkställighet och uppföljning	75
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	76
11.1 Allmänt	76
11.2 Ansvar för miljön.....	76
11.3 Egendomsskyddet.....	77
11.4 Straffrättslig legalitetsprincip	78
11.5 Utlämnande av sekretessbelagd information	79
LAGFÖRSLAG.....	81
1. Lag om ändring av skogslagen	81
2. Lag om ändring av naturvårdslagen	84

3. Lag om ändring av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information	86
BILAGA	88
PARALLELLTEXTER	88
1. Lag om ändring av skogslagen	88
2. Lag om ändring av naturvårdslagen	92
3. Lag om ändring av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information	94

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Bakgrunden till beredningen av propositionen utgörs av EU-domstolens avgörande från augusti 2025 (dom av den 1 augusti 2025, Voore Mets och Lemeks Põlva, mål C-784/23, EU:C:2025:609, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&td=ALL&num=C-784/23>), som preciserar tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar (2009/147/EU, nedan *fågeldirektivet*).

Artikel 5 i fågeldirektivet innehåller bestämmelser om ett generellt system för skydd av fåglarerna. Enligt det ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att förbjuda bland annat avsiktligt dödande eller fångande av fåglarna, avsiktligt förstörande eller skadande av bon och ägg samt avsiktligt störande av fåglarna, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstiden, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv. I Finland har bestämmelserna genomförts genom 70 § i naturvårdslagen (9/2023), vilken när det gäller fridlysta djurarter förbjuder avsiktligt dödande eller fångande av individer, tagande av bon samt ägg och individer i andra utvecklingsstadier eller flyttande av dem till en annan plats eller annat avsiktligt skadande samt avsiktligt störande av individer, i synnerhet under förökningsperioden, på viktiga rastplatser under flyttningen eller på platser som annars är viktiga under deras livscykel. När det gäller viltfåglar och icke fredade fåglar har regleringen i artikel 5 i fågeldirektivet genomförts i jaktlagen (615/1993).

EU-domstolens avgörande har framför allt betydelse med avseende på bedrivandet av skogsbruk. Det preciserar även tolkningen på ett sätt som avviker från vad som föreslås i regeringens proposition till riksdagen med förslag till naturvårdslag och till ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 76/2022 rd). I och med den preciserade tolkningen av fågeldirektivet behöver de nationella bestämmelserna göras tydligare och preciseras, så att avverkning och andra skogsbruksåtgärder även framöver sker i enlighet med kraven i fågeldirektivet och så att förutsättningarna i Finland är förutsebara. Till helheten av bestämmelser hör även en precisering av naturvårdslagen med avseende på förbudet mot avsiktligt störande av fåglar. Samtidigt utfärdas bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i samband med utövande av skogsbruk som en del av helheten. Genom propositionen genomförs de skyldigheter som föreskrivs i fågeldirektivet på nationell nivå.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering (s. 138) finns skrivelser som hänför sig till innehållet i propositionen. Enligt regeringsprogrammet bör den övergripande bedömningen av hur den reglering som bereds inom EU inverkar på den finländska skogssektorn utvecklas, och regleringen bör hållas på miniminivå. Samtidigt konstateras i regeringsprogrammet att EU inte bör begränsa användningen av de finländska skogarna och att nationella tolkningar inte bör försvåra verksamhetsförutsättningarna för näringarna. Vidare konstateras i regeringsprogrammet att förutsägbarheten i förutsättningarna för skogsindustrin måste förbättras för att tillväxten inom den finländska skogssektorn ska säkerställas.

Den 19 december 2023 framställde Estlands högsta domstol en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen i målet Voore Mets och Lemeks Põlva, vilket gällde tolkningen av ovan nämnda artikel 5 i fågeldirektivet. Finland deltog i behandlingen av förhandsavgörandet genom att framställa skriftliga anmärkningar (den 24 april 2024) och delta i den muntliga behandlingen (den 11 december 2024). EU-domstolen meddelade domen den 1 augusti 2025.

Efter att domen meddelats tillsatte jord- och skogsbruksministeriet en arbetsgrupp med bred sammansättning. Arbetsgruppens uppgift är att bedöma konsekvenserna av avverkning som utförs under fåglarnas häckningstid. Arbetsgruppens mandatperiod var den 22 september 2025 till den 28 februari 2026, men den förlängdes fram till den 30 april 2026. Arbetsgruppens uppgift är att bedöma effekten av de anvisningar och rekommendationer som för närvarande tillämpas på avverkning och ge förslag som gör dem effektivare. Arbetsgruppens uppdrag omfattar inte beredning av förslag till författningsändringar. Arbetsgruppens arbete har dock utgjort stöd för beredningen av regeringens proposition. Information om arbetsgruppen och de handlingar som hänför sig till dess arbete finns i den offentliga webbtjänsten i statsrådets projektportal under adressen <https://mmm.fi/sv/projekt2?tunnus=MMM036:00/2025> under koden MMM036:00/2025.

Regeringens proposition har beretts som ett tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet samt vid miljöministeriet när det gäller ändringarna i 70 och 82 § i naturvårdslagen.

Till stöd för beredningen av propositionen har flera utredningar använts, av vilka de viktigaste är Finlands skogscentral¹ och Metsäteho Oy:s² utredningar om inriktande av avverkning till fåglarnas häckningstid och Naturresursinstitutets utredning om vilka konsekvenser inskränkningar av avverkning och andra skogsbruksåtgärder under häckningstid innebär för skogsbruket³. Dessutom utarbetade Naturhistoriska centralmuseet en bedömning av antalet bon som förstörs i samband med avverkning. Vid beredningen användes dessutom den senaste rödlistningen av finländska arter (<http://hdl.handle.net/10138/299501>) från 2019.

Utkastet till regeringens proposition var på remiss från den 26 januari till den 22 februari 2026. Propositionen var på remiss under kortare tid än vanligt. Bakgrunden till den brådskande tidsplanen är att det är ändamålsenligt att den nationella lagstiftningen är i kraft före fåglarnas nästa häckningstid. Jord- och skogsbruksministeriet begärde ett utlåtande av 84 olika aktörer. Totalt lämnades 60 utlåtanden in. Ett utlåtandesammandrag har utarbetats om utlåtandena, och det gavs ut den 13 mars 2026.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga webbtjänsten i statsrådets projektportal under adressen <https://mmm.fi/sv/projekt2?tunnus=MMM055:00/2025> under koden MMM055:00/2025.

¹ Finlands miljöcentral 2025. Hakkuiden ajankohdan ja kohdistumisen analysointi 15.12.2025.

² Metsäteho Oy 2025. Hakkuiden ajallinen vaihtelu ja kohdentuminen hakkuukonetiedon perusteella – Pesimäaikaisten hakkuiden näkökulmasta. Metsätehos resultatpresentation 16/2025. <https://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja-2025-16-hakkuiden-ajallinen-vaihtelu-ja-kohdentuminen-hakkuukonetiedon-perusteella.pdf>

³ Naturresursinstitutet 2025. Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning och rättspraxis

2.1.1 EU-lagstiftningen och EU-domstolens rättspraxis

Fågeldirektivet

Fågeldirektivet behandlar bevarandet av samtliga fågelarter som naturligt förekommer i Europa. Det omfattar skydd, skötsel, förvaltning och kontroll av dessa arter. Dessutom fastställer direktivet regler för exploatering av dem. Enligt artikel 2 i fågeldirektivet ska medlemsstaterna, med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bibehålla populationen av de fågelarter som avses i artikel 1 på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå. Målnivån för fågelpopulationerna framgår indirekt av skäl 10 i fågeldirektivet, i vilket det när det gäller tillåtande av jakt hänvisas till en tillfredsställande nivå för populationerna. I fågeldirektivet definieras inte denna tillfredsställande nivå mer exakt.

Det generella utgångsläget för fågeldirektivet är skydd av samtliga fåglar. Mer exakta bestämmelser utfärdas om de fågelarter som listas i bilagorna till direktivet, som exempelvis arter som får jagas i alla medlemsstater (bilaga II A) och arter som får jagas i vissa medlemsstater (bilaga II B).

Enligt artikel 5 i fågeldirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att införa ett system, där bland annat avsiktligt dödande eller jagande av dessa fåglar (understycke a), avsiktligt förstörande eller skadande av bon och ägg (understycke b) samt avsiktligt störande av dessa fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv (understycke d) ska förbjudas. Medlemsstaterna ska införa ett generellt system för skydd av samtliga fågelarter. I Finland finns det bestämmelser om fridlysning av fågelarter i 8 kap. i naturvårdslagen till den del som fågelarterna inte omfattas av tillämpningsområdet för 5 § i jaktlagen. I jaktlagen finns det bestämmelser om genomförandet av fågeldirektivet med avseende på viltfågelarter och icke fredade fågelarter.

I artikel 9 i fågeldirektivet föreskrivs undantagsförfaranden, med stöd av vilka det är möjligt att även frånga förbudet i artikel 5 när villkoren uppfylls. Dessa grunder är bland annat hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt förhindrande av allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiske och vatten.

Utöver det generella system för skydd av fågelarter som föreskrivs i artikel 5 i fågeldirektivet innehåller fågeldirektivet även bestämmelser om skydd för vissa arters livsmiljöer. Enligt artikel 4 i direktivet ska särskilda åtgärder för bevarande av livsmiljön för de arter som anges i bilaga I vidtas för att säkerställa deras överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer. Därmed omfattas ett mindre antal fågelarter av skyddet för livsmiljöer. Skyldigheterna som rör skydd för livsmiljöer i artikel 4 i fågeldirektivet har i enlighet med artikel 7 i rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/43/EEG, nedan *habitatdirektivet*) ersatts med skyldigheterna i styckena 2, 3 och 4 i artikel 6, det vill säga med bestämmelser om nätet Natura 2000.

Utöver fågeldirektivet är habitatdirektivet en viktig EU-rättsakt om naturvård. Habitatdirektivet innehåller inga bestämmelser om ett generellt system för skydd för alla arter, utan ett strikt system för skydd för vissa arter. Enligt artikel 12 i habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot bland annat allt avsiktligt fångande eller dödande av exemplar av dessa arter i naturen (understycke a) och avsiktligt störande av dessa arter, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder (understycke b). Till skillnad från i fågeldirektivet hänvisas det i habitatdirektivet när det gäller ett skyddssystem uttryckligen till ett strikt skyddssystem, vilket gäller de arter som anges i bilaga 4. I artikel 12 d föreskrivs ett strikt skydd mot skadande eller förstöring av parningsplatser eller rastplatser för sådana djurarter av gemenskapsintresse som kräver strikt skydd. Ett motsvarande förbud saknas i artikel 5 i fågeldirektivet.

Habitatdirektivet, som utfärdades 13 år efter fågeldirektivet, avviker från fågeldirektivet även på så sätt att habitatdirektivet innehåller bestämmelser om en gynnsam bevarandestatus för djur- och växtarter. Enligt artikel 2.2 i habitatdirektivet ska åtgärderna syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse. Enligt definitionen i artikel 1 avses med en arts bevarandestatus summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer. Enligt definitionen i direktivet är en arts bevarandestatus gynnsam om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö och artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid och det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

I habitatdirektivet finns det vidare bestämmelser om det omfattande nätet Natura 2000, vilket enligt det som konstateras ovan även tillämpas på livsmiljöerna för de fågelarter som anges i bilaga I i fågeldirektivet.

EU-domstolens avgörande i målet Voore Mets och Lemeks Põlva

EU-domstolen gav den 1 augusti 2025 ett avgörande (Voore Mets och Lemeks Põlva, C-784/23, nedan *Voore Mets-avgörandet*) om fågeldirektivet och avverkning under häckningstid. Målet gällde en begäran om förhandsavgörande som Estlands högsta domstol Riigikohus framställt till EU-domstolen. I avgörandet preciseras tolkningen av artikel 5 i EU:s fågeldirektiv, i synnerhet med avseende på den avsiktighet som avses i artikeln samt avverkning under häckningstid. Beaktansvärt är att inget yttrats om begreppet avsiktighet i fågeldirektivet uttryckligen i rättspraxis innan EU-domstolens avgörande.

Den första frågan i begäran om förhandsavgörande och EU-domstolens svar på den gäller tolkningen av artikel 5 i allmänhet och i samband med dem specificeras ingen verksamhet och inga sektorexempel uttryckligen. För det första bekräftas med avgörandet att de förbud som föreskrivs i artikel 5 i fågeldirektivet tillämpas på alla fågelarter. I punkt 45 i avgörandet konstateras att förbuden i artikel 5 är tillämpliga på samtliga fågelarter som naturligt förekommer inom medlemsstaternas europeiska territorium på vilket fördragen tillämpas. Tillämpningen av dessa förbud är således inte begränsad till vissa specifika fågelarter eller arter som är hotade på någon nivå eller som har en långsiktigt vikande populationstrend. Detta anvisades redan tidigare i EU-domstolens avgörande i målet Skydda Skogen (dom av den 4 mars 2021, Föreningen Skydda Skogen, de förenade målen C-473/19 och C-474/19,

EU:C:2021:166). Detta kan bedömas bidra till att stärka karaktären som ett generellt system som uttryckligen gäller alla arter för det skyddssystem som anges i artikel 5 i fågeldirektivet.

För det andra innehåller Voore Mets-avgörandet riktlinjer om avsiktlighet. Med avseende på det hänvisas det i punkt 46 i avgörandet till Skydda Skogen-avgörandet I punkt 47 i avgörandet konstateras dessutom att begreppet avsiktlighet i artikel 5 ska tolkas på samma sätt som domstolens tolkning av detta begrepp inom ramen för artikel 12 i habitatdirektivet. Enligt punkt 49 i avgörandet är förbuden i artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet inte endast tillämpliga på mänsklig verksamhet som syftar till att fånga, döda och störa fåglar eller förstöra eller skada deras bon eller ägg, utan även på mänsklig verksamhet som, där ett sådant syfte inte är uppenbart, innebär ett godtagande av risken att fåglar fångas, dödas eller störs eller att deras bon och ägg förstörs eller skadas.

I avgörandet preciseras det inte att avsiktlighet i samband med behandlingen av den första frågan i begäran om förhandsavgörande hänför sig till någon viss verksamhet eller sektor. Därmed kan definitionen av avsiktlighet anses gälla all sådan mänsklig verksamhet vars syfte inte är till exempel dödande eller förstörande, men vilken innebär ett godtagande av denna risk. Det är möjligt att förstå sådan verksamhet mycket brett.

För det tredje bedöms i avgörandet, med avseende på den första frågan i begäran om förhandsavgörande, tillämpningen av förbudet mot avsiktlig störning som föreskrivs i artikel 5 d i fågeldirektivet. I punkt 50 i avgörandet konstateras att förbudet tillämpas i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med fågeldirektivet. Å andra sidan konstateras också att det inte föreskrivs något om villkoret när det gäller förbuden i artikel 5 a och b. I punkt 51 i avgörandet konstateras mer exakt vad som avses med syftet. I fråga om det hänvisas det till artiklarna 1 och 2 i direktivet samt skäl 3, 5, 7, 8 och 10 i direktivet. När det gäller syftet och fågelpopulationernas nivå hänvisas det i avgörandet till en tillfredsställande nivå för fågelpopulationerna. Enligt punkt 51 i avgörandet ska tillägget ”i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med [fågeldirektivet]” i artikel 5 d i direktivet således, ”mot bakgrund av dessa bestämmelser, tolkas så, att störningar, särskilt under häcknings- och uppfödningssperioden, ska förbjudas i den mån de har en betydande inverkan på målet att bibehålla populationen av nämnda fågelarter på en tillfredsställande nivå, eller att återställa populationen till en sådan nivå”. Därmed tillämpas förbudet mot störning inte i andra fall.

Den andra och den tredje frågan i begäran om förhandsavgörande behandlade EU-domstolen tillsammans, och de gäller artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet samt avverkning. Frågorna handlade om huruvida artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet ska tolkas så att när det baserat på vetenskapliga uppgifter om olika fåglar och observationer av dem kan anses att det i en skog, i vilken det planeras en fullständig avverkning av träden (kalthuggning) eller en delvis avverkning av träden (gallring), häckar cirka tio fågelpar per hektar och det inte har visats att det inom avverkningsområdet häckar fågelarter vars skyddsnivå är ogynnsam, omfattas ett genomförande av denna avverkning under fåglarnas häcknings- och uppfödningssperiod av tillämpningsområdet för förbuden i bestämmelsen.

I punkt 60 i avgörandet anser EU-domstolen att när det finns cirka tio häckande fågelpar per hektar i en skog som ska avverkas, innebär den omständigheten att kalthuggning och gallring genomförs där under fåglarnas häcknings- och uppfödningssperiod att risken godtas för att fåglar dödas eller störs under denna period eller att deras bon eller ägg förstörs eller skadas. EU-domstolen anser att de avverkningsåtgärder som avses i avgörandet omfattas av tillämpningsområdet för förbuden i artikel 5 a och b i fågeldirektivet och – såvida störningen har en betydande inverkan på målet att bibehålla populationen av nämnda fågelarter på en

tillfredsställande nivå, eller att återställa populationen till en sådan nivå – av tillämpningsområdet för förbudet i artikel 5 d. I frågorna 2 och 3 i begäran om förhandsavgörande hänvisades det till en skog i vilken det baserat på vetenskapliga uppgifter om fåglarna och observationer av dem kan bedömas att det i skogen häckar cirka 10 fågelpar per hektar. EU-domstolen besvarar endast de frågor som ställts och har formulerat svaret så att det gäller en skog i vilken det häckar cirka 10 fågelpar per hektar. Baserat på EU-domstolens avgörande kan inga slutsatser dras om hur bestämmelsen ska tolkas i en situation där det i skogen häckar färre än tio fågelpar per hektar.

I punkt 61 i avgörandet hänvisas det till försiktighetsprincipen i artikel 191.2 FEUF och görs konstateranden om bedömningen av antalet fåglar. Enligt EU-domstolen framstår det ”inte vara omotiverat att grunda konstaterandet angående förekomsten av ett visst antal häckande fågelpar per hektar på vetenskapliga uppgifter och observationer av olika fåglar [...] såsom [...] på skogens typ och ålder samt på det förhållandet att ett antal exemplar identifierats vid en kontroll på de berörda skiftena”. EU-domstolen preciserar dock inte hur typen av skog eller åldern på skogen ska bedömas eller vad som i praktiken avses med besök i området. I sitt avgörande gör EU-domstolen inte skillnad på genomförande av kalhuggning och gallring i tolkningen av artikel 5 i direktivet, utan behandlar dem tillsammans, trots att frågorna i begäran om förhandsavgörande, förutom den första frågan, var ställda separat för kalhuggning och gallring.

EU-domstolens övriga rättspraxis

Innan Voore Mets-avgörandet har EU-domstolen tagit ställning till avsiktligheten när det gäller tillämpningsområdet för habitatdirektivet. Avsiktligheten har bedömts i ett mål om störning av havssköldpaddor från 2002 (dom av den 30 januari 2002, kommissionen mot Grekland, C-103/00, ECLI:EU:C:2002:60). EU-domstolen konstaterade att det är ostridigt att mopedtrafik på en parningsstrand för havssköldpaddan *Caretta caretta* bland annat på grund av bullret kan störa denna art under äggläggningen, utvecklingsperioden, äggkläckningen och de unga sköldpaddornas förflyttning mot havet. Samtidigt konstaterade EU-domstolen att det dessutom har visat sig att förekomsten av båtar i närheten av parningsstränderna kan utgöra en fara för individernas liv och fysiska hälsa (punkt 34). Havsområdet i Gerakas och Daphni hade klassificerats som absolut skyddsområde och försetts med särskilda markeringar (punkt 35). EU-domstolen ansåg att mopedtrafiken på sandstranden öster om Laganas och förekomsten av trampbåtar och småbåtar inom havsområdet i Gerakas och Daphni utgör avsiktliga handlingar som kan störa den berörda arten under parningsperioden i den mening som avses i artikel 12.1 b i direktivet (punkt 36).

Samtidigt har avsiktligheten som avses i habitatdirektivet bedömts i ett mål om uttrar från 2006 (dom av den 18 maj 2006, kommissionen mot Spanien, C-221/04, ECLI:EU:C:2006:329). EU-domstolen ansåg att tillåtandet av användning av bromsförsedda snaror som är farliga för uttrar vid rävjakt inom flera privata jaktområden inte utgjorde avsiktligt fångande av uttrar. EU-domstolen (punkt 71–73) menar följande: ”För att kravet på avsiktlighet i artikel 12.1 a i direktivet skall anses uppfyllt krävs att personen i fråga har velat fånga eller döda ett exemplar av en skyddad djurart, eller åtminstone godtagit risken för en sådan fångst eller ett sådant dödande. Det framgår emellertid att det omtvistade tillståndet avser rävjakt. Följaktligen är inte avsikten med tillståndet i sig att tillåta fångst av uttrar. [...] förekomsten av uttrar i det berörda området [har] inte formellt [...] fastställts, vilket innebär att det inte heller är bevisat att de spanska myndigheterna, genom att utfärda det omtvistade tillståndet för rävjakt, var medvetna om att de därigenom riskerade att utsätta uttern för fara.” I målet var det därmed inte fråga om en medveten risk för att en individ av arten kan dö.

Avsiktligheten i habitatdirektivet behandlades även i ett fall som hänförde sig till bedrivande av skogsbruk i Sverige (dom av den 4 mars 2021, Föreningen Skydda Skogen, de förenade målen C-473/19 och C-474/19, EU:C:2021:166). När det gäller habitatdirektivet konstaterade EU-domstolen att artikel 12.1 a–c i habitatdirektivet ska tolkas dels så att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbuden i bestämmelsen i fråga, för det fall mänsklig verksamhet såsom skogsbruksåtgärder eller markexploatering uppenbart har ett annat syfte än att döda eller störa djurarter, endast är tillämpliga om det finns en risk för att berörda arters bevarandestatus påverkas negativt, dels huruvida skyddet enligt bestämmelsen i fråga upphör att gälla för arter som har uppnått gynnsam bevarandestatus. När det gäller fågeldirektivet konstaterade EU-domstolen i samma avgörande att artikel 5 i fågeldirektivet ska tolkas så att den utgör hinder för en nationell praxis, enligt vilken förbuden i bestämmelsen i fråga endast omfattar sådana arter som är förtecknade i bilaga I till direktivet eller är hotade på någon nivå eller har en långsiktigt vikande populationstrend (punkt 1 i domslutet).

Enligt avgörandet har även en förebyggande strategi betydelse när det gäller bedrivandet av skogsbruk. I punkt 77 i avgörandet konstateras att det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida skogsbruksåtgärder, såsom dem som är aktuella i de nationella målen, grundar sig på en förebyggande strategi som tar i beaktande behovet att bevara de berörda arterna och huruvida åtgärderna planerats och kommer att utföras på ett sätt som inte åsidosätter förbuden i artikel 12.1 a–c i livsmiljödirektivet, med hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag i enlighet med vad som framgår av artikel 2.3 i samma direktiv.

I februari 2026 gav EU-domstolen ett avgörande som gäller förbudet mot avsiktlig störning i fågeldirektivet (dom av den 26 februari 2026, VIRUS m.fl., C 131/24, ECLI:EU:C:2026:109). Beslutet gällde en österrikisk domstols begäran om förhandsavgörande och målet hänförde sig till ett projekt för byggande av en landsväg. EU-domstolen betonade bland annat lämpliga förebyggande åtgärder. Samtidigt tog den ställning till hur den betydande inverkan på fågelpopulationernas status som utgör en förutsättning för tillämpning av förbudet mot avsiktlig störning i artikel 5 d i fågeldirektivet ska bedömas. EU-domstolen ansåg att störning av individer inte utgör sådan betydande inverkan som förutsätts för tillämpning av förbudet, förutom om störningen drabbar individer av en art vars population numerärt är så liten att störningen av individer bidrar till att äventyra bevarandet av arten.

I sin dom av den 2 mars 2023 i ett mål om underlåtelse att uppfylla sina skyldigheter som medlemsstat (dom av den 2 mars 2023, kommissionen mot Polen, C-432/21, ECLI:EU:C:2023:169) har EU-domstolen hänvisat till fågeldirektivet och bland annat artikel 5 i det. ”Domstolen har framhållit att de hotade livsmiljöerna och arterna utgör en del av Europeiska unionens naturarv, vilket innebär att det såsom gemensamt ansvar åligger samtliga medlemsstater att vidta bevarandeåtgärder. Domstolen har därför preciserat att medlemsstaterna, inom ramen för detta direktiv, vilket innehåller komplicerade och tekniska bestämmelser på miljörättsområdet, särskilt är skyldiga att se till att den lagstiftning som de antar för att införliva direktivet är klar och precis (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, kommissionen/Polen, C-46/11, ej publicerad, EU:C:2012:146, punkterna 26 och 27 och där angiven rättspraxis). Vidare, vad gäller fågeldirektivet har domstolen slagit fast att de villkor som ska vara uppfyllda för att medlemsstaterna ska få göra undantag från förbuden i detta direktiv ska återges i nationella bestämmelser som är tillräckligt klara och precisa, eftersom det är särskilt viktigt att införlivandet är korrekt på ett område där medlemsstaterna har anförtratts att förvalta det gemensamma arvet för respektive territorium (dom av den 26 januari 2012, kommissionen/Polen, C-192/11, ej publicerad, EU:C:2012:44, punkt 56)” (punkt 68–70 och 72–73).

2.1.2 Nationell lagstiftning och rättspraxis

Skogslagen

Skogslagen (1093/1996) trädde i kraft i början av 1997. I skogslagen finns det bestämmelser om skötseln och användningen av skog inom områden som utgör skogsbruksmark. Enligt 1 § i lagen är syftet att främja en i ekonomiskt, ekologiskt och socialt hänseende hållbar skötsel och användning av skogarna så att skogarna uthålligt ger en god avkastning samtidigt som deras biologiska mångfald bevaras. Skogslagen ställer minimikrav för skötseln och användningen av skogarna när det gäller bland annat drivning, skogsförnyelse och tryggnad av skogsnaturens mångfald.

Enligt 2 § 2 mom. i skogslagen ska vid skötseln och användningen av skog utöver skogslagen iakttas vad som föreskrivs i 1, 4, 5 och 13–16 § i lagen om fornminnen (295/1963), i 4, 16, 70, 73, 74, 76–79, 81–83, 85, 104, 124, 125 och 127 § samt 5–7 och 10 kap. i naturvårdslagen samt i någon annan lag.

I 3 kap. i skogslagen finns det bestämmelser om tryggnad av skogsnaturens mångfald. Kapitlet innehåller bestämmelser om bevarande av mångfalden och om särskilt viktiga livsmiljöer. I 10 § 2 mom. i lagen räknas särdragen för dessa områden upp. I 10 a och 10 b § i lagen föreskrivs vilka åtgärder som får vidtas i dessa områden. Bestämmelserna om särskilt viktiga livsmiljöer bidrar även till att trygga fåglarnas häckning, eftersom bland annat döda och murkna träd ska bevaras i särskilt viktiga livsmiljöer. Dessa träd är även viktiga för fåglarnas häckning, och i regel tillåts inte sådana skogsbruksåtgärder i dessa livsmiljöer som kan leda till att bon tar skada.

Finlands skogscentral övervakar att skogslagen följs, vilket föreskrivs i 25 § 1 mom. i skogslagen. Inför en avverkning ska en anmälan om användning av skog lämnas in till skogscentralen, vilket föreskrivs i 14 § i skogslagen. Anmälan om användning av skog ska lämnas in senast tio dagar och tidigast tre år innan avverkningsinledningen. Mer exakta bestämmelser om innehållet i anmälan om användning av skog finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning om anmälan om användning av skog (1320/2013). I 18 § i skogslagen finns bestämmelser om sanktioner till följd av brott mot skogslagen. Bestämmelser om straff för skogsbrott finns i 48 a kap. 3 § strafflagen (39/1889). I 18 § 2 mom. i skogslagen finns bestämmelser om straff för en skogsförseelse.

Naturvårdslagen

Den nya naturvårdslagen trädde i kraft den 1 juni 2023. Syftet med naturvårdslagen är bland annat att bibehålla den biologiska mångfalden, värna naturens skönhet och landskapets värde samt stödja hållbart nyttjande av naturtillgångarna och av naturmiljön. Naturvårdslagen tillämpas på skyddet och vården av naturen och landskapet.

De bestämmelser i naturvårdslagen som hänför sig till fridlysning av arter gäller även områden som brukas, såsom skogsbruksområden. På det sätt som konstaterats ovan innehåller skogslagen en hänvisningsbestämmelse till de bestämmelser i naturvårdslagen som enligt 2 § 2 mom. i skogslagen utöver skogslagen ska iakttas vid skötsel och användning av skog. Enligt hänvisningsbestämmelsen är dessa bland annat 70, 73, 74, 76–79, 81–83 och 85 § i kapitlet om artskydd.

I 8 kap. i naturvårdslagen finns bestämmelser om artskydd. Enligt 68 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap., med undantag för fåglar, på de vilda och de icke fredade fåglar som

nämns i 5 § i jaktlagen. Enligt 69 § i lagen är de fåglar och däggdjur samt kräddjur och groddjur som omfattas av tillämpningsområdet för 8 kap. fridlysta.

I 70 § i lagen föreskrivs förbud som gäller fridlysta djurarter, genom vilka förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet och artikel 12 i habitatdirektivet genomförs på nationell nivå. Enligt 70 § 1 mom. i lagen är det i fråga om fridlysta djurarter förbjudet att 1) avsiktligt döda eller fånga individer, 2) ta bon samt ägg och individer i andra utvecklingsstadier eller att flytta dem till en annan plats eller på annat sätt avsiktligt skada dem, 3) avsiktligt störa individer, i synnerhet under förökningstiden, på viktiga rastplatser under flyttningen eller på platser som annars är viktiga under deras livscykel. Enligt 70 § 3 mom. i naturvårdslagen är det utanför förökningstiden endast förbjudet att skada ett bo om det är fråga om ett av djuret byggt bo som djuret använder upprepade gånger.

I regeringens proposition 76/2022 konstateras att innehållet för fridlysningen av djurarter motsvarar det som föreskrevs i 39 § i naturvårdslagen vid tidpunkten för stiftandet av bestämmelsen. I fråga om förbudet mot att avsiktligt döda och störa individer av arter föreslogs det att bestämmelsen i stor utsträckning förblir oförändrad. Det föreslogs inga andra ändringar jämfört med den gällande bestämmelsen än att förbudet mot att avsiktligt skada djurbon förtydligas och att det till paragrafen fogas en möjlighet att flytta eller döda en huggorm som finns på ett gårdsområde eller som annars utgör en fara för människor eller husdjur (RP 76/2022 rd, s. 216).

Det föreslogs att det, enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen på samma sätt som enligt gällande lag, är förbjudet att avsiktligt döda eller fånga individer av fridlysta djurarter. I regeringens proposition konstateras att förbudet endast gäller avsiktlig verksamhet. Enligt propositionen har ”begreppet avsiktlighet och tolkningen av det [...] behandlats till exempel i kommissionens riktlinjer för tolkning av habitatdirektivet (Förvaltning av Natura 2000-områden). Bestämmelserna i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EEG) och i Europeiska unionens domstols rättspraxis. Eftersom bestämmelsen i naturvårdslagen har utformats så att den uppfyller kraven i artikel 12.1 a–c i habitatdirektivet och artikel 5 i fågeldirektivet, har riktlinjerna för tolkningen och EU-domstolens rättspraxis (t.ex. C-103/00, C-221/04 och de förenade målen C-473/19 och C-474/19) betydelse för tolkningen av avsiktlighet. Även i högsta förvaltningsdomstolens avgöranden (till exempel HFD 2015:124) har förutsättningarna för avsiktlighet bedömts.”

När det gäller förbudet mot störning konstateras i propositionen att det enligt 1 mom. 3 punkten också i allmänhet är förbjudet att avsiktligt störa djur. Enligt regeringens proposition preciseras det i paragrafen att förbudet att störa djur gäller i synnerhet under sådana tider då de negativa effekterna av störningar kan vara av avsevärd betydelse. Bestämmelsens ordalydelse var förenlig med den gällande bestämmelsen. Enligt propositionen har bestämmelsen utformats så att den uppfyller kraven i artikel 12.1 a–c i habitatdirektivet och artikel 5 i fågeldirektivet. I regeringens proposition hänvisades till den exakta ordalydelsen i artikel 5 i fågeldirektivet, enligt vilken det är förbjudet att avsiktligt störa fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med direktivet i fråga (RP 76/2022 rd, s. 216).

Med avseende på bedrivande av skogsbruk är det centralt att det i propositionen konstateras att ”syftet med till exempel bedrivande av jord- och skogsbruk, utnyttjande av andra naturresurser eller byggande [...] inte [är] att störa eller döda fridlysta arter eller att skada fåglarnas bon och ägg. Vid bedömningen av förbudet mot störande beaktas även arten av den störande verksamheten. För beaktandet av naturvärden från fall till fall bland annat som stöd för skogsbruket har det utarbetats anvisningar för aktörerna inom branschen, genom vilka fågelbeståndet i ekonomiskogar kan beaktas i samband med skogsvården.” (RP 76/2022 rd, s. 216).

Med den lag som trädde i kraft den 1 juli 2024 (422/2024, RP 41/2024 rd) ändrades 70 § i naturvårdslagen med avseende på verkställandet av punkt 2 i artikel 16 b i Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av energi från förnybara energikällor (EU) 2023/2413 (nedan *RED III-direktivet*). Enligt nya 5 mom. i 70 § i lagen ska det inte betraktas som avsiktligt att en individ av en fridlyst art dör eller störs vid uppförandet och driften av sådana produktionsanläggningar för förnybar energi som avses i 3 § 5 mom. i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi, om det under uppförandet och driften har vidtagits lämpliga skyddsåtgärder i syfte att förhindra att fridlysta arter dör och förhindra störningar av fridlysta arter.

En reglering som också har betydelse för skyddet för fåglar är 73 § i naturvårdslagen, vilken innehåller bestämmelser om skydd av stora rovfåglars boträd. Enligt 1 mom. i paragrafen ska boträd för kungsörn, havsörn, större skrikörn, mindre skrikörn eller fiskgjuse, där boet används upprepade gånger och är klart synligt, vara fridlysta. Vidare enligt 2 mom. i paragrafen ska uppgifter om platser för de boträd som avses i 1 mom. registreras ett datasystem för naturvården. Den bestämmelsen var även tidigare i kraft, i naturvårdslagen från 1996. Bestämmelsen var en del av den dåvarande bestämmelsen om fridlysning av djurarter i 39 § och flyttades vid lagreformen till en egen paragraf. Samtidigt preciserades ordalydelsen i paragrafen så att de stora rovfågelnas specificeras och det förtydligas att boträden ska användas upprepade gånger. I regeringens proposition konstateras att eftersom bona är stora är de i praktiken oftast också klart synliga. Stora rovfåglar har vanligen reservbon som de använder upprepade gånger, men inte med en regelbunden årsrytm. Registrerad information om var de stora rovfågelnas boträd finns används i stor omfattning bland annat inom skogsbruk (RP 76/2022 rd, s. 218–219).

I 82 § i naturvårdslagen föreskrivs ett allmänt undantag från bestämmelserna om fridlysning av djur- och växtarter i 70 och 74 §. Enligt paragrafen får ett område användas för jord- och skogsbruk eller byggnadsverksamhet, och byggnader och anordningar användas i enlighet med deras ändamål. Då ska skador på eller störande av fridlysta djur och växter dock undvikas, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader. I 2 mom. i paragrafen anges att undantaget inte gäller fågelarter eller i 78 § avsedda arter som kräver strikt skydd.

I 83 § i lagen föreskrivs om Tillstånds- och tillsynsverkets befogenheter att bevilja tillstånd till undantag från fridlysningsbestämmelserna. Villkoret i 1 mom. i paragrafen gäller alla arter. Enligt det kan tillstånd till undantag från bestämmelserna i 70, 73, 74, 77, 78 och 79 § beviljas, om detta inte försvårar bibehållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten. I 2 och 3 mom. i paragrafen föreskrivs särskilda förutsättningar för undantag för fågelarter och de arter som kräver strikt skydd som avses i 78 §. I fråga om fågelarter är en förutsättning för undantag utöver vad som anges i 1 mom. att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget behövs 1) för att skydda djur eller växter, 2) för att trygga människors hälsa, flygsäkerheten eller den allmänna säkerheten i övrigt, 3) för att förhindra allvarlig skada på gröda, husdjur, skog, fiskerinäring eller vatten, 4) för forsknings- och utbildningsändamål, för återinplantering eller återinförsel eller för den uppfödning som krävs för detta.

Jaktlagen

Jaktlagen innehåller bestämmelser om skyldigheterna i artikel 5 i fågeldirektivet när det gäller viltfåglar och icke fredade fåglar. I skogslagen och med stöd av den utfärdas bestämmelser om specifika fredningstider för fåglarna. Enligt 37 § 1 mom. i jaktlagen ska en viltart fredas för en bestämd tid eller tills vidare om det behövs för att bevara ett viltbestånd eller trygga en störningsfri fortplantning inom viltbeståndet i fråga. Bestämmelser om vilka viltarter som ska

fredas och om fredningstiderna utfärdas genom förordning av statsrådet. Vidare föreskrivs i momentet att vilt inte får jagas eller skadas under fredningstiden, och inte heller spel, häckning eller ungar störas. Bestämmelser om icke fredade fåglar finns däremot i 50 § 2 mom. i jaktlagen och statsrådets förordning som utfärdats med stöd av den. Bestämmelser om brott mot jaktlagen utfärdas i 75 §. Enligt 1 mom. i paragrafen ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar vilt eller stör spel, häckning eller ungar under den fredningstid som anges i en förordning som givits med stöd av 37 § 1 mom., om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna i jaktlagen dömas till böter. Med stöd av 75 § 1 mom. gäller det samma den som olovligen fångar eller dödar ett icke fredat djur i strid med bestämmelserna i en förordning som utfärdats med stöd av 50 §.

Rätten att få uppgifter

Enligt 120 § 2 mom. i naturvårdslagen har registerförarna samt Finlands skogscentral, kommunerna och landskapsförbunden, Finlands viltcentral och Säkerhets- och kemikalieverket trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter ur datasystemet för naturvården som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som föreskrivits för dem. Enligt förarbetet till lagen främjas genom bestämmelsen utnyttjandet av naturinformation i myndigheternas beslutsfattande och säkerställs tillgången till och användningen av information i synnerhet vid de myndigheter som fattar betydande beslut som påverkar den biologiska mångfalden. I förarbetet till lagen nämns som exempel på sådana uppgifter nämns i förarbetet till lagen uppgifter om naturskyddsområden och förekomster av naturtyper som avgränsats genom beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen eller om föröknings- och rastplatser för arter och uppgifter om avtal och beslut som ingåtts med stöd av naturvårdslagen, inklusive namnet på den person som ett beslut gäller eller vem som är part i ett avtal (RP 76/2022 rd, s. 262).

En del av Finlands skogscentrals offentliga förvaltningsuppgifter är de uppgifter som föreskrivs i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011), nedan *skogsinformationslagen*. Lagens förhållande till den övriga lagstiftningen föreskrivs i 1 § i lagen. Bland annat innehåller lagen bestämmelser om beslut till enskilda om att öppna en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt. Dessa så kallade registreringsbeslut hänför sig till de elektroniska tjänster som skogscentralen tillhandahåller, med hjälp av serviceproducenter inom skogssektorn kan kontrollera uppgifter om sina kunders skogar. I skogscentralens elektroniska tjänst kan offentliga personuppgifter lämnas ut till utomstående upprepat när vissa villkor uppfylls.

Nationell rättspraxis

I sitt avgörande HFD 2015:124 har högsta förvaltningsdomstolen bedömt bland annat avsiktligheten i artikel 5 i fågeldirektivet. Avgörandet gällde placeringen av ett torvproduktionsområde i närheten av boträd för kungsörn, som är en art som enligt 47 § i naturvårdslagen från 1996 kräver särskilt skydd. Kungsörnen är en av de stora rovfåglar vars boträd fridlystes i naturvårdslagen från 1996. Den störning som produktionen totalt förorsakade bedömdes leda till att arten skulle komma att försvinna från området. Verksamheten skulle följaktligen betraktas som sådan avsiktlig störning av fridlyst art som är förbjuden i den gällande naturvårdslagen. När det gäller avsiktlighet konstaterade högsta förvaltningsdomstolen att det i den gällande naturvårdslagen inte mer exakt definierades vad som avses med avsiktlig störning i 39 § 1 mom. 3 punkten i lagen. Ett undantag från förbudet mot avsiktlig störning är den användning av ett område för jord- och skogsbruk eller byggnadsverksamhet, och användning av byggnader och anordningar i enlighet med deras ändamål som avses i 48 § 1 mom. i lagen. Torvproduktion nämns inte som ett undantag i bestämmelsen. Vidare konstaterade högsta

förvaltningsdomstolen att förbudet mot avsiktlig störning av fåglar är baserat på artikel 5.1 d i fågeldirektivet. Ett motsvarande förbud mot störning finns i artikel 12.1 b i habitatdirektivet 92/43/EEG. I Finland hade de nämnda punkterna i vardera direktivet verkställts genom 39 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen från 1996. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att anvisningarna och rättspraxis för den nämnda punkten i habitatdirektivet därför även kunde beaktas i tolkningen av den aktuella punkten i fågeldirektivet.

2.1.3 Bedömning av den gällande lagstiftningen

EU-domstolen har inte haft någon rättspraxis för tillämpningen av artikel 5 i fågeldirektivet på skogsbruk. Detta ändrades dock när EU-domstolen den 1 augusti 2025 gav sitt avgörande i målet Voore Mets. Där konstateras att förbuden i artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet även är tillämpliga på mänsklig verksamhet som inte uppenbart syftar till att fånga, döda och störa fåglar eller förstöra eller skada deras bon eller ägg, men som ändå innebär ett godtagande av denna risk. I avgörandet ansågs vidare att den avverkning som togs upp i frågorna i begäran om förhandsavgörande omfattades av tillämpningsområdet för förbuden i artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet.

I och med det nya rättsfallet är rättsläget för bedrivandet av skogsbruk på nationell nivå i viss mån oklart. Oklarheten gäller i synnerhet hur 70 § i naturvårdslagen, som gäller genomförandet av artikel 5 i fågeldirektivet när det gäller arter som omfattas av tillämpningsområdet för naturvårdslagen, i praktiken ska tillämpas i samband med bedrivande av skogsbruk. I Voore Mets-avgörandet understryks att tillämpningen av förbudet mot störning i artikel 5 d kommer med förutsättningar som i praktiken innebär att tillämpningen är flexibel. Motsvarande flexibilitet finns inte när det gäller det avsiktliga dödande av fåglar och skadande av bon som avses i artikel 5 a och b. Det kan innebära att det vid bedrivande av skogsbruk är uttryckligen förhindrandet av skadande av bon som särskilt ska beaktas, eftersom förbudet omfattar alla fågelarter, oavsett status för beståndet. I domen konstateras inte att fågeldirektivet innebär att avverkning ska förbjudas under fåglarnas häckningstid. Domen ska tolkas med hänsyn till avgörandet om avsiktlighet i habitatdirektivet i målet kommissionen mot Spanien C-221/04, som det hänvisas till i domen, i vilket EU-domstolen ansåg att när det inte har bevisats att arten (utter) finns i det aktuella området, har det inte heller bevisats att de spanska myndigheterna var medvetena om att de äventyrade utterns existens när de beviljade tillstånd för rävjakt. Enligt EU-domstolens avgörande är det inte fråga om så kallat strikt ansvar, vilket inte förutsätter något slags vållande eller försummelse. Avsiktlig omedvetenhet, det vill säga försummelse av den avsiktliga utredningsplikten, innebär däremot inte befrielse från tillämpningen av förbuden. I Voore Mets-avgörandet hänvisar EU-domstolen till antalet fågelpar inom området och bedömer lämpliga metoder för att reda ut antalet fåglar, det vill säga precisera verksamhetsutövarens skyldighet att vara medveten.

I princip ska direktivet som regleringsinstrument med avseende på det resultat som ska uppnås vara bindande för medlemsstaterna, men ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförande (FEUF artikel 288 tredje stycket). Fågeldirektivet är ett direktiv som utgör minimireglering, varför fågeldirektivet innehåller nationellt handlingsutrymme och det är möjligt att på nationell nivå även utfärda bestämmelser som är strängare än miniminivån, vilket konstateras i artikel 14 i fågeldirektivet. I vilket fall som helst är syftet med direktiven inte att de ska tillämpas som sådana i medlemsstaterna, utan de kräver särskild implementering på nationell nivå.

Det är ändamålsenligt att den nationella lagstiftningen görs tydligare och exaktare, så att det säkerställs att metoderna för avverkning och övrigt bedrivande av skogsbruk i Finland överensstämmer med kraven i fågeldirektivet. Det finns bestämmelser om skötsel och

användning av skog i skogslagen, varför det är lämpligt att den nationella regleringen för beaktande av fåglar som gäller skötsel och användning av skog ingår i skogslagen. I praktiken behöver skogslagen innehålla bestämmelser om vilka inskränkningar och skyldigheter som ska iakttas vid bedrivande av skogsbruk, så att det överensstämmer med kraven i fågeldirektivet och inte utgör avsiktligt brott mot förbuden i 70 § i naturvårdslagen eller brott mot 37 § 1 mom. eller 50 § 2 mom. i jaktlagen eller de skyldigheter som utfärdats med stöd av den. Sådan ny reglering kan fogas till 3 kap. i skogslagen, vilket innehåller bestämmelser om tryggnad av skogsnaturens mångfald.

I 70 § i naturvårdslagen finns inga bestämmelser om villkor som hänför sig till tillämpningen av förbudet mot störning i led d i fågeldirektivet (*"i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv"*). Därmed är den gällande nationella regleringen striktare än ordalydelsen i fågeldirektivet förutsätter. I sig är detta tillåtet när det gäller genomförandet av EU-lagstiftningen, eftersom det är fråga om en minimireglering.

Bestämmelser om ett förbud mot avsiktlig störning i naturvårdslagen som är striktare än ordalydelsen i fågeldirektivet har gällt sedan 1996 på det nationella planet. Ett förbud mot avsiktlig störning av häckning är ett viktigt sätt att trygga fågelarternas förutsättningar att föröka sig. Genom bestämmelserna tryggas samtidigt rast för fågelarterna och även deras möjligheter att hitta föda.

Enligt det som konstateras ovan blev ordalydelsen *"i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv"* i fågeldirektivet tydligare genom följande i Voore Mets-avgörandet: *"mot bakgrund av dessa bestämmelser, tolkas så, att störningar, särskilt under häcknings- och uppfödningssperioden, ska förbjudas i den mån de har en betydande inverkan på målet att bibehålla populationen av nämnda fågelarter på en tillfredsställande nivå, eller att återställa populationen till en sådan nivå"* (punkt 51).

Begreppet *tillfredsställande nivå* som EU-domstolen använder om fågelpopulationer används inte i artiklarna i fågeldirektivet, utan i artikel 2 i fågeldirektivet förutsätts att populationen av fågelarterna bibehålls på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov. Enligt 1 § 2 mom. i naturvårdslagen ska naturvården, för att förverkliga de syften som avses i 1 mom., det vill säga bland annat tryggnad av den biologiska mångfalden, utformas så att en bevarandestatus som är gynnsam för landets naturtyper och vilda arter kan uppnås och bibehållas. Enligt 3 § i naturvårdslagen avses med *gynnsam bevarandestatus för en art* att arten på lång sikt kommer att förbli livskraftig i sin naturliga livsmiljö. Enligt det som ovan konstaterats är en förutsättning för undantag från skyddet för arter, alltså även fågelarter, enligt 83 § 1 mom. att undantaget inte försvårar bibehållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten.

Rödlistning är en vetenskaplig metod som används för att bedöma huruvida definitionen för en gynnsam bevarandestatus i naturvårdslagen uppfylls. I Finland bedöms arters bevarandestatus regelbundet genom att iaktta Internationella naturskyddsförbundet IUCN:s kategorier och krav för rödlistning samt tillämpningsanvisningarna för dem. IUCN:s rödlistning är en enhetlig metod för att klassificera hur pass hotade arter är och deras risk att dö ut. Kriterierna går ut på att granska artens populationer och deras utveckling i förhållande till artens livscykel (längden för en generation). Hotade är alla arter som klassas som akut hotade (CR), starkt hotade (EN) och sårbara (VU). Klassificeringen av en art som hotad baserar sig på kvantitativa kriterier som är framtagna för att återspegla olika graders risk för utdöende. Om ett enda kriterium inte uppfylls för de hotade kategorierna (VU–CR) är arten nära hotad (NT) eller livskraftig (LC). Om bedömningen trots försök inte leder till någon klar kategori kan arten klassas under

kunskapsbrist (DD). I regeringens proposition om naturvårdslagen från 2022 konstateras att "[a]rternas hotkategorier bestäms utifrån bedömningskriterier och gränsvärdena för dem. Ramen för bedömningen innehåller fem olika kriterier och underkriterier. Enligt IUCN:s anvisningar ska arten uppfylla minst ett kriterium för att klassificeras som utrotningshotad. De fem kriterier som används är a) en minskning av populationsstorleken, b) ett litet geografiskt utbredningsområde eller en liten förekomstarea samt fragmentering, fortgående minskning eller extrema fluktuationer, c) en liten populationsstorlek och fortgående minskning, fragmentering eller extrema fluktuationer, d) en mycket liten populationsstorlek eller mycket begränsad förekomst, och e) en kvantitativ analys som visar en risk för utdöende." (RP 76/2022 rd, s. 219).

I praktiken har rödlistningen stor betydelse för innehållet i lagstiftningen. Enligt 75 § i naturvårdslagen får det genom förordning av statsrådet föreskrivas att en sådan vild art som enligt den nationella hotbedömningen av arter som förekommer i Finland är utsatt för minst en hög risk för att försvinna från naturen ska fastställas som en hotad art. Risken för försvinnande bedöms utifrån bästa tillgängliga information om storlek, förändringar, splittring och fortgående tillbakagång när det gäller artens population eller utbrednings- och förekomstområde eller utifrån en kvantitativ analys av risken för försvinnande. Enligt 2 mom. ska miljöministeriet utifrån den senaste nationella hotbedömningen av arter som förekommer i Finland senast inom två år från det att bedömningen blivit färdig utarbeta ett förslag till ändring av förordningen så att den hålls aktuell. I regeringens proposition konstateras att risken för att en art som klassats som hotad dör ut är hög på det sätt som avses i bestämmelsen (RP 76/2022 rd, s. 219). Om en art baserat på rödlistningen har definierats som åtminstone sårbar (VU), är artens skyddsnivå inte tillfredsställande.

Störning av en djurart är en helhet som består av verksamheten och dess konsekvenser, och störning är därmed särskilt svårt att bedöma. Verksamhet som inte orsakar störningar för en djurart strider inte mot förbudet mot störning. Den artspecifika känsligheten när det gäller störningar varierar och vissa djurarters populationer har kunnat anpassa sig till exempelvis även anmärkningsvärt buller, såsom försvarsmaktens skjutövningar med skarp ammunition. Störning kan däremot ha mycket betydande följder, i synnerhet under djurarternas parningstid, eftersom det kan avbryta en fågelindivids ruvning eller matande av ungarna och därmed leda till att ungarna dör. Övergången från oskadlig störning till indirekt orsakande av att ungar dör är glidande och beror på arten och förhållandena. Misslyckad förökning för hotade djurarter och djurarter som förökar sig långsamt är i princip en betydande skadlig konsekvens för skyddsnivån för djurarten.

I närmare tre årtionden har den gällande lagstiftningen förbjudit avsiktlig störning av individer av djurarter utan ett undantag som beviljats av naturvårdsmyndigheten, det vill säga verksamhet vars uttryckliga syfte är att störa individer av en djurart samt verksamhet som ofrånkomligen innebär störning av individer av arter och i synnerhet häckningsfriden. Till exempel att klättra upp till ett bo för en individ av en fågelart för att installera en bokamera, fotografera eller ringmärka ungar bidrar till att störa häckningen. Det sistnämnda kräver dessutom naturligtvis ett undantag från förbudet mot att ta individer. För sådan verksamhet ska undantag ansökas, vilket beviljas om förutsättningarna i lagen uppfylls.

Aktuell information om skogsresurser ger ett bra utgångsläge för att planera och genomföra skötsel och avverkning effektivt och vid rätt tidpunkt samtidigt som skogarnas mångfald beaktas. Samtidigt är det viktigt att aktörerna inom skogssektorn har olika inskränkningar av skogsanvändning i såväl planerings- som genomförandefasen.

2.2 Skogsbruket och fågelfaunan

2.2.1 Fågelfaunans status och faktorer som påverkar den

I Finland häckar 244 fågelarter regelbundet⁴. Under de senaste tio åren har över 250 fågelarter häckat i Finland. Den rapportering som avses i habitatdirektivet och fågeldirektivet omfattar de 255 fågelarter som skyddas av fågeldirektivet. Enligt resultatet av rapporteringen (2019–2024) häckar nu för tiden cirka 46,7 miljoner fågelpar i Finland. Det är 2,7 miljoner par (sex procent) mindre än i den tidigare rapporteringen⁵. Jämfört med den tidigare rapporteringen (2013–2018) bedömdes 62 av fågelarterna ha ökat i antal, 80 arter bedömdes ha minskat i antal och 96 arter bedömdes ha hållits på samma nivå⁶.

De tolv häckande fågelarter med flest individer, ordnade enligt antalet par i medelpopulationen var bofink, lövsångare, trädpiplärka, talgoxe, rödhake, grönsiska, björktrast, rödvingetrast, bergfink, grå flugsnappare, kungsfågel och taltrast. Dessa arters antal par utgör nästan 60 procent av alla de häckande paren⁷.

De fågelarter som häckar i Finland kan delas in i elva grupper baserat på häckningsmiljö. Grupperna är vanliga skogsfåglar, barrskogsfåglar, gammelskogsfåglar, lövskogsfåglar, buskfåglar, åkerfåglar, myrfåglar, fjällfåglar, skärgårdsfåglar, fåglar vid karga insjöar och våtmarksfåglar. Fågelarterna i de fyra förstnämnda fågelgrupperna häckar i skogliga miljöer och deras antal par utgör nästan 3/4 alla fågelpar som häckar i Finland⁸.

Populationerna för de häckande vanliga skogsfåglarna har med nittio procents säkerhet förbättrats med minst 3 procent sedan övergången mellan 1970- och 80-talet, men det är också möjligt att förbättringen har varit större än så. Utvecklingen under 2000-talet har varit någorlunda stabil. Utvecklingen för enskilda arter varierar dock. De stannfåglar som föredrar barrträdsdominerade, mogna skogar har till stor del minskat, men de flesta flyttfåglarnas populationer har vuxit. De sydliga arterna har dragit nytta av det varmare klimatet⁹.

Orrfåglarna har räknats systematiskt i Finland sedan 1960-talet. Antalet tjäder, orre och på vissa ställen järpe minskade märkbart från 1960-talet till 1980-talet. Den huvudsakliga orsaken till att orrfåglarna minskade från nivån på 1960-talet anses vara de direkta och indirekta konsekvenserna av skogsbruket. Orrfåglarnas populationer har dock sett en positiv utveckling

⁴ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, J.-P. (red.) 2019: Webb tjänsten för Rödlistan. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. <https://punainenkirja.laji.fi/sv>

⁵ Lehtikainen, A., Mikola, A., Below, A., Jaatinen, K., Laaksonen, T., Lehtiniemi, T., Mikkola-Roos, M., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rusanen, P., Sirkiä, P., Tikkanen, H. & Valkama, J. 2025: Suomen lintujen pesimäkantojen koot ja viimeaikaiset kannanmuutokset. – Linnut-vuosikirja 2024: 16–25.

⁶ Naturhistoriska centralmuseet (14.5.2025). 50 vuotta ja 62 000 lintulaskentakilometriä kertovat muutokset linnustossa. Meddelande.Naturhistoriska centralmuseet, Helsingfors universitet.

⁷ Lehtikainen, A., Mikola, A., Below, A., Jaatinen, K., Laaksonen, T., Lehtiniemi, T., Mikkola-Roos, M., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rusanen, P., Sirkiä, P., Tikkanen, H. & Valkama, J. 2025: Suomen lintujen pesimäkantojen koot ja viimeaikaiset kannanmuutokset. – Linnut-vuosikirja 2024: 16–25.

⁸ Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. (1998). Muuttuva pesimälinnusto. Otava. Helsingfors.

⁹ Luonnontila.fi

sedan 1980-talet. Ändringen förklaras delvis av det ökade antalet naturskyddsområden och ändringar i behandlingen av ekonomiskogar under de senaste årtiondena¹⁰.

Rödlistning av fåglar

Den senaste rödlistningen gjordes 2019. Av de 246 fågelarter som bedömdes i rödlistningen bedömdes 86 fågelarter som hotade (sårbara (VU), starkt hotade (EN) eller akut hotade (CR)), vilket utgör 35 procent av alla fågelarter. Elva av våra fågelarter som framför allt lever i skog (13 procent) är hotade arter¹¹ och av alla de hotade fågelarterna är 19 procent sådana som lever i skogliga livsmiljöer. Åtta av de arter som framför allt lever i skogsmiljö är nära hotade, det vill säga i närheten av den nedre gränsen för att räknas som hotade. Av ugglorna utgör de hotade arterna 22,2 procent, av hökfågeln (vilket inkluderar örnar) utgör de 77,8 procent.

De vanligaste kända orsakerna till att fåglar är hotade är ändringar som hänför sig till jordbruket (förändrade åkermarker och igenvuxna strandängar i och med minskat bete) och skogsbruket (åtgärder för föryngring och vård, färre gamla skogar och mindre död ved), populationsstorlek, jakt och hot utomlands. För arter med låg täthet är en liten populationsstorlek en betydande orsak till att de är hotade. För 30 arter är den främsta orsaken till att de är hotade okänd¹².

Tabell 1. Hotade fågelarter som lever i skogsmiljöer, VU – sårbar, EN – starkt hotad, CR – akut hotad. Suomen lajien uhanalaisuus 2019.

Art	Rödlistningskategori
järpe, <i>Tetrastes bonasia</i>	VU
dalripa, <i>Lagopus lagopus</i>	VU
turturduva, <i>Streptopelia turtur</i>	CR
tornseglare, <i>Apus apus</i>	EN
bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	EN
större skrikörn, <i>Clanga clanga</i>	CR
kungsörn, <i>Aquila chrysaetos</i>	VU
blå kärrhök, <i>Circus cyaneus</i>	VU
brun glada, <i>Milvus migrans</i>	CR
ormvråk, <i>Buteo buteo</i>	VU
fjällvråk, <i>Buteo lagopus</i>	EN
sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>	VU
berguv, <i>Bubo bubo</i>	EN
vitryggig hackspett, <i>Dendrocopos leucotos</i>	VU
sommargylling, <i>Oriolus oriolus</i>	EN
grönfink, <i>Chloris chloris</i>	EN
talltita, <i>Poecile montanus</i>	EN

¹⁰ Jord- och skogsbruksministeriet (2014). Suomen metsäkanalintukantojen hoito-suunnitelma. Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2014:4. Helsingfors.

¹¹ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704 s.

¹² Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704 s.

Art	Rödlistningskategori
nordsångare, <i>Seicercus borealis</i>	EN
höksångare, <i>Curruca nisoria</i>	VU
nötväcka, <i>Sitta europaea</i>	VU
buskskvätta, <i>Saxicola rubetra</i>	VU
tofsmes, <i>Lophophanes cristatus</i>	VU

Övergripande bild av konsekvenserna av människans verksamhet för fågelpopulationerna

Konsekvenserna av människans verksamhet för fågelpopulationerna är omfattande och hänför sig till flera typer av samhällelig verksamhet. Klimatförändringens konsekvenser för väderförhållandena och fåglarnas livsmiljöer samt förändringar i fåglarnas livsmiljöer till följd av markanvändning påverkar fågelpopulationerna inom såväl deras häcknings- och övervintringsområden som deras rastplatser under flyttning. Människans verksamhet ökar dödligheten för fågelindivider genom till exempel trafiken, byggande, jakt, invasiva främmande rovdjur och störning under häckningstiden. Förändringar utanför Finland är en faktor som har betydande konsekvenser för fågelpopulationerna i Finland. Till exempel utgörs en framtida hotfaktor för 40 procent av de hotade arterna av förändringar i livsmiljöerna inom fåglarnas övervintringsområden eller på deras rastplatser under flyttning utanför Finlands gränser.

Hur känslig en enskild population av en art är för människans aktivitet beror på många biologiska och ekologiska delfaktorer. Arter som är känsligare för mänsklig påverkan som leder till en tillbakagång för populationen utgörs exempelvis av arter som är specialiserade när det gäller krav på livsmiljön och föda samt arter av stora fåglar, såsom rovfåglar, vilka får ett relativt lågt antal ungar under sin livstid och vilkas population av naturen eller på grund av påverkan genom mänsklig verksamhet är liten.

De viktigaste förändringarna när det gäller markanvändning är det minskade antalet åkerfåglar på grund av effektiviseringen av jordbruket under framför allt 1970–1980-talet, det minskade antalet arter som föredrar mognare skogar samt det minskade antalet myrfåglar till följd av uppdikning av myrar¹³. Myrfåglarnas tillbakagång är förknippad med det minskade antalet häckningsmiljöer på myrarna och deras försämrade kvalitet. I jordbruksmiljöer är orsakerna till tillbakagång effektiviserat jordbruk, i synnerhet färre diken, vägrenar och betande boskap samt användningen av kemiska bekämpningsmedel.¹⁴

Läget för fåglarnas livsmiljöer kan förbättras och fåglarnas dödlighet minskas genom skydds- och restaureringsåtgärder. Flera fågelarter svarar rätt bra på restaurering och har rätt stor potential när det gäller större populationer i framtiden. Dessa arters populationer har inte minskat särskilt kraftigt och exempelvis klimatförändringen försvagar sannolikt inte deras populationer. Populationerna för tre fågelarter har vuxit snabbt i synnerhet under 2000-talet. Gårdsmyg, svarthätta och gransångare drar nytta både av åtgärder för att restaurera livsmiljöer och av det varmare klimatet. Sämst potential för ökade populationer har de fågelarter som har

¹³ Naturhistoriska centralmuseet (14.5.2025). 50 vuotta ja 62 000 lintulaskentakilometriä kertovat muutokset linnustossa. Meddelande. Naturhistoriska centralmuseet, Helsingfors universitet.

¹⁴ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. Suomen lajiin uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704

minskat radikalt och/eller vars utbredningsområdes södra gräns sannolikt förflyttas norrut på grund av klimatförändringen. Sådana arter är talltita, lappmes, tofsmes och lavskrika.¹⁵

Faktorer som i rödlistningen av arter har identifierats som de främsta när det gäller en försämrad status för populationer av hotade fågelarter som lever i skogliga livsmiljöer är färre gamla skogar, mindre död ved, jakt samt förändringar i livsmiljöer utanför Finland. Var och en av dessa faktorer är en förstahands- eller andrahandsfaktor som påverkar rödlistningen för 27 procent av arterna.¹⁶ I praktiken kan en arts försvagade population oftast inte förklaras med en enskild faktor, utan den beror ofta på flera samtida faktorer som inte är direkt förknippade med människans verksamhet.¹⁷

Enligt den nyaste bedömningen förstörs något fler än hundratusen fågelbon vid avverkning varje år¹⁸. Magnituden av antalet förstörda bona uppgår därmed till cirka 0,3 procent av antalet fågelpar som häckar i Finland. Ingen motsvarande bedömning av andra åtgärder för skötsel och användning av skog finns att tillgå. Deras betydelse kan dock antas vara avsevärt mindre än avverkningens, eftersom de utförs på en mindre areal årligen. Skogsbruksåtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog behandlas närmare i kapitel 2.2.2.

Dödlighetens påverkan på fågelpopulationerna

Flera bedömningar har gjorts av fåglars dödlighet till följd av krockar, och de skiljer sig i viss mån avsevärt från varandra. Ingen referentgranskad forskningsbaserad information om den årliga mängden dödsfall till följd av krockar i Finland finns att tillgå och de siffror som presenteras baserar sig på expertbedömningar samt generaliseringar som gjorts av små material. Enligt den nyaste bedömningen orsakar krockar åtminstone 12,6 miljoner fågeldödsfall per år i Finland¹⁹. Enligt bedömningen sker den mest betydande delen av krockningsdödsfallen i Finland till följd av krockningar med byggnader (8–20 miljoner). Tidigare hade Koistinen²⁰, i sin specifikation av vindkraftverkens konsekvenser för fågelfaunan, bedömt att byggnader orsakar 500 000 fågeldödsfall per år i Finland. Laitinen et al. bedömer att antalet är klart större än så, mer än tio gånger större. De granskade fågeldödligheten till följd av krockar med fönster på basis av ett väldigt litet material och resultatet har generaliserats så att det gäller hela landet genom en enkel matematisk analys. Den näst största orsaken till dödsfall är trafiken, vilken bedöms vara orsak till fler än fyra miljoner fågeldödsfall till följd av krockar årligen. I medeltal har 1 070 000 fåglar per år dött av jakt under åren 2018–2020²¹. Enligt Naturresursinstitutets

¹⁵ Auvinen, A.-P., Lehikoinen, A., Sirkiä, P., Jukarainen, A., Kahilainen, A., Lindén, A., Mikkola-Roos, M., Piha, M., Pessa, J., Krüger, H., Holopainen, S., Alhainen, M. & Below, A. 2023: Kuinka paljon lintukantoja voidaan elvyttää? – Linnut-vuosikirja 2022: 132–139.

¹⁶ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704

¹⁷ Müller M.M. (2024). Miksi hömö- ja työttötiainen ovat vähentyneet Suomessa? Metsätieteen aikakauskirja 2024-23002. Översikt. 19 s. <https://doi.org/10.14214/ma.23002>.

¹⁸ Lehikoinen, A. 2026. Lintujen pesien tuhoutuminen pesimäaikaissa hakkuissa. Naturhistoriska centralmuseet, Helsingfors universitet.

¹⁹ Laitinen, A., Salmela, A. & Vähätalo, A. V. 2022: Lintujen ikkunakuolleisuus Suomessa. – Linnut-vuosikirja 2021: 144–151.

²⁰ Koistinen, J. 2004: Tuulivoimaloiden linnustovaikutukset. – Suomen ympäristö 721. Miljöministeriet. Avdelningen för områdesanvändning.

²¹ Naturresursinstitutet (2022). Metsästys 2021. Statistik. Naturresursinstitutet.

statistik fångades sammanlagt cirka 575 000 fåglar 2024²². Antalet fångade fåglar varierar stort från år till år.

Även invasiva främmande rovdjur som släppts ut i naturen av människan orsakar dödlighet för fåglarna. Mink och mårddhund har identifierats som en av de främsta orsakerna till tillbakagången för många sjöfågelarter som lever i skärgården och i inlandet. Mink och mårddhund jagar effektivt fågelägg, fågelungar och vuxna fåglar, i synnerhet under häckningstiden. Jakten är i synnerhet riktad mot arter som häckar på marken och inom strandzoner, såsom sjöfåglar och vadare, vilket försämrar häckningsresultatet och kan ha en förödande effekt för lokala populationer. Det finns ingen bedömning av antalet fåglar som dödas av mink och mårddhund, men årligen jagas 40 000–50 000 minkar och 140 000–150 000 mårddundar i Finland²³. Uppföljning av konsekvenserna för åtgärder för att avlägsna invasiva främmande rovdjur har visat att fågelpopulationerna kan hämta sig snabbt när trycket från de invasiva främmande arterna minskar.

Frigående huskatter och förvildade kattpopulationer dödar fåglar och bidrar till misslyckad häckning i framför allt tätorter och stugområden. På sin webbplats berättar miljöorganisationen Birdlife att Finlands 700 000 katter dödar minst 3,1 miljoner fåglar om året²⁴.

Det finns bristfällig information om hur dödligheten för fågelindivider ökar årligen till följd av människan direkta eller indirekta verksamhet. I ljuset av de publicerade expertbedömningarna ser det ut att handla om åtminstone flera miljoner fågelindivider per år. Om de bedömningar som presenterats pekar i rätt riktning, kan det handla om mer än tio miljoner döda fågelindivider årligen till följd av trafiken, krockar med byggnader, jakt, invasiva främmande rovdjur och katter. Endast när det gäller viltarter finns det relativt tillförlitlig information om dödligheten till följd av jakt.

Det finns inga bedömningar att tillgå när det gäller dödlighetens konsekvenser för enskilda arter. Till exempel i rödlistningen av arter nämns inte krockningsdödsfall som en anledning till att en art är hotad eller som en hotfaktor. När det gäller det uppnående av en tillfredsställande status för populationerna som är målet med fågeldirektivet är dödligheten på grund av människans verksamhet dock sannolikt en betydande faktor utöver de förändrade livsmiljöerna. Minskad dödlighet för vuxna fåglar kan vara ett mer effektivt sätt att påverka fågelpopulationernas status än fler lyckade häckningar²⁵.

2.2.2 Konsekvenser av skogsbruksåtgärder under häckningstid för fåglarna

De åtgärder för skötsel och användning av skog som är mest betydande när det gäller fågelfaunan är avverkning, markberedning och plantering efter föryngringsavverkning, vård av plantbestånd, skogsgödsling, byggande och istandsättning av skogsvägar och istandsättning av diken. Eftersom artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet är begränsade till dödande av fågelindivider, skadande av bon och störning som orsakar avsevärda konsekvenser för målen i direktivet, är det inte ändamålsenligt att bedöma skogsbruksåtgärder med avseende på konsekvenser för

²² Naturresursinstitutet (2025). Metsästys 2024. Statistikpublikation.

²³ Vieraslahti.fi (2025). Vieraspedot: minkki ja supikoirat. Naturresursinstitutet och Finlands miljöcentral.

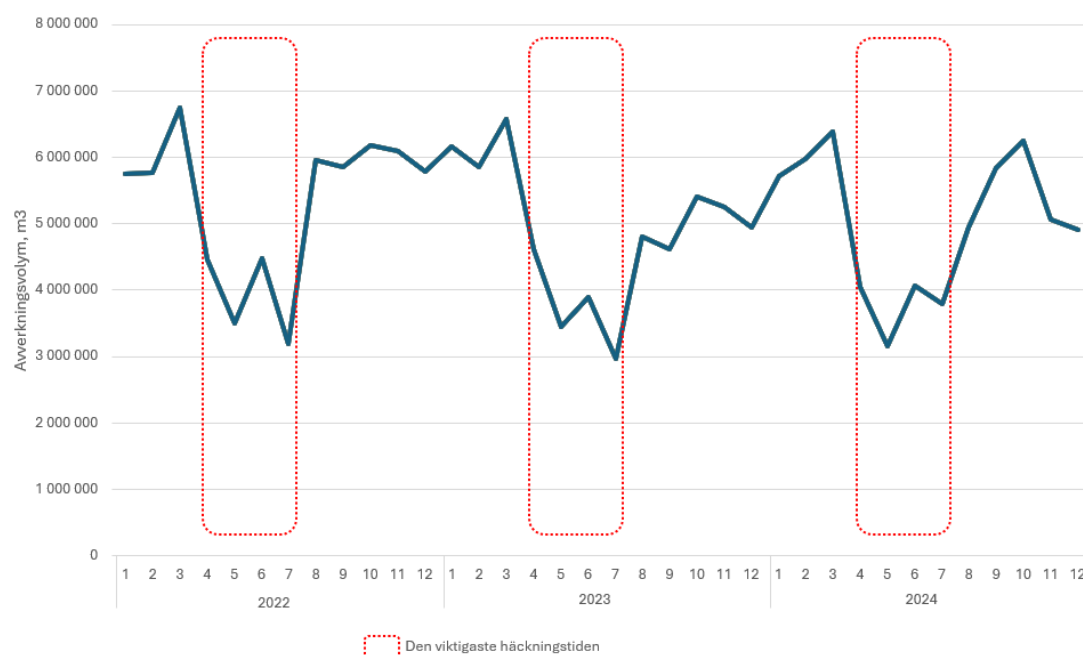
²⁴ BirdLife Suomi (2025). Kissa ja linnut. www.birdlife.fi.

²⁵ Nousiainen, I., Bosco, L., Lehtikainen, P. m.fl. 2025. Adult survival has a stronger role than productivity in the annual population change of European songbirds. *Oecologia* 207, 173 (2025). <https://doi.org/10.1007/s00442-025-05810-4>

livsmiljöerna. Den viktigaste direkta konsekvensen av skogsbruksåtgärder hänför sig till genomförande av förbudet mot att förstöra bon samt lyckad häckning för vissa arter som är känsliga för störning. Dessa arter som är känsliga för störning är vanligen stora rovfåglar som inleder sin häckning tidigt på vårvintern och som har lång ruvnings- och uppfödningstid. Genomförande av förbudet mot dödande i samband med skogsbruksåtgärder hänför sig i första hand till genomförandet av förbudet mot skadande av bon samt ungar som inte kan flyga, eftersom skogsbruksåtgärder knappt alls ger upphov till att vuxna fåglar dör. Av de hotade fågelarterna som lever i skogsmiljöer har jakt eller störning nämnts som en av anledningarna till att kungsörn, berguv, större skrikörn och turturduva är hotade eller som en hotfaktor till att de ska bli hotade. Av de nämnda arterna har häckande fågelpar av större skrikörn och turturduva dock knappt alls observerats i Finland under de senaste åren.

Avverkning

Tidpunkten för skogsbruksåtgärder bestäms av naturförhållandena och växtperiodens faser, och för avverkning av efterfrågan på rundvirke i den träförädlade industrin. I en stor del av skogarna är avverkning på grund av jordmånens svaga bärighet endast möjlig när marken är frusen. Därför utförs en betydande del av avverkningen på vintern, när avverkning kan utföras i alla skogar. Avverkningen minskar avsevärt på våren under några veckor av tjällossning, när markytans bärighet är som svagast och skogsvägarnas skick gör det svårt att transportera träd från vägrenslager till fabriker. Längden och tidpunkten för tjällossningen varierar från år till år beroende på väderförhållandena och det geografiska läget. Tjällossning förekommer också då och då på hösten, vilket även påverkar drivningsförhållandena. De allt varmare vintrarna på grund av klimatförändringen har minskat den tid som kan användas för drivning i synnerhet i Södra Finland, där tiden som marken är frusen på vintern har förkortats avsevärt. I praktiken utförs drivning i nuläget till störst del sett till volym under vintermånaderna inom ramen för den utrustning och personal som är tillgänglig, och det är inte möjligt att i någon stor utsträckning öka mängden avverkning genom maskiner som anskaffats för verksamhet året runt och personal som sysselsätts året runt. Tjällossningen sker ofta samtidigt som fåglarnas häckningstid april–maj, vilket på ett naturligt sätt minskar mängden avverkning under fåglarnas häckningstid (Figur 1). Å andra sidan pågår fåglarnas häckningstid ännu i juni–juli, när drivningen inte begränsas av väderförhållandena. I juli minskas drivningen av semestern. I nuläget kan en mängd virke som motsvarar industrins virkesanvändning förvaras under tjällossningen, men ett längre avbrott i drivningen kan leda till en nedmontering av produktionen på anläggningar som använder virke och som är planerade för verksamhet året runt. Under 2015–2025 utfördes avverkning, enligt Finlands skogscentrals statistik över planerad avverkning, på ett område av i medeltal cirka 669 000 hektar per år, varav föryngringsavverkning utfördes på cirka 164 000 hektar, beståndsvårdande avverkning på cirka 492 000 hektar och övrig avverkning på cirka 12 000 hektar.

Figur 1: Den månatliga variationen för avverkningsvolym 2022–2024 i förhållande till den viktigaste häckningstiden²⁶

Vid föryngringsavverkning som omfattas av beståndsvård trädsiktigt avlägsnas största delen av trädbeståndet, och ofta lämnas enstaka naturvårdsträd eller grupper av naturvårdsträd inom området. Enligt Finlands skogscentrals rapporter över naturkvaliteten har i medeltal 20 naturvårdsträd per hektar lämnats de senaste åren²⁷. Föryngringsavverkning görs i mogna skogar där träden har börjat växa långsammare och de träd som ska avverkas till största delen har uppnått måtten för timmer. Vid avverkning för kontinuerlig beståndsvård, vilket är ett alternativ till föryngringsavverkning, utförs avverkning regelbundet genom att framför allt avlägsna de grövsta trädindividerna som duger till sågvirke och/eller att skapa små luckor i området som får plantuppslag naturligt. Majoriteten av skogarna odlas enligt principen för beståndsvård trädsiktigt, vilket innebär att två eller tre gallringar för att avlägsna en del av trädbeståndet utförs inom området innan en föryngringsavverkning. Kontinuerlig beståndsvård är inte mer allmänt än så eftersom det begränsas av skogarnas olika utgångslägen. Sådana skogar som redan har underväxt eller redan består av olika strukturer är bäst lämpade för kontinuerlig beståndsvård. Det är även väsentligt att marken lätt kan få plantuppslag och att naturligt plantuppslag lyckas, utan vilket kontinuerlig beståndsvård inte är möjlig.

Fåglarnas häckning behöver beaktas vid all avverkning, oberoende av avverkningssätt. Bon kan förstöras när träd i vilka det pågår häckning fälls vid avverkning, så det är särskilt viktigt att identifiera boträd vid avverkning där en stor del av träden fälls. Bon kan även förstöras i samband med förhandsröjning av trädbestånd med liten diameter som utförs innan avverkning. Bon på marken kan förstöras när maskiner rör sig i området och en maskin kan köra över ett bo på marken. Häckningen kan även misslyckas om ruvningen eller matningen av kläckta ungar

²⁶ FOS: Naturresursinstitutet, Avverkningsvolymen av marknadsvirke

²⁷ Finlands skogscentral, Luontolaatuarviointi, rapporten PowerBI

avbryts under avverkning under för lång tid eller om honan överger boet. Flest fågelbon finns i gamla, grova träd som ger skydd. Särskilt viktiga är stora aspar, skadade träd med hål samt stående och liggande död ved, vilka även utgör viktiga källor till föda för vissa fågelarter.

Markberedning, sådd och plantering

Syftet med markberedning är att främja plantuppslag på området och förbättra växtförhållandena för de plantor som uppstår. Markberedning kan endast utföras när marken är snöfri eller ofrusen. Eftersom markberedning måste utföras innan plantor planteras utförs en stor del av markberedningen på våren eller i början av sommaren, delvis under fåglarnas häckningstid. Å andra sidan avgränsas markberedningens konsekvenser för fåglarna till vissa fåglar som häckar på marken i öppna områden och vissa fågelarter vars häckning kan påverkas avsevärt av kortvarig rörelse eller kortvarigt buller. Markberedning utförs på i medeltal 93 000 hektar årligen.

Sådd och plantering inom markberedda områden sker oftast i början av sommaren. Maskinsådd av tall sker vanligen i samband med markberedning i början av sommaren. Beroende på trädart och typ av planta utförs plantering i maj–september, dock framför allt i maj–juli. En liten mängd plantor planteras även i augusti–september. På planteringsområdena, som vanligen är öppna platser som skapades genom förra årets drivning, kan exempelvis orrfåglar häcka, men bona är lätta att upptäcka under planteringen och därmed kan planteraren undvika bona. Majoriteten av plantorna planteras av människor.

Vård av plantbestånd

Syftet med vård av plantbestånd är att säkerställa en gynnsam utveckling och tillväxt för trädindivider som odlats eller vuxit fram naturligt i förhållande till konkurrerande plantmaterial. Arbetsslagen inom vården av plantbestånd omfattar gräsröjning, slyröjning och gallring av plantbeståndet. Gräsröjning går ut på att markvegetation som kväver plantorna avlägsnas runt plantorna. Slyröjning går vanligen ut på att sly av lövträd avlägsnas, vilket minskar tillväxten för planterade plantor eller barrträdsplantor som vuxit fram naturligt och minskar sannolikheten att de klarar sig. Gallring av plantbeståndet går ut på att tätheten för det odlade trädbeståndet och förhållandet mellan trädarterna regleras i enlighet med målet. Gallringen utförs kvalitativt för att gynna de bästa och välvuxna träden. Vanligen utförs vård av plantbestånd som människoverk och med röjsåg. Behovet av gräsröjning och slyröjning beror bland annat på hur bördig växtplatsen är. I plantor häckar vanligen små fåglar som gör bon i gräs, tuvor och skyddande snår. Fåglarna försöker gömma bona från naturliga rovdjur, vilket gör det svårt att upptäcka bona. Vid vård av plantbestånd som utförs under häckningstid kan oavsiktligt förstörande av bon undvikas genom att låta bli att röja skyddade platser och lövträdsdominerade snår vid vattendrag på stränder, eftersom fåglarna föredrar sådana vid häckningen. Vård av plantbestånd kan även orsaka buller, vilket kan störa häckningen för vissa arter som är känsliga för buller. Vård av plantbestånd kan inte endast utföras på vintern, eftersom snön hindrar arbetet och den stora arealen av plantbestånd som ska vårdas och mängden tillgänglig arbetskraft begränsar möjligheterna att flytta arbetet så att det helt utförs utanför häckningstiden. Årligen utförs vård av plantbestånd på en areal av i medeltal 130 000 hektar.

Övriga skogsbruksåtgärder

Årligen gödslas i medeltal totalt 68 000 hektar skog. En del av gödslingen utförs genom helikopterspridning. Askgödsling i form av markspridning som görs med skogstraktor kan även utföras på vintern. En del av vitaliseringsgödslingen av mineraljordar utförs av människor. En

betydande del av gödslingen utförs utanför häckningstiden. Gödsling har sannolikt få konsekvenser för fåglarnas häckning och de är eventuellt begränsade till enskilda situationer där ett bo på marken inte upptäcks och ligger längs maskinens rutt.

Under de senaste åren har i medeltal 2 900 kilometer skogsdikning utförts. De utförs framför allt på gamla, tidigare uppdikade torvmarker, där ett gammalt igenvuxet dike rensas. Eftersom åtgärden huvudsakligen utförs vid gamla diken, har skogsdikning generellt inga direkta konsekvenser för fåglarnas häckning. Det är möjligt att störning uppstår i situationer där verksamheten utförs i närheten av bon till arter som är känsliga för störning under deras häckningstid.

I sin helhet bedöms skogsvägsnätet vara 125 000–160 000 kilometer, och i princip anläggs inga nya skogsvägar. Underhållet av skogsvägarna omfattar regelbunden slåtter av sly samt sladdning och grusning av vägytan. Vid en grundlig förbättring av skogsvägar formas vägkroppen om, sidoslänter och diken rensas från växtlighet och vägen får ett nytt lager grus eller kross. Underhåll av vägarna utförs årligen och en grundlig förbättring sker vanligen med över 20 års mellanrum. Årligen förbättras 1 600 kilometer skogsväg grundligt per år. Eftersom det anläggs väldigt få nya skogsvägar, hänför sig konsekvenserna för fågelfaunan i första hand till underhåll och grundliga förbättringar av vägarna. De mest betydande konsekvenserna hänför sig till eventuella fågelindivider som häckar på väglänter, eftersom de kan påverkas av slåtter och grundliga förbättringar. Konsekvenserna minskas av att de vanligen utförs i slutet av sommaren.

Hyggesbränning innebär kontrollerad bränning av hyggesavfall och markvegetation, det vill säga terräng. Hyggesbränning kan utföras i samband med skogsförnygring eller som en separat åtgärd med syftet att förbättra resultatet av förnygringen och tillväxten för trädbeståndet. Hyggesbränning kan även användas som en naturvårdsmetod för att skapa livsmiljöer för organismer som är beroende av bränder. Typiska objekt för naturvårdande hyggesbränning är solexponerade sluttningar i åsskogar, i vilka hyggesbränning används för att upprätthålla levnadsförhållandena för åsskogsarterna. Allmänt taget är hyggesbränning särskilt viktigt för de fåtaliga och hotade arterna samt arter som minskat i antal och som är anpassade för att leva av bränd jord samt träd- och bastmaterial som är förkolnat eller annars brandskadat. Naturvårdande hyggesbränning kan även utföras genom att bränna grupper av naturvårdsträd som lämnats på förnygringsytor. Av fåglarna är det framför allt hackspettar som gynnas av ett rikligt bestånd av naturvårdsträd och bränning. Den bästa tidpunkten för hyggesbränning är i början eller slutet av sommaren när terrängen är torr. I medeltal utförs hyggesbränning på en areal av 900 hektar årligen. Eftersom få hyggesbränningar utförs per år, är även deras konsekvenser för fågelfaunan små. Syftet med restaurering är att återställa ekosystemens naturliga funktioner och strukturdrag, vilka beror på egenskaperna för varje ekosystem som restaureras. Ofta gör restaurering även området lämpligare för fåglars häckning på lång sikt och restaurering kan även utföras med beaktande av vissa fågelarters krav på livsmiljön för att stärka fågelpopulationerna. Trots att restaurering i princip kan anses främja skyddet för fågelpopulationerna, kan själva restaureringsarbetet orsaka att bon som byggts under häckningstiden förstörs eller att häckningen störs, eftersom restaureringsarbete ofta utförs med maskin och kan innebära att träd faller. Hittills har restaurering utförts på en areal av några tiotusentals hektar, framför allt i naturskyddsområden. Framöver kommer genomförandet av förordningen om restaurering av natur²⁸ sannolikt att öka den nuvarande årliga restaureringsarealen avsevärt.

²⁸ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869.

2.2.3 Tillsyn och myndighetssamarbete

Anmälan om användning av skog

Med hjälp av anmälningar om användning av skog övervakas att skogslagen iakttas och anmälningarna kan även användas för att säkerställa att planerade avverkningar inte bryter mot naturvårdslagen, vattenlagen (578/2011), lagen om fornminnen eller föreskrifterna om general- och detaljplaner i lagen om områdesanvändning (132/1999). Enligt 14 § i skogslagen ska en anmälan om användning av skog för ett område som omfattas av tillämpningsområdet för skogslagen lämnas in om beståndsvårdande avverkning, förnyelseavverkning, avverkning till följd av skogsskada och annan avverkning samt om behandling av särskilt viktiga livsmiljöer som avses i 10 § 2 mom.

Skogslagen tillämpas på skötseln och användningen av skog inom områden som utgör skogsbruksmark. Skogslagen tillämpas inte på till exempel naturskyddsområden, områden som i en plan anvisats som skyddsområden, detaljplaneområden, med undantag för områden som har anvisats för jord- och skogsbruk samt områden som omfattas av en generalplan med rättsverkningar, med undantag för områden som har anvisats för jord- och skogsbruk eller rekreation. En anmälan om användning av skog behöver inte göras om avverkning i kantzoner till kraftledningar och järnvägslinjer, avverkning vid dikes-, vattenlednings- eller avloppslinjer och avverkning i liten omfattning vid väglinjer, kraftledningar eller andra motsvarande linjer. En anmälan om användning av skog behöver inte heller göras om exempelvis vård av plantbestånd och gödsling eller andra sådana vårdande åtgärder som inte innefattar avverkning. En anmälan om användning av skog ska lämnas in senast tio dagar och tidigast tre år innan avverkning eller en annan åtgärd inleds. Skogscentralen kan på ansökan bevilja undantag från den ovan nämnda tidsfristen. De anmälningar som lämnas in till skogscentralen utarbetas och lämnas vanligen in av en aktör som befullmäktigats av skogsägaren, till exempel en skogsvårdsförening eller ett företag som köper virke.

Finlands skogscentral granskar alla inkommande anmälningar om användning av skog automatiskt med en administrativ granskning genom att jämföra uppgifterna i anmälan med de uppgifter om inskränkningar av skogsbruksåtgärder som finns i skogscentralens skogsdatasystem.

Enligt 7 a § i skogslagen ska Skogscentralen omedelbart underrätta markägaren och sådana representanter för markägaren och innehavare av avverkningsrätt som den känner till, om den har fått in en anmälan om användning av skog som gäller ett behandlingsområde där eller i vars närhet det finns eller som berörs av ett beslut om en i naturvårdslagen avsedd förekomst av en art som kräver särskilt skydd.

Utbyte av myndighetsuppgifter och tillsyn av iakttagandet av naturvårdslagen

Utöver skogscentralens anmälningsskyldighet i enlighet med 7 a § i skogslagen har närings-, trafik- och miljöcentralerna, vilka fram till slutet av 2025 utgjorde tillsynsmyndighet för naturvården, tillsammans med Finlands skogscentral kommit överens om ett förfarande, enligt vilket skogscentralen underrättar markägaren, innehavare av avverkningsrätt som den känner till och i vissa fall tillsynsmyndigheten för naturvården (Tillstånds- och tillsynsverket från och med den 1 januari 2026) ifall en anmälan om användning av skog som den mottagit ligger vid eller i närheten av en art som observerats för skogscentralen i datasystemet för naturvårdslagen. År 2025 omfattade förfarandet totalt 2 557 växt- och djurarter, av vilka 23 var fågelarter. År 2025 låg en anmälan om användning av skog vid eller i närheten av en förekomst av en växt- eller djurart som observerats för skogscentralen 5 232 gånger, av vilka 2 296 anmälningar gällde fåglar. Förfarandet omfattar bland annat örn, havsörn, större skrikörn och fiskgjuse, vars boträd är skyddade enligt 73 § i naturvårdslagen.

Totalt inkom 136 448 anmälningar om användning av skog under 2025²⁹, så de anmälningar som gällde förekomst av en fågelart som observerats i datasystemet för naturvårdslagen och som omfattas av förfarandet var relativt sett väldigt få jämfört med det totala antalet anmälningar. Antalet anmälningar som gällde fågelförekomster förklaras av att de arter som omfattas av förfarandet är fåtaliga och mängden information om deras häckning är också begränsad. Förfarandet har dock en beaktansvärd betydelse för skyddet för de arter som omfattas av förfarandet, eftersom det med hjälp av förfarandet kan säkerställas att avverkning inte leder till att bon oavsiktligt skadas på grund av omedvetenhet eller orsakar avsiktlig störning för fåglarna i fråga.

Vid behov förhandlar naturvårdsmyndigheterna med markägaren och/eller innehavaren av avverkningsrätt om på vilket sätt iakttagandet av bestämmelserna i naturvårdslagen beaktas vid avverkning. Vid behov kan naturvårdsmyndigheten för att trygga naturvården i sista hand använda de tvångsmedel som föreskrivs i 126 § i naturvårdslagen för att förhindra lagstridig verksamhet.

Handläggning av undantagstillstånd i enlighet med naturvårdslagen

Fram till den 31 december 2025 har Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland varit den myndighet som har behörighet att avgöra alla tillståndsuppgifter som gäller de fåglar som avses i 83 § i naturvårdslagen med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) och 5 § 1 mom. 8 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik och miljöcentralerna (1373/2018). Från och med den 1 januari 2026 handläggs ansökningar om undantagstillstånd av den behöriga myndigheten Tillstånds- och tillsynsverket.

Under 2025 avgjorde Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland 168 tillståndsärenden som gällde fågelarter i enlighet med 83 § naturvårdslagen (se tabell 2). För en stor del av dem förutsattes undantag från flera av bestämmelserna om fridlysning av djurarter, det vill säga från förbudet mot såväl störning som tagande eller till och med dödande. Undantag som endast gäller störning beviljades i 50 fall, det vill säga i en knapp tredjedel av alla undantagsärenden. Sådana har beviljats för genomförande av projekt för förnybar energi (3), fördrivning av fågelindivider av både hälsomässiga skäl (5) och för att undvika svåra skador på

²⁹ Finlands miljöcentral 2026. Planerade avverkningar. <https://www.metsakeskus.fi/sv/skogs-och-naturinformation/information-om-anvandning-av-skog/planerade-avverkningar>

grödor (26), fotografering av fåglars häckning för antingen forskning (13) eller undervisning (2) och utförande av vårdande åtgärder för naturtypen (1).

Tabell 2. Ärenden om undantagstillstånd som avgjorts enligt 83 § i naturvårdslagen under 2025.

Antal	Skäl och undantag
3	störa häckning/avlägsna bo för att genomföra ett projekt för förnybar energi (havsörn, fiskgjuse och skarv)
49	förflytta/förstöra bo och ägg under häckningstid av hälsomässiga/säkerhetsmässiga skäl (framför allt fiskmås, även fisktärna, skrattmås, silltrut, hussvala, bofink och sädesärta)
24	förflytta/förstöra bo av hälsomässiga och säkerhetsmässiga skäl utanför häckningstid bland annat för att renovera en byggnad (tornsvala, backsvala, ladusvala och hussvala)
12	fånga och i andra hand döda småfågelindivider i affärslokaler av hälsomässiga/säkerhetsmässiga skäl (talgoxe, pilfink, gråsparv, blåmes, ladusvala och hussvala)
5	jaga bort individer av hälsomässiga skäl (vitkindad gås på golfbana 5)
1	av säkerhetsmässiga skäl för att utföra avverkning (fiskgjuse), avslogs
13	döda individer, störa häckning, förstöra bon och ägg eller oljera ägg för att undvika svåra skador på fiskerinäring (6, arterna skarv och korp), 7 avlogs (skarv)
26	jaga bort individer för att undvika svåra skador på grödor (23 vitkindad gås, 3 trana)
2	störa fåglar, förstöra bon och skjuta fåglar av flygsäkerhetsmässiga skäl
13	fotografera häckning i forskningssyfte (fiskgjuse, duvhök, havsörn, tornfalk, lappuggla, dubbelbeckasin, silltrut och fisktärna)
10	fånga individer och förse dem med GPS-sändare i forskningssyfte (arterna kungsörn, tordmule, silltrut, nattskär, koltrast och talgoxe)
4	störa häckning, fånga, förflytta och ta prover av individer i forskningssyfte (svartvit flugsnappare, blåmes och talgoxe)
2	fotografera häckning för en dokumentär i undervisnings- och utbildningssyfte (pilgrimsfalk)
2	ta ägg för att skydda djurlivet (kärrsnäppa och brushane)
1	störa häckning för att vidta vårdande åtgärder för naturtypen (havsörn)
1	förflyttning av tillstånd
168	

När naturvårdsmyndigheten beviljar undantagstillstånd bedöms huruvida villkoren för beviljande av undantagstillstånd uppfylls och vanligen ställs villkor genom vilka störning av individer kan undvikas eller minimeras så att det blir möjligt att undvika sådan misslyckad häckning som har betydelse för huruvida artens skyddsnivå kan bevaras eller uppnås. Till exempel i ett undantagstillstånd för fotografering av fiskgjusens häckning (VARELY/8019/2025) förutsattes att kameran installeras och avlägsnas utanför fiskgjusens häckningstid. I tillståndet preciserades tiden. Dessutom förutsattes att utrustningen utan fördröjning ska avlägsnas ifall det upptäcks att fotograferingen stör häckningen avsevärt samt att utrustning och instrument ska placeras i terrängen på så sätt att de inte lockar utomstående människor att komma i närheten av boet. Fotograferingsvinklarna ska begränsas så att platsen inte kan identifieras eller på annat sätt blir offentlig. När det gäller till exempel undantagstillstånd som beviljas för fördrivning av individer av arten vitkindad gås för att undvika svåra skador på grödor bedöms samtidigt konsekvenserna av ett beviljat undantag för artens möjligheter till rast och att hitta föda under flyttningen, men även för undvikandet och minimeringen av andra fågelarters häckning och störning av den.

Det är skäl att uppmärksamma att fyra av ansökningarna om undantag gällde verksamhet vars främsta syfte var genomförande av ett projekt för ekonomisk verksamhet, närmare bestämt byggande av och verksamhet på en anläggning för syntetisk metanol, produktion av vindkraft och byggande av en anläggning för e-metan samt skogsbruksåtgärder under en fågelarts (fiskgjuse) häckningstid. De tre förstnämnda projekten ansågs uppfylla villkoret för människors hälsa och säkerhet. Undantag beviljades inte för det sistnämnda syftet (VARELY/4683/2025, den 28 juli 2025) eftersom ansökningen, enligt motiveringen till beslutet, inte uppfyllde villkoren i 83 § i naturvårdslagen. Ansökningen hade motiverats med säkerhetsrisker som hänför sig till att tidpunkten för avverkning var på hösten. Dessa säkerhetsrisker omfattade arbetarskydd samt transport av bränsle och andra kemikalier. Detta ansågs inte uppfylla villkoret för människors hälsa och säkerhet. I beslutet ansågs dessutom att det, med beaktande av längden på avverkningen, 1–2 veckor, är möjligt att planera och fördela arbetet enligt väderprognoserna till tidpunkter då väderförhållandena inte orsakar säkerhetsrisker för genomförandet av avverkningen, vilket uppenbarligen innebär att inte heller villkoret för brist på alternativ uppfylldes.

2.2.4 Praxis för att beakta fågelfaunan inom skogsbruket

Inom skogssektorn används omfattande rekommendationer och anvisningar för att beakta fågelfaunan vid skogsbruksåtgärder. Dessa är guiden *Metsänkäsittely ja linnusto*, rekommendationerna för skogsvård och Forststyrelsens miljöguide. Också för skogscertifikatet FSC krävs att fågelfaunans häckningstid beaktas vid skogsvårdsåtgärder.

I alla ovan nämnda anvisningar och rekommendationer för skogssektorn finns det detaljerade anvisningar om rovfåglars bon. Anvisningarna gäller utförande av skogsvårdsåtgärder i närheten av bona. Guiden *Metsänkäsittely ja linnusto*, skogsvårdsrekommendationerna och FSC-standarderna innefattar åtgärdsanvisningar som är bundna till häckningstiden och ett visst avstånd till bon. I Forststyrelsens miljöguide finns, utöver dessa, preciserade skyddszoner för bon för vissa rovfåglar, inom vilka alla åtgärder är förbjudna oavsett tidpunkt. Enligt PEFC-standarderna ska rovfåglars boträd lämnas som naturvårdsträd.

Guiden Metsänkäsittely ja linnusto

Metsätehos guide *Metsänkäsittely ja linnusto*³⁰ innehåller anvisningar och rekommendationer som bland annat styr skogsplanering, beståndsvårdande avverkning, föryngringsavverkning, röjning, markberedning och vård av plantbestånd. Guiden innehåller anvisningar för begränsning av olika skogsbruksåtgärder antingen tidsmässigt eller geografiskt samt för ökade strukturdrag som är viktiga för fågelfaunan. Guiden innehåller även specifika anvisningar för olika arter och artgrupper, vilka gäller rovfåglar, hålbbyggare, tjäder och lavskrika. Anvisningarna omfattar såväl ökade strukturdrag som är viktiga för dessa arter som vissa åtgärdsbegränsningar. När det gäller begränsning av skogsbruksåtgärder är det centrala i guiden rekommendationerna för fåglarnas häckningstid. Enligt guiden ska beståndsvårdande avverkning och föryngringsavverkning undvikas under fåglarnas häckningstid från den 15 april till den 15 juli (i Norra Finland från den 1 maj till den 31 juli) i bördiga lövträdsdominerade skogar, kärr och strandskogar samt inom viktiga fågelområden och i närheten av våtmarker med fåglar (inte närmare än 50 meter). Med bördig skog avses lundar, lundartade och friska moskogor eller torvmoar som till bördigheten är motsvarande. Avverkning riktas därmed i mån av möjlighet till torra och torrare moar, där antalet arter och individer är mindre än i de bördiga skogstyperna. Enligt anvisningarna ska bland annat tjäder och berguv beaktas i kargare

³⁰ <https://www.metsateho.fi/metsankasittely-ja-linnusto/>

skogstyper under fåglarnas häckningstid. På identifierade och fungerande spelplatser för tjäder ska avverkning undvikas från den 15 mars till den 20 maj (i Norra Finland från den 1 april till den 20 maj). I guiden rekommenderas dessutom att drivning av energived och markberedning undviks under fåglarnas häckningstid från den 1 maj till den 30 juni.

Enligt guiden ska avverkning och maskinella skogsbruksåtgärder undvikas i närheten av stora rovfåglar, vissa hökfåglar och ugglor samt häckningsplatser för berguv under arternas häckningstider. I guiden definieras egna häckningstider och skyddsavstånd från bon för kungsörn, havsörn, fiskgjuse, ormvråk, duvhök, bivråk, berguv, sparvuggla och pärluggla. Tidpunkterna och det rekommenderade avståndet från bon varierar beroende på art. Beroende på arten, den planerade åtgärden och dess tidpunkt varierar avståndet mellan 25 och 1 000 meter. Tidpunkterna infaller huvudsakligen mellan den 1 maj och den 31 augusti, och utöver arten kan de påverkas av boets geografiska plats. Till exempel har kungsörn olika häckningstider, i och med att den i Södra Finland pågår från den 1 februari till den 31 juli och i Norra Finland från den 15 februari till den 31 juli³¹. Utöver rekommendationer för beaktande av häckningstiden innehåller guiden rekommendationer för exempelvis begränsning av avverkning utanför häckningstid till åtminstone 50 meter från ett bo när det gäller stora rovfåglar.

Enligt Metsätehos utredning som baserar sig på skördardata från 2022–2024 utfördes avverkningar i bördiga lövträdsdominerade skogar och kärr under häckningstiden på en area av i medeltal cirka 7 300 hektar, vilket utgör mindre än 8 procent av den årliga avverkningsarealen för bördiga lövträdsdominerade skogar och kärr, så rekommendationerna i guiden kan anses ha en betydande styrande påverkan. I utredningen definierades häckningstiden, i enlighet med Metsätehos guide Metsänkäsittely ja linnusto, som från den 15 april till den 15 juli i Södra Finland och från den 1 maj till den 31 juli i Norra Finland.³²

Rekommendationer för god skogsvård

Skogsvårdsrekommendationerna utgör en helhet vars syfte är en övergripande hållbar vård och användning av skog. Skogsvårdsrekommendationerna innehåller naturvårdsåtgärder för att förbättra levnadsförhållandena för fågelfaunan och lindra skogsvårdens negativa konsekvenser för fågelfaunan. Strukturdrag som enligt rekommendationerna är viktiga, såsom skyddszoner, snår, stående och liggande död ved, andelen lövträd samt konstgjorda högstubbar främjar bevarandet av häckningsfriden och tryggheten av en varierande fauna genom att erbjuda fåglar såväl skydd som föda. Skogsvårdsrekommendationerna innehåller dessutom en lista över fåglar som ska beaktas särskilt och som är hotade (vittryggig hackspett, sparvuggla, berguv, tofsmed, talltita, järpe och ripa) och nära hotade (pärluggla, lappmes och lavskrika) skogsfåglar och hålbbyggare.³³

³¹ Anvisningar för skogsbruksåtgärder i närheten av ett kungsörnsbo
<https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/metsankasittely-ohje-maakotkapesanlahistolla.pdf>.

³² <https://www.metsateho.fi/hakkuiden-ajallinen-vaihtelu-ja-kohdentuminen-hakkuukonetiedonperusteella-pesimaaikaisten-hakkuiden-nakokulmasta/>

³³ <https://metsanhoidonsuosituksset.fi/fi/toimenpiteet/lajien-turvaaminen-metsankasittelyssa>

Forststyrelsens miljöguide

Forststyrelsen Skogsbruk Ab:s miljöguide³⁴ är en skogsvårdshandbok för vård och användning av statens mångbruksskogar. Enligt guiden är rovfåglar en av de artgrupper som ska beaktas vid vård av mångbruksskogarna och i den anges arts specifika anvisningar för åtgärder som utförs runt bon. Miljöguiden innehåller även anvisningar för att beakta orrfåglar. Orrfåglarnas häckningstid beaktas vid markberedning och bon som hittats skyddas i samband med beredningen. Målet är att avverkningsrester inom föregående års avverkningsområden samlas in först efter midsommar på grund av orrfåglarnas häckning. Om detta inte är möjligt försöker man lokalisera bon innan avverkningen inleds.

Anvisningarna i miljöguiden för att beakta fågelfaunan motsvarar till betydande del anvisningarna i Metsätehos guide Metsänkäsittely ja linnusto. Avverkning ska undvikas under den viktigaste häckningstiden i maj–juni inom bördiga och lövträdsdominerade områden, i strandskogar och i kärr. Utöver rovfågeln i guiden Metsänkäsittely ja linnusto innehåller miljöguiden egna anvisningar för hur man ska agera i närheten av bon för mindre skrikörn, större skrikörn, pilgrimsfalk och jaktfalk. Guiderna skiljer sig från varandra i någon mån även när det gäller häckningstider. I miljöguiden är häckningstiderna för kungsörn, havsörn och fiskgjuse 0,5–2 månader längre.

Skogscertifiering

Skogscertifiering är ett system som, baserat på oberoende bedömning, säkerställer att skogsvård och virkesanskaffning utförs på ett hållbart sätt. I Finland används certifieringssystemen FSC och PEFC. Av skogarna i Finland är cirka tolv procent FSC-certifierade och över 80 procent PEFC-certifierade. FSC-standarden för skogsvård innehåller begränsningar av avverkningen under fåglarnas häckningstid. I bördiga lövträdsdominerade skogar (lundar, lundartade, friska moskogar och torvmoar som till bördigheten är motsvarande), kärr och skyddszoner vid vattendrag i Södra Finland utförs inga avverkningar mellan den 1 maj och den 30 juni, och de undviks mellan den 15 april och den 30 april samt mellan den 1 juli och den 15 juli. I Norra Finland utförs inga avverkningar mellan den 15 maj och den 15 juli, och de undviks mellan den 1 maj och den 14 maj samt mellan den 16 juli och den 31 juli. Enligt standarden utförs dessutom inga avverkningar inom internationellt sett viktiga fågelområden i Finland (IBA-objekt) mellan den 15 april och den 31 juli. Dessutom utförs inga avverkningar i närheten av (närmare än 50 meter) våtmarker med fåglar (låga sjöar, tjärnar, havsvikar och strandängar) som är internationellt, nationellt och regionalt sett viktiga fågelområden (IBA-, FINIBA- och MAALI-områden) i Finland mellan den 15 april och den 31 juli. I standarderna för båda certifieringarna beaktas även strukturdrag som är viktiga för fågelfaunan och som ska bevaras i samband med skogsbruksåtgärder. Sådana är bland annat storvuxna aspar, hålträd, döda träd och viltsnår.^{35, 36}

³⁴ Thomssen, P-M., Ahokumpu, M., Hokkanen, R., Nurmi, A., och Siirtola, P. (red.) 2025: Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöopas.

³⁵ Finlands FSC-standard FSC-STD-FIN-02-2023 FI

³⁶ Metsien kestävä hoidon ja käytön vaatimukset PEFC FI 1002:2024

3 Målsättning

Målet med fågeldirektivet är skydd, skötsel, förvaltning och kontroll av vilda fågelarter, och det innehåller även bestämmelser om hur de kan exploateras. Syftet med propositionen är i stället att genomföra de skyldigheter som föreskrivs i fågeldirektivet på nationell nivå.

Målet med propositionen är att göra den nationella regleringen tydligare och exaktare, så att avverkning och andra skogsbruksåtgärder även framöver uppfyller kraven i fågeldirektivet. I synnerhet är målet att precisera skyldigheterna när det gäller avverkning under häckningstid. Samtidigt är syftet med regleringen att göra förutsättningarna förutsebara, vilket är viktigt för både skogsägare, företag som köper och driver virke, aktörer som tillhandahåller skogsbrukstjänster och myndigheterna. Genom propositionen fastställs i praktiken sådana begränsningar och skyldigheter som gäller bedrivandet av skogsbruk vars syfte är att skydda fåglarna.

I den reglering som enligt förslaget ska fogas till skogslagen omfattar skyldigheterna såväl avverkning som till viss del även övrig användning och skötsel av skog. I EU-domstolens nya Voore Mets-avgörande hänvisas det uttryckligen till avverkning, så i någon mån kan den föreslagna regleringen omfatta mer än minimiregleringen i fågeldirektivet. Detta kan dock anses vara lämpligt för att skogssektorns förutsättningar och skyldigheter ska vara tydliga och förutsebara även framöver.

Syftet med propositionen är också att uppdatera det förbud mot avsiktlig störning som avses i 70 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen så att det motsvarar ordalydelsen i fågeldirektivet till den del som även den tillämpning i den gällande nationella lagen av den ordalydelse som är striktare än ordalydelsen i fågeldirektivet till följd av den preciserade striktare tolkningen av begreppet avsiktlighet i EU-domstolens Voore Mets-avgörande leder till den strängare nationella tillämpning som utgör målet med fågeldirektivet och som avses i EU-domstolens avgörande. Genom regeringens proposition begränsas tillämpningen av förbudet mot avsiktlig störning när det gäller sådan ekonomisk verksamhet som inte är ägnad att avsiktligt störa individer av fågelarter, men som kan orsaka icke-avsiktlig störning. Syftet med ändringen är inte att försämra skyddsnivån för fågelarter som är fridlysta med stöd av den gällande naturvårdslagen, och inte heller att ändra skyldigheten att ansöka om undantag från förbudet mot avsiktlig störning i 70 § i naturvårdslagen för sådan verksamhet som innebär avsiktlig störning av individer av fridlysta fågelarter.

Syftet med propositionen är också att trygga rätten att få information, så att aktörerna inom skogssektorn trots sekretessbestämmelserna har tillgång till de uppgifter för skydd av fågelarterna som de behöver för att planera och genomföra åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att skogslagen, naturvårdslagen och skogsinformationslagen ändras.

Till skogslagen fogas en ny 10 c § om skydd och beaktande av fågelfaunan vid avverkning och andra skogsbruksåtgärder. Skyldigheter och inskränkningar utfärdas för skötsel och användning

av skog, så att förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet beaktas korrekt. Skyldigheterna hänför sig till bedömning av behandlingsområdets fågelfauna och vidtagande av förebyggande åtgärder på basis av bedömningen. Dessutom förbjuds drivning i områden där det finns en stor mängd fåglar, det vill säga bördiga lövträdsdominerade skogar, kärr och strandskogar för att trygga fåglarnas häckning under de tidsavsnitt som anges i lagen. Samtidigt föreslås det att föreskrifter utfärdas om konkreta åtgärder för skydd för enskilda bon i samband med skötsel och användning av skog. Bedrivandet av skogsbruk begränsas även i närheten av bon för fåtaliga rovfåglar. Genom att iaktta skyldigheterna i paragrafen genomför avverkaren sådana lämpliga förebyggande åtgärder som rimligen kan förutsättas med stöd av artikel 5 i fågeldirektivet. Dessa förebyggande åtgärder kompletterar skyldigheten att undvika att skada bon, om det trots de förebyggande åtgärderna upptäcks fågelbon i samband med genomförande av skogsbruksåtgärder. Om det trots dessa förebyggande åtgärder och iakttagande av handlingsskyldigheten sker dödande eller störning av individer av en fågelart eller skadande av fågelbon eller ägg i anslutning till skötsel och användning av skog betraktas inte det som en avsiktlig gärning som avses i 70 § i naturvårdslagen eller som ett brott mot 37 § 1 mom. eller 50 § 2 mom. i jaktlagen eller de skyldigheter som utfärdats med stöd av den. Den nya paragrafen innehåller även bestämmelser om befogenheten att utfärda bestämmelser. Det föreslås att 18 § i skogslagen ska innehålla föreskrifter som gör brott mot förbudet mot drivning som föreskrivs i 10 c § och brott mot skyldigheten att lämna träd till en straffbar handling. Med de nya bestämmelserna i skogslagen tydliggörs det därmed vad som rimligen kan krävas av en verksamhetsutövare vid skogsavverkning, för att verksamhetsutövarens verksamhet inte ska utgöra avsiktligt dödande av fåglar, förstörande av bon eller avsiktlig störning av fågelarter på det sätt som avses i fågeldirektivet.

Med denna regeringsproposition begränsas tillämpligheten för förbudet mot störning av individer av djurarter enligt 70 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen i de fall där undantagstillstånd inte har krävts enligt den förvaltningspraxis som varit rådande hittills, men till vilka riktlinjerna i EU-domstolens avgörande i målet Voore Mets ger anledning att förhålla sig på ett nytt sätt. Med detta avses sådan verksamhet som bara orsakar indirekt störning för individer av fågelarter på ett sätt som inte avsetts när naturvårdslagen stiftades 1996 eller 2022. Enligt domstolsbeslutet bedöms avsiktlighet på samma sätt när det gäller förbud mot dödande och störning, det vill säga i båda fallen är även sådan verksamhet avsiktlig som inte har för avsikt att döda eller störa individer av en art, men som innehåller godkännande av en möjlighet att sådana fåglar fångas, dödas, störs, förstörs eller tar skada. Godkännande kräver medvetenhet om möjligheten att en sådan följd uppstår. När det gäller förbud mot störning kräver direktivet fortfarande inte att förbudet tillämpas om en störning inte avsevärt försämrar målstatusen för populationen enligt direktivet. Om fågelarten inte är klassificerad som åtminstone sårbar, bidrar icke-avsiktlig störning av dess häckning vanligen inte sannolikt till att orsaka en avsevärd försämring av dess bevarandestatus. Till 70 § i naturvårdslagen fogas en informativ hänvisning till bestämmelserna i skogslagen, med vilka skyldigheterna i fridlysningsbestämmelserna i paragrafen verkställs för fågelarter inom skogsbruk.

Som det ovan har konstaterats tillämpas bestämmelsen om ett allmänt undantag i den gällande 82 § om fridlysningsbestämmelser för djur- och växtarter i naturvårdslagen inte på fågelarter eller på de arter som kräver strikt skydd som avses i 78 §. Bestämmelsen kompletteras så att användning av ett område tillåts även för bedrivande av jord- och skogsbruk eller byggande som orsakar störning för fåglar liksom även ändamålsenlig användning av utrustning eller byggnader. Ett villkor är dock att denna slags verksamhet som enbart indirekt stör fåglar inte på det sätt som avses i artikel 5 d i fågeldirektivet orsakar avsevärda konsekvenser för status för populationerna för de fågelarter som utgör målet med direktivet. Detta villkor tydliggörs genom att specificera de sannolika situationer där störning på ovan nämnda sätt avsevärt kan påverka direktivets mål. Sådana situationer är störning som har skadliga konsekvenser för hotade och

fåtaliga fågelarter samt störning som drabbar en art som är känslig för störning, vars population fortfarande har en tillfredsställande status, men som avsevärt påverkas av störning när det gäller bibehållandet av populationen. Ett lågt antal häckande individer av en art som är känslig för störning och en lång häckningstid ökar risken för avbruten häckning på så sätt att en störning kan ha betydande inverkan på bibehållandet av populationen. Den bestämmelse som begränsar lämpligheten för störningsförbudet gäller de ekonomiska åtgärder som avses i 1 mom. i paragrafen, vilkas uttryckliga syfte inte är störning av arter, men vilka indirekt kan innebära sådana konsekvenser. Bestämmelsen tillämpas därmed inte på exempelvis avsiktlig fördrivning av vitkindade gäss från områden som används för odling, utan för sådan verksamhet krävs fortfarande ett undantagstillstånd som beviljats med stöd av lagen, i vilket konsekvenserna av den avsiktliga störningen på den övriga häckande fågelfaunan bedöms.

Fågeldirektivet ålägger medlemsstaterna att nå ett visst resultat, men låter medlemsstaterna välja formerna och metoderna på nationell nivå. Fågeldirektivet innehåller nationellt handlingsutrymme, eftersom det är fråga om minimireglering och det på nationell nivå även är möjligt att föreskriva skyldigheter som är strängare än miniminivån. Utgångspunkten i propositionen är att den nationella reglering som föreslås är förenlig med skyldigheterna i fågeldirektivet på så sätt att den i princip inte överskrider den miniminivå som föreskrivs i direktivet. Vid definitionen och bedömningen av det nationella handlingsutrymmet när det gäller fågeldirektivet har EU-domstolens rättspraxis betydelse. EU-domstolens rättspraxis och i synnerhet det nya Voore Mets-avgörandet beskrivs mer detaljerat i avsnitt 2.1.1 nedan.

När det gäller det nationella handlingsutrymmet är det vid tillämpningen av artikel 5 i fågeldirektivet framför allt av betydelse att skogsavverkning enligt den nya rättspraxisen kan omfattas av tillämpningsområdet för förbuden i artiklarna 5 a, 5 b och 5 d i direktivet. Genom den nya bestämmelsen i skogslagen verkställs de nya riktlinjerna i rättspraxis nationellt på så sätt att skogssektorn föreskrivs uttryckliga skyldigheter att beakta fågelfaunan. När dessa skyldigheter iakttas anses avsiktlighet, som är ett villkor för att förbuden i direktivet ska tillämpas, inte uppfyllas. I det nya Voore Mets-avgörandet konstateras inte att fågeldirektivet kräver att skogsavverkning förbjuds under fåglarnas häckningstid. I det tas inte heller ställning till på vilka villkor skogsavverkning kan förbjudas eller om avverkning kan genomföras utan att bryta mot förbuden. Till den delen lämnas nationellt handlingsutrymme när det gäller verkställande av lagen.

I Voore Mets-avgörandet fastställs att förbudet mot avsiktlig störning av fåglar tillämpas på ett annat sätt än förbuden mot avsiktligt dödande av fåglar och avsiktlig förstörelse av bon. Förbudet mot avsiktlig störning innefattar ett krav på att störningen har betydelse för målen med direktivet, vilket förbuden mot avsiktligt dödande av fåglar och avsiktlig förstörelse av bon inte innefattar. Därmed innefattar tillämpningen av förbudet mot avsiktlig störning ett större nationellt handlingsutrymme. Störning kan exempelvis innebära oljud, men även störning orsakad av mänsklig närvaro. Förbudet mot avsiktlig störning ska enligt förslaget tillämpas endast om verksamheten under häcknings- och uppfödningssperioden har betydande inverkan på målet att bibehålla populationen för fågelarterna i fråga eller bringa dem till den status som förutsätts i direktivet, det vill säga en tillfredsställande status. Konsekvenserna av skogsavverkning för fågelpopulationerna och målen med fågeldirektivet bedöms i avsnitt 4.2 nedan. För att verkställa förbudet mot avsiktlig störning utfärdas i skogslagen skyldigheter att bedöma fågelfaunan inom behandlingsområdet och vidta förebyggande åtgärder. Förbudet mot störning verkställs även av inskränkningen av utövande av skogsbruk i närheten av bon för fåtaliga rovfåglar. Samtidigt verkställs för egen del förbudet mot avsiktlig störning genom avverkningsinskränkningar för att skydda fåglars häckning inom områden som har ett stort antal fåglar.

När det gäller skogsavverkning kan ett förbud mot att skada bon ses som ett synnerligen betydande förbud. Det omfattar inte samma villkor när det gäller målen med direktivet som förbudet mot störning, varför det kan ses som en strängare reglering och det innefattar därmed inte heller ett lika stort nationellt handlingsutrymme. På grund av detta föreskrivs uttryckliga begränsningar i skogslagen för att förhindra skadande av bon. Skadande av fågelbon som observerats på behandlingsområdet och som är i användning förbjuds och likaså förbjuds avverkning av sådana specifika träd i vilka fåglar med större sannolikhet häckar under sådana tider som är de viktigaste för fågelarternas häckning. När man beaktar att det då inte bara är förbudet att skada observerade bon, utan även att fälla sådana träd där fåglar med större sannolikhet häckar, kan regleringen som gäller skydd för bon anses vara förenlig med direktivet – i synnerhet när man även beaktar avverkningsbegränsningarna för att skydda häckning och åtgärderna för bedömning av fågelfaunan och förebyggande åtgärder. Dessutom finns det redan i nuläget bestämmelser som är av betydelse för skyddet för bon i den gällande 73 § i naturvårdslagen, vilken innehåller bestämmelser om skydd för stora rovfåglars boträdd.

I Voore Mets-avgörandet preciseras även baserat på vilka uppgifter och bedömningar det är möjligt att dra slutsatser om antalet fågelpar. I beslutet hänvisas det till vetenskapliga uppgifter om fåglar och övervakning av dem. Dessutom hänvisas det till skogstypen och skogens ålder samt identifiering av vissa individer i samband med besiktning av de berörda områdena. När man beaktar att domstolen inte exakt konstaterar hur skogstypen eller skogens ålder ska bedömas eller vad som konkret avses med besiktning av området, kan det konstateras att det finns handlingsutrymme när det gäller den nationella tillämpningen av sådana bedömningar. Bestämmelser om bedömning av fågelfaunan inom behandlingsområdet och förebyggande åtgärder utfärdas i nya 10 c § i skogslagen. Det torde dock vara lämpligt att framöver ge även konkreta anvisningar till aktörerna inom skogssektorn i anknytning till bestämmelserna.

I Voore Mets-avgörandet gör domstolen ingen skillnad på genomförande av kalhuggning och gallring i tolkningen av artikel 5, utan behandlar dem som en enda helhet. Detta beaktas i den föreslagna nationella lagstiftningen, i vilken det inte heller görs skillnad mellan de olika avverkningssätten.

I bestämmelsen i skogslagen utvidgas lagstiftningen till att inte enbart omfatta skogsavverkning, utan till viss del även annan användning och skötsel av skog. I den nya rättspraxisen hänvisas det uttryckligen till skogsavverkning, varför det är möjligt att bedöma att fågeldirektivet innehåller ett visst nationellt handlingsutrymme när det gäller andra skogsbruksåtgärder. Eftersom det är fråga om ett direktiv som innehåller en minimireglering, är det möjligt att på nationell nivå föreskriva skyldigheter om beaktande av fåglar även för verksamhet som är nära förknippad med skogsavverkning. En sådan nationell reglering som eventuellt är mer omfattande än minimiregleringen kan dock anses vara ändamålsenlig för att villkoren och skyldigheterna för skogssektorn även framöver ska vara tydliga och förutsebara.

I propositionen föreslås att bestämmelser även ska utfärdas om rätten att få sekretessbelagda uppgifter. Det föreslås att man till naturvårdslagen och skogslagen fogar bestämmelser som gör det möjligt att sekretessbelagda uppgifter om fågelarter lämnas ut till markägare, innehavare av avverkningsrätt och de som planerar eller genomför åtgärder för skötsel och användning av skog på en markägares vägnar. Dessutom ändras bestämmelserna i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information så att de beaktar utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Allmänt om bedömningen av konsekvenserna

De väsentliga konsekvenserna av regeringspropositionen gäller ekonomin och företag samt miljön och den biologiska mångfalden. I konsekvensbedömningen har i synnerhet dessa väsentliga typer av konsekvenser granskats. I viss mån har propositionen även konsekvenser för skogscentralen som utför myndighetsuppgifter. De väsentligaste ekonomiska konsekvenserna gäller drivning och transport samt anskaffningen av virke och industriell verksamhet som använder virke. De ekonomiska konsekvenserna av propositionen bedöms jämfört med nuläget när det gäller hushåll, företag, den offentliga ekonomin och samhällsekonomin. När det gäller miljökonsekvenser har propositionen i synnerhet konsekvenser för fåglar.

Propositionens konsekvenser har bedömts med avseende på både drivning och annan skogsbruksverksamhet, eftersom de föreslagna ändringarna i skogslagen omfattar mer än enbart drivning. Övriga sektorer som omfattar skogsbruksåtgärder är exempelvis byggande och upprätthållande av trafikleder³⁷, byggande och upprätthållande av elnät³⁸ samt på ett mer omfattande plan funktioner inom energisektorn³⁹.

De viktigaste informationskällorna som använts för konsekvensbedömningen av propositionen är Naturresursinstitutets utredning om konsekvensen av avverkning för skogssektorns verksamhet⁴⁰, Metsäteho Oy:s utredning om den tidsmässiga variationen och inriktningen för avverkning baserat på skördardata⁴¹, Finlands skogscentrals utredning om tidpunkter och inriktning för avverkning⁴² och den utredning som Naturhistoriska centralmuseet, som ägs av Helsingfors universitet, tagit fram om konsekvensen av avverkning för förstörelsen av bon⁴³. Det arbete som utförts av den nationella arbetsgruppen som tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet för konsekvensbedömning av avverkning som sker under häckningsperioder har likaså varit till stöd för konsekvensbedömningen. Dessutom har konsekvenserna av utkastet till regeringens proposition bedömts som ett tjänsteuppdrag i samband med lagberedningen genom att utnyttja bland annat statistiska uppgifter, bedömningar av huruvida arter är hotade, myndighetsbeslut som överlämnats till miljöministeriet och befintliga undersökningar och utredningar.

³⁷ Trafikledsverket 2025. Puuston poisto ja linnut.

³⁸ Fingrid 2025. Lintujen pesintäaikaisen kasvustonkäsittelyn merkitys ja lintujen suojelun toimintatavat kantaverkkoyhtiössä.

³⁹ Energiategia 2025. Lintujen pesintä ja energiasektorin toiminnot.

⁴⁰ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁴¹ Metsäteho Oy 2025. Hakkuiden ajallinen vaihtelu ja kohdentuminen hakkuukonetiedon perusteella – Pesimäaikaisten hakkuiden näkökulmasta. Metsätehos resultatpresentation 16/2025.

<https://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja-2025-16-hakkuiden-ajallinen-vaihtelu-ja-kohdentuminen-hakkuukonetiedon-perusteella.pdf>

⁴² Finlands skogscentral 2025. Hakkuiden ajankohdan ja kohdistumisen analysointi 15.12.2025.

⁴³ Lehtikoinen, A. 2026. Lintujen pesien tuhoutuminen pesimäaikaissa hakkuissa. Naturhistoriska centralmuseet, Helsingfors universitet.

4.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Allmänt om bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna

De största ekonomiska konsekvenserna av skyldigheterna att beakta fåglarna för skogsbruket uppstår ifall skyldigheterna föreskrivs i så omfattande grad att fullgörandet av skyldigheterna minskar den totala användningen av virke. Eftersom en betydande del av de träd som avverkas i Finland används för beredning av exportprodukter, reglerar volymen av virkesanvändningen den kostnadsmässiga konkurrenskraften för företag som verkar i Finland i förhållande till de främsta konkurrensländerna. Den minskade virkesanvändningen till följd av den relativt försämrade konkurrensställningen har å sin sida betydande konsekvenser för privatpersoners och sammanslutningars inkomster från virkesförsäljning, finansieringen av den offentliga ekonomin genom skatteinkomster, sysselsättningen och de regionala ekonomierna i områden som är beroende av skogsbruk, i synnerhet Östra Finland och Norra Finland. Den kostnadsmässiga konkurrenskraften påverkas avsevärt av kostnaderna för anskaffning av virke, vilka omfattar drivning och transportkostnader, kostnader för vinterförvar, värdeminskningar för gagnvirke, terminalkostnader och kostnader för kapital som är bundet till lager.

Målet med ändringen i 82 § i naturvårdslagen är att precisera tillämpningen av förbudet mot avsiktlig störning av fåglar så att störningsförbudets omfattning inte i själva verket ändras jämfört med den situation som föregick Voore Mets-avgörandet. I praktiken har motsvarande undvikande av störning redan iakttagits på rekommendation av skogsbruket, i synnerhet när det gäller beaktande av häckningen för vissa arter som är fåtaliga och känsliga för störning, så ändringen i naturvårdslagen bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

De privata hushållens ställning

I Finland uppgår antalet privatpersoner som äger skog till över 600 000. År 2024 fick privatpersoner över 3 miljarder euro i bruttorotprisinkomster⁴⁴. Trots att skogarna i de flesta fall inte utgör den huvudsakliga inkomstkällan i hushållen, är inkomsten från skogsbruket betydande för en stor del av hushållen till följd av skogsägarstrukturen. Av skogsarealen ägs över 60 procent av privatpersoner.

Inkomstbildningen påverkas avsevärt av prisutvecklingen för det råvirke som säljs, och prisutvecklingen regleras av den totala volymen för virkesanvändningen och värdet på förädlade träprodukter. Eftersom en betydande del av produkterna exporteras, påverkas virkesanvändningens volym avsevärt av den finländska skogsindustrins relativa konkurrensställning på den internationella marknaden. Som helhet förmodas inte virkesanvändningen minska till följd av den föreslagna lagstiftningsändringen, varför propositionen inte avsevärt bedöms påverka försäljningspriset för virke och därmed hushållens inkomster från virkeshandel.

Eftersom det tre månader långa förbud mot drivning av vissa objekt under fåglars häckningstid som föreslås i propositionen gäller små objekt, vilka det är möjligt att avverka utanför häckningstid trots propositionen, bedöms inte propositionen generellt innebära avsevärda konsekvenser för enskilda skogsfastighetsägare eller hushåll. Ekonomiska konsekvenser kan uppkomma av att försäljningspriset för virke som avverkats under den tid på våren som förbudet omfattar är högre än för virke som avverkats vid en annan tidpunkt. Därmed minskas intäkterna

⁴⁴ Naturresursinstitutet 2025. Statistikdatabas. Tabell: Bruttoretprisinkomster (1 000 euro) per ägargrupp, råvirkessortiment och landskap. https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/sv/LUKE/LUKE_met/

från virkesförsäljning i någon mån av att avverkningen inom dessa områden flyttas. Dessutom bedöms det att den inskränkning av avlägsnande av stora aspar, hålträd och stående död ved från föregående trädgeneration i samband med avverkning som utförs under häckningstid är småskalig för enskilda markägare, eftersom deras ekonomiska eller övriga bruksvärde är lågt och avlägsnande av dem inte begränsas utanför häckningstiden.

Utöver den begränsning som gäller fåglars häckningstid bidrar de föreslagna ändringarna i skogslagen till att öka skyldigheterna att bedöma fågelfaunan inom ett område som ska behandlas före behandlingsåtgärder utförs. Skyldigheten gäller året om för alla skogsskötsels- och avverkningsåtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog och dess syfte är att säkerställa att åtgärder utförs utan att bryta mot förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet. De mest betydande skogsskötselsåtgärder är vård av plantbestånd, markberedning och sådd eller plantering efter föryngringsavverkning och skogsgödsling. Till skötsel och användning av skog räknas även skapande och upprätthållande av skogsvägar och istandsättning av skogsdiken. I de flesta fallen köper markägarna de tjänster för planering och genomförande som behövs av företag eller skogsvårdsföreningar som tillhandahåller dem, varför bedömningsskyldigheten i de flesta fallen gäller dessa aktörer i stället för markägarna. Den bedömning som krävs bedöms inte avsevärt öka kostnaderna för planering av avverknings- eller skogsskötselsåtgärder, eftersom bedömningar kan utföras med hjälp av uppgifter i datasystem och kompletteras med uppgifter som samlas in i terrängen i samband med planeringen av åtgärden. Propositionen bedöms därmed inte ha några betydande konsekvenser för kostnaderna för att utföra skogsskötselsarbeten, eftersom propositionen inte ger upphov till skyldigheter som skapar nya tilläggskostnader för utförande av skogsskötselsarbeten, och det i princip inte är möjligt att flytta arbetena till höst- eller vintersäsongen. Förbuden i naturvårdslagen har redan tidigare tillämpats med samma innehåll på skötsel och användning av skog. Det är till exempel förbjudet att köra på ett bo som används eller fälla ett träd som observeras ha ett bo som används. Därmed bedöms propositionen inte som helhet minska lönsamheten för eller nettoinkomsterna från skogsäggande, varför propositionen bedöms ha små konsekvenser för hushållens ställning.

Konsekvenser för anskaffningen av virke och industriell verksamhet som använder virke

Propositionens förbud mot avverkning av kärr, bördiga lövträdsdominerade skogar och skyddszoner vid vattendrag under de vanliga fåglarnas häckningstid bedöms öka de totala kostnaderna för anskaffning av virke något. Baserat på en bedömning av tidpunkten för Finlands skogscentrals avverkning⁴⁵ har Naturresursinstitutet bedömt att avverkningsbegränsningen i fråga ökar de totala kostnaderna för anskaffning av virke med mindre än 3 procent, i och med att mängden virke som avverkas inom områdena i fråga utgör mindre än 2 procent av mängden virke som används inom industrin⁴⁶. När det gäller hela Finland utgjorde arealen av de avverkningar av kärr och bördiga lövträdsdominerade skogar som utfördes under häckningstid under åren 2022–2024 1,15 procent av hela den genomsnittliga årliga avverkningsarealen, och under samma period utgjorde träd som avverkats inom skyddszoner vid vattendrag 0,05 procent av det virke som används inom industrin årligen⁴⁷. Totalt sett bedöms propositionens

⁴⁵ Finlands skogscentral 2025. Hakkuiden ajankohdan ja kohdistumisen analysointi 15.12.2025.

⁴⁶ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁴⁷ Metsäteho Oy 2025. Hakkuiden ajallinen vaihtelu ja kohdentuminen hakkuukonetiedon perusteella – Pesimäaikaisten hakkuiden näkökulmasta. Metsätehos resultatpresentation 16/2025. <https://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja-2025-16-hakkuiden-ajallinen-vaihtelu-ja-kohdentuminen-hakkuukonetiedon-perusteella.pdf>

konsekvenser på kostnaderna för anskaffningen av virke och tillgången på virke inte på ett avsevärt sätt minska lönsamheten eller konkurrenskraften för skogsbruket eller industrin som är baserad på virksanvändning.

Regeringens proposition ställer en skyldighet för avverkare av skog att göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information. På basis av bedömningen ska avverkaren vidta lämpliga förebyggande åtgärder för att förhindra att individer av en fågelart dör, att de utsätts för störning och att fågelbon tar skada. I anslutning till andra åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog ska den som vidtar en åtgärd likaså göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna och vidta lämpliga förebyggande åtgärder för beaktande av fågelfaunan. Vid avverkning gäller bedömningsskyldigheten avverkaren, vilket enligt 2 a § 7 punkten i skogslagen avser markägaren eller, när avverkningsrätten har överlåtits till någon annan, den som innehar rätten. I de flesta fall överlåter markägaren avverkningsrätten till virkesköparen, som därmed omfattas av bedömningsskyldigheten. Bedömningen kan inkorporeras i de nuvarande arbetsskedena för planering och genomförande, och sådana nuvarande datasystem som används inom yrkesverksamhet i vilka det redan i nuläget lagras uppgifter om fåglar och uppgifter som är nödvändiga för att beakta dem kan utnyttjas för bedömningen. Det väsentliga i bedömningen är att beaktandet av fåglar på ett övergripande sätt ingår i de system för verksamhetsstyrning som används vid yrkesmässig avverkning och i företags interna anvisningar för avverkning. Eftersom de föreslagna planeringsmetoder som iakttas vid avverkning och som ingår i förhandsbedömningen redan har ingått i de rekommendationer som på ett omfattande sätt iakttas vid flera företags verksamhet och i kriterierna för skogscertifiering, bedöms propositionen inte ge upphov till betydande tilläggskostnader eller administrativ börda när det gäller anskaffningen av virke.

Konsekvenser för drivning och transport

Enligt den utredning av Naturresursinstitutet som det hänvisas till ovan kan regeringens proposition genomföras när det gäller utrustnings- och transportbehov samt logistik för anskaffning av virke med förhållandevis små ändringar. Propositionen ökar dock i någon mån säsongsföretagandet och behovet av säsongsutrustning och säsongsförare⁴⁸. Kostnaderna för avverkning och transport ökar dock med mindre än två procent på grund av behovet av tilläggsutrustning och arbetskraft för avverkning och transport.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Hela skogssektorns värdekedja har stor påverkan på den offentliga ekonomin. Dess skatteutfall var cirka 3,8 miljarder euro 2021⁴⁹. Av dem utgjorde skatter och bikostnader som betalades av arbetstagare 1 109,7 miljoner euro, bikostnader som betalades av arbetsgivare 770,7 miljoner euro, inkomstskatter från sammanslutningar 672,3 miljoner euro, kapitalinkomstskatten från skogsbruket 400,9 miljoner euro, mervärdesskatten 369,1 miljoner euro och energi- och bränsleskatten 228,5 miljoner euro. Dessutom utgjorde övriga skatter och betalningar totalt

⁴⁸ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁴⁹ EY Advisory Oy 2023. Skogsindustrins ekonomiska konsekvenser i Finland. https://assets-global.website-files.com/5f44f62ce4d302179b465b3a/65435941df02a2aa725fd654_Mets%C3%A4teollisuuden%20taloudelliset%20vaikutukset%20Suomessa.pdf

256,9 miljoner euro. Regeringens proposition bedöms inte ha några betydande konsekvenser för skatteutfallet från skogssektorn, och därmed inte heller för finansieringsbasen för den offentliga ekonomin.

Regeringens proposition bedöms ha få konsekvenser för kostnaderna för tillsynen av skogslagen och naturvårdslagen. Den föreslagna skyldigheten för skogscentralen att omedelbart underrätta markägare, representanter för markägare som de känner till och innehavare av avverkningsrätt ifall skogscentralen har mottagit en anmälan om användning av skog vars behandlingsområde omfattar eller ligger i närheten av ett sådant område som avses i föreslagna 10 c § 2 mom. eller anmälan gäller ett sådant område, bedöms i viss mån ge upphov till engångskostnader för ändring av informationssystem samt fasta utgifter till följd av sändande av anmälningar.

De föreslagna ändringarna binder i någon mån skogscentralens tillsyns- och förvaltningsresurser för tillsyn av skogslagen. Ändringarna bedöms dock inte innebära att skogscentralen behöver större personalresurser, utan resursfördelningen kan skötas genom att omfördela de befintliga personalresurserna. Omfördelningen av skogscentralens tillsynsresurser hänför sig i det närmaste till granskning av tidpunkter för avverkning och terränginspektioner i anslutning till genomförd avverkning. Inspektionerna i fråga föreslås ingå i de årliga målen för skogscentralens tillsyn av skogslagen, vilka ställs upp årligen genom en inspektionsföreskrift av jord- och skogsbruksministeriet.

Propositionen bedöms ha enbart få konsekvenser för resursbehoven för Tillstånds- och tillsynsverket, som kontrollerar att naturvårdslagen iakttas, eftersom syftet med propositionen inte är att utöka tillämpningsområdet för förbuden i naturvårdslagen jämfört med nuläget. Till följd av de föreslagna ändringarna i skogslagen kan vissa fall som ger upphov till misstanke om brott mot förbuden i 70 § i naturvårdslagen sannolikt observeras i samband med skogscentralens tillsyn. Dessa överförs för fortsatt beredning till Tillstånds- och tillsynsverket, som kontrollerar att naturvårdslagen iakttas.

För skogscentralen uppstår engångskostnader av att elektroniska system och tekniska gränssnitt behöver ändras för utlämnande av sekretessbelagda artuppgifter.

Konsekvenser för samhällsekonomin

Skogssektorn har stor betydelse för den finländska samhällsekonomin. År 2024 uppgick mervärdet från skogssektorn till 8,2 miljarder euro och den var den överlägset största enskilda sektorn inom hela bioekonomisektorn. År 2024 sysselsatte skogssektorn 57 900 personer, vilket motsvarar ungefär en femtedel av alla som sysselsattes av bioekonomisektorn. Värdet på exporten från bioekonomin utgjorde 2023 en fjärdedel av värdet på hela exporten, av vilken skogssektorn utgjorde två tredjedelar⁵⁰. Med beaktande av det ovan nämnda kan förändringar i förhållandena för skogssektorn därmed allmänt taget bedömas ha betydande konsekvenser för samhällsekonomin, oavsett om konsekvenserna mäts genom mervärde, avkastning, sysselsättning, investeringar eller export.

Eftersom konsekvenserna av de föreslagna inskränkningarna av drivning under den allmänna häckningstiden för kostnader, anskaffning av råvaror inom skogsindustrin och lönsamheten för skogsbruket bedöms vara så få att de inte försämrar de övergripande förhållandena för skogsbruket, bedöms inte propositionen ha några betydande konsekvenser för

⁵⁰ Naturresursinstitutet 2025. Statistik. Biotalous lukuina.
<https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/biotalouslukuina/>.

samhällsekonomin. Konsekvenserna av förslaget bedöms vara få även eftersom den föreslagna avverkningsbegränsningen under häckningstiden endast gäller en liten del av den avverkning av trädbestånd som hänför sig till väghållning och byggande av elnät och förslaget inte innebär att nya begränsningar av röjning av växtlighet eller buskar när det gäller verksamheten i fråga fogas till regleringen.

4.2.3 Miljökonsekvenser

Konsekvenser för mångfalden

Under de senaste åren har avverkningar gjorts på i medeltal 3,5 procent av skogsarealen. Andelen föryngringsavverkning har varit 0,8 procent beståndsvårdande avverkningar 2,7 procent. Av dessa har vidare 16 procent utförts under häckningstid, enligt Metsätehos utredning⁵¹. I praktiken avverkades i medeltal 0,6 procent av skogsarealen under den allmänna häckningstiden för fåglar. I medeltal häckar två fågelpar per hektar i den finländska skogen, antalet varierar mellan ett och fyra fågelpar per hektar⁵². Flest fågelpar häckar i bördiga lövträdsdominerade skogar och minst i talldominerade skogar som utgör näringsfattiga växtplatser⁵³.

I den undersökning som publicerades 1999 och som är baserad på linjeberäkningsmaterial bedömdes föryngringsavverkning under häckningstiden leda till att 35 000 bon förstörs årligen⁵⁴, vilket till antalet motsvarar ungefär 0,1 procent av de 36 miljoner fågelpar som på den tiden häckade i Finland⁵⁵. Enligt Naturhistoriska centralmuseets uppdaterade bedömning förstörs för närvarande totalt 121 000–128 000 bon⁵⁶ årligen till följd av föryngringsavverkning och beståndsvårdande avverkning, vilket sett till antalet motsvarar ungefär 0,3 procent av de 46,7 miljoner fågelpar som häckar i Finland. Baserat på den nya utredningen ser det totala antalet bon som förstörs vid föryngringsavverkning och beståndsvårdande avverkning inte ut att ha ändrats avsevärt i förhållande till antalet häckande fåglar under de senaste 25 åren, trots att det årliga antalet avverkningar har ökat.

Antalet bon som förstörs i samband med avverkning beror på den areal som årligen avverkas under häckningstiden, fågeltätheten inom de områden som avverkas, kvaliteten på avverkningen och hur fågelbon identifieras och beaktas vid avverkningen. Syftet med det föreslagna tidsbundna förbudet mot avverkning av bördiga lövträdsdominerade skogar och kärr är att minska förstörelsen av bon och störning som leder till misslyckad häckning genom att helt förbjuda avverkning inom de områden som har den tätaste fågelfaunan. Eftersom avverkning inom områdena med den tätaste fågelfaunan undviks effektivt redan i nuläget⁵⁷, bedöms

⁵¹ Metsäteho 2025. Hakkuiden ajallinen vaihtelu ja kohdentuminen hakkuukonetiedon perusteella – Pesimäaikaisten hakkuiden näkökulmasta.

⁵² Virkkala, R. 2004. Bird species dynamics in a managed southern boreal forest in Finland. *Forest Ecology and Management* 195 (2004) 151–163.

⁵³ Lehikoinen, A., Sirkiä, P., & Tirri, I.-S. 2017. Yleisten metsälintujen runsaus suhteessa elinympäristöjen piirteisiin. *Linnut-vuosikirja*, 2016, 54–67. Yleisten metsälintujen runsaus suhteessa elinympäristöjen piirteisiin.

⁵⁴ Oksanen 1999. Uudistushakkuiden linnustovaikutukset. Diplomarbete. Tekniska högskolan.

⁵⁵ Arbetsgruppen för avverkningar sommartid 2000. Arbetsgruppens promemoria JSM 2000:8.

⁵⁶ Lehikoinen, A. 2026. Lintujen pesien tuhoutuminen pesimäaikaisissa hakkuissa. Naturhistoriska centralmuseet, Helsingfors universitet.

⁵⁷ Finlands skogscentral 2025 och Metsäteho 2025.

förslaget inte till den delen ha någon avsevärd påverkan på huruvida fåglarnas häckning lyckas jämfört med nuläget.

Den tidsbestämda skyldigheten att lämna stora aspar, hålträd och stående död ved från föregående trädgeneration som föreslås i regeringens proposition och som gäller alla skogar bedöms ha betydande konsekvenser när det gäller undvikande av att bon förstörs, eftersom fåglar ofta bygger bon i dem. Asp är det vanligaste hålträdsslaget för hackspettar och i hålen som hackspettar gör häckar även andra fågelarter. Hackspettar gör fler hål i levande träd än i döda, medan mesar framför allt gräver hål i döda träd.⁵⁸ Förslaget har därmed en särskilt stor positiv konsekvens för häckningen för hålbyggare. Även om skyldigheten enbart gäller skogsavverkning under fåglarnas allmänna häckningstid, bedöms den öka det permanenta bevarandet av strukturdug i skogarna som är viktiga för fågelfaunan och därmed öka skogarnas lämplighet för häckning. Åtgärder som främjar en större mängd död ved ökar generellt mångfalden i ekonomiskogarna, eftersom död ved är en viktig resurs för många, ofta fåtaliga, organismer. Även asp ökar mångfalden i ekonomiskogarna. En asp kan utnyttjas av cirka 1 000 följearter i de olika faserna av dess livscykel. Av dessa arter, som omfattar insekter, svampar, lavar, fåglar och däggdjur, är cirka 200 anpassade till att leva av asp. Forskning har visat att arter som tidigare varit nära hotade har blivit livskraftiga igen i och med att aspar inte har omfattats av åtgärder för skogsskötsel.⁵⁹

Det bör dock uppmärksammas att en del av fåglarna häckar på land och att det hör till deras naturliga beteende att försöka gömma sina bon, varför det i praktiken inte är möjligt att upptäcka alla bon, i synnerhet inte de vanligaste småfåglarnas bon. Sett ur den synvinkeln definieras i propositionen de effektivaste genomförbara åtgärderna för att minska sannolikheten att bon förstörs, även om möjligheten att bon förstörs, ungar dör eller störning inträffar som leder till att häckningen misslyckas inte kan elimineras helt i samband med åtgärder som hänför sig till skötsel eller användning av skog eller mänsklig verksamhet generellt.

Förslaget beräknas inte ha betydande konsekvenser för de nuvarande fågelpopulationerna generellt, eftersom fågelpopulationerna bedöms påverkas mer av framför allt omfattningen av och kvaliteten på den livsmiljö som fåglarna behöver i olika skeden av deras livscykel än av avverkningar under häckningstiden⁶⁰ och även annan mänsklig verksamhet som ger upphov till att fåglar dör. Enligt den nyaste bedömningen dödas minst 8 miljoner fåglar årligen av enbart krockar med byggnader⁶¹ och näst flest fåglar bedöms dö i trafiken, fler än 4 miljoner individer⁶². Enbart antalet fågeldödsfall som orsakas av de ovan nämnda anledningarna motsvarar en fjärdedel av antalet fågelpar som häckar i Finland och är ungefär hundra gånger större än antalet bon som förstörs under häckningstiden. Baserat på det som presenterats ovan är det mycket ineffektivt i förhållande till det totala antalet häckande fågelindivider och den

⁵⁸ Pakkala, T., Peltonen, A., Lindberg, H. m.fl. The intensity of forest management affects the nest cavity production of woodpeckers and tits in mature boreal forests. *Eur J Forest Res* 143, 617–634 (2024). <https://doi.org/10.1007/s10342-023-01645-x>

⁵⁹ Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (red.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral, Helsingfors. 685 s.

⁶⁰ Carrillo-Rubio, E., Kéry, M., Morreale, S., Sullivan, P., Gardner, B., Cooch, E., & Lassoie, J. 2014. Use Of Multispecies Occupancy Models To Evaluate The Response Of Bird Communities To Forest Degradation Associated With Logging. *Conservation Biology*, 28(4). 1034–1044.

⁶¹ Laitinen, A., Salmela, A., Vähätalo, A. Lintujen ikkunakuolleisuus Suomessa. Linnut vuosikirja 2021. BirdLife Suomi.

⁶² Manneri 2002. Trafikdödligheten bland små och medelstora ryggradsdjur i Finland. Tiehallinto. <http://www.doria.fi/handle/10024/139093>

totala dödligheten som orsakas av mänsklig verksamhet att förbjuda all avverkning under häckningstiden, och sättet att säkerställa skydd och reglering av fågelpopulationen i enlighet med målet i direktivet har omfattande negativa konsekvenser för samhällets funktion.

I stället för att påverka bibehållandet av statusen för fågelpopulationen bedöms regeringens proposition ha mest positiva konsekvenser för bevarandet av bon för fågelindivider som under häckningstiden häckar inom de områden som skogsbruksåtgärden gäller samt för lyckad häckning. Syftet med de föreslagna åtgärderna är att fåglarnas häckning ska beaktas vid planeringen och utförandet av avverkning och andra åtgärder för skötsel och användning av skog på så sätt att man försöker identifiera och registrera platser för fågelbon målmedvetet i syfte att undvika att de skadas. Förslaget innebär dessutom en skyldighet att lämna träd som ofta används för häckning vid avverkning som utförs under häckningstiden, oavsett om bon observeras i dem eller ej. Skyldigheten gör att möjligheten att bon som inte upptäckts oavsiktligen förstörs minskar betydligt.

Ändringarna i skogslagen och naturvårdslagen bedöms ha positiva konsekvenser för skyddet av fågelarter som räknas som stora rovfåglar eller omfattas av andra förfaranden, eftersom deras identifierade bon redan i nuläget omfattas av informationsutbytet mellan Finlands skogscentral och Tillstånds- och tillsynsverket. Förfarandet har säkerställt att skogsägare och sådana innehavare av avverkningsrätt som det finns information om senast i samband med att anmälan om användning av skog lämnats in har fått anvisningar för avverkningen. När de anvisningarna iakttas är det möjligt att undvika sådan störning som leder till misslyckad häckning för identifierade stora rovfåglar, men även vissa andra fåtaliga fågelarter som förökar sig långsamt. Uppgifter om läget för rovfåglars bon har vanligen omfattats av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, och uppgifter om rovfåglar har fått först efter att anmälan om användning av skog har lämnats in. De nya bestämmelserna om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter främjar utnyttjandet av uppgifterna redan i planeringsfasen för en avverkning, varvid rovfåglars bon och förhindrande av störning redan i utgångsläget kan beaktas bättre jämfört med i en situation där uppgifterna fås först efter att avverkningen inletts. Flera rovfågelarter är känsliga för störning, varför utnyttjande av uppgifter om rovfåglars bon är viktigt även vid planeringen av åtgärder som rör skötsel och användning av skog. De nya föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter förbättrar tillgången till artuppgifter och utnyttjandet av dem, i synnerhet vid planering av sådana åtgärder för skötsel och användning av skog som inte omfattas av förfarandet för anmälan om användning av skog. Detta har positiva konsekvenser för i synnerhet bevarandet av arter som är känsliga för störning.

Genom den obligatoriska förhandsbedömning och de andra åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog vilken enligt förslaget ska genomföras innan avverkning säkerställs att fågelfaunan inom området beaktas på lämpligt sätt och att genomförandet av åtgärder planeras med skyldigheterna för skydd för fågelfaunan i beaktande. Eftersom skyldigheten gäller all skötsel och användning av skog har den även mer omfattande betydelse vid beaktandet av fågelfaunan som häckar i skogliga livsmiljöer vid mänsklig verksamhet som hänför sig till skogsbruk. Det är allmänt känt att de häckande fåglarnas täthet och därmed omfattningen för de eventuella konsekvenserna av skogsavverkning varierar beroende på i vilken slags livsmiljö avverkningen utförs. Det föreslagna förbudet som gäller vissa områden med stort fågelbestånd under de vanliga fåglarnas häckning kan effektivt minska möjligheten att fågelbon förstörs. Likaså bedöms skyldigheten att lämna kvar vissa levande och döda träd vid avverkning som utförs under häckningstiden vara en betydande åtgärd när det gäller skyddet för fågelfaunan. Den kan även ha andra positiva konsekvenser för mångfalden.

Den föreslagna ändringen som begränsar förbudet mot avsiktlig störning av fågelarter i 82 § i naturvårdslagen har i viss mån konsekvenser för den biologiska mångfalden. Det faktum att förbudet mot störning framöver huvudsakligen inte gäller andra än hotade och fåtaliga fågelarter till den delen som störningen sker som en bieffekt av jord- och skogsbruk eller som en följd av normal användning av anordningar eller byggnader kan anses vara en försvagande konsekvens. Fram till Voore Mets-avgörandet har detta varit den rådande tolkningspraxisen, såvida störning inte sker avsiktligt utan det har varit fråga om oavsiktlig störning. Den tydligare bestämmelsen kan i själva verket i någon mån anses förbättra ställningen för de hotade fågelarterna, eftersom – och givetvis med beaktande av att anvisningarna för beaktande av fåglar inom skogsbruket hittills har styrt dem som frivilligt agerar ansvarsfullt och att skogscertifiering även har krävt att vissa arter beaktas – det framöver står klart att störning av häckningen för hotade och fåtaliga fågelarter är entydigt förbjudet. Enligt den förvaltningspraxis som varit rådande hittills har det anvisats att skogsavverkning baserat på störning av fåglarnas häckning ska begränsas framför allt i sådana situationer där det har varit fråga om till exempel ett identifierat rovfågelsbo.

Enligt förslaget gäller begränsningen av avsiktlig störning av fågelarter i synnerhet även jordbruk, byggnadsverksamhet och byggnader och anordningar som används i enlighet med deras ändamål. Till den delen bedöms förslaget inte orsaka någon ändring av hur lagen har tillämpats innan Voore Mets-avgörandet.

Utnyttjandet av naturresurser

Med naturresurser avses allt som finns i naturen och som människan kan utnyttja som ämne eller energi. Naturresurserna kan indelas i icke-förnybara och förnybara naturresurser. Förnybara naturresurser är till exempel biomassa och grundvatten. Biomassan är den viktigaste av de förnybara naturresurser som skogarna tillhandahåller, under 2024 drevs totalt 73,8 miljoner kubikmeter rundvirke i skogarna, av vilket andelen brännved och virke för husbehov var 6,8 miljoner kubikmeter⁶³. Dessutom drevs samtidigt 2,6 miljoner kubikmeter grot och stubbar i skogarna. Av rundvirket förädlades 62,7 miljoner kubikmeter inom skogsindustrin, av vilket det inhemska virket utgjorde 94 procent⁶⁴. Av industrivirket använde träindustrin 45 procent och resten användes inom massa- och pappersindustrin⁶⁵.

Av rundvirket gick 14,1 miljoner kubikmeter direkt till energiproduktion, av vilket ungefär hälften användes i hushåll och på gårdar⁶⁶. I sin helhet översteg den totala användningen av fast brännvedsmaterial 28,9 miljoner kubikmeter under 2024⁶⁷ och när andelen avlut från skogsindustrin i energiproduktionen tas med i beräkningen uppgick virkesbiomassan 2024 till 27 procent av energiproduktionen i hela Finland och till två tredjedelar av den totala

⁶³ Finlands officiella statistik (FOS): Virkesuttag och virkesförrådets avgång per område 2024 [webbpublikation]. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/skogsvards-och-skogsforbattringsarbeten> [Hämtad 27.12.2025].

⁶⁴ Finlands officiella statistik (FOS): Förbrukning av virke 2024 [webbpublikation]. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/forbrukning-av-virke/forbrukning-av-virke-2024> [Hämtad: 27.12.2025].

⁶⁵ Finlands officiella statistik (FOS): Skogsindustrins virkesförbrukning 2024 [webbpublikation]. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/forbrukning-av-virke/skogsindustrins-virkesforbrukning-2024> [Hämtad 27.12.2025].

⁶⁶ Finlands officiella statistik (FOS): Förbrukning av virke 2024 [webbpublikation].

⁶⁷ Finlands officiella statistik (FOS): Energianvändningen av trä 2024 [webbpublikation]. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/forbrukning-av-virke/energianvandningen-av-tra-2024> [Hämtad 27.12.2025]

produktionen av förnybar energi, och överskred samtidigt kärnkraftens andel av energiproduktionen⁶⁸.

Finlands mål att ytterligare öka andelen förnybar energi kräver att fler fungerande elöverföringsförbindelser byggs. År 2024 utgjorde andelen vindkraft och solenergi totalt 5,9 procent av energiproduktionen i Finland. Båda andelarna väntas dock växa avsevärt i framtiden, vilket även kräver att nya elöverföringsförbindelser byggs. Inskränkningar av avverkning under häckningstiden förlänger byggtiden för förbindelserna och gör det svårare att underhålla de nuvarande kraftledningarna (14 700 kilometer). År 2024 uppgick det elnät som är byggt med luftledningar till totalt cirka 206 000 kilometer⁶⁹. Enligt Fingrids bedömning utfördes en betydande del av den röjning som var nödvändig för underhåll av distributionsnätet (62 procent) under fåglarnas häckningstid⁷⁰ och det är osannolikt att all behandling och röjning av trädbeståndet kan undvikas under fåglarnas häckningstid utan att minska elnätens driftsäkerhet och öka de totala kostnaderna för elöverföring jämfört med nuläget.

Det begränsade förbudet mot avverkning i regeringens proposition och de övriga kraven på användning av skog bedöms ha få konsekvenser för virkesanvändningen, och propositionen bedöms inte ha några betydande konsekvenser för konkurrensställningen för produkter som är tillverkade med förnybara träbaserade råvaror i förhållande till produkter som är baserade på fossila råvaror. Propositionen bedöms inte heller minska produktionen av träbaserad energi, vilket kan försvaga Finlands försörjningsberedskap. Förbudet mot avverkning av vissa objekt under fåglarnas häckningstid och skyldigheten att lämna aspar, hålträd samt stående och liggande död ved från föregående trädgeneration vid avverkning som utförs under häckningstiden bedöms inte orsaka betydande konsekvenser på byggandet eller underhållandet av elnät eller andra energiöverföringsnät.

4.2.4 Övriga konsekvenser för människor och samhällsliga konsekvenser

Konsekvenser för myndigheterna

Finlands skogscentral granskar alla inkommande anmälningar om användning av skog automatiskt med en administrativ granskning genom att jämföra uppgifterna i anmälan med de uppgifter om inskränkningar av skogsbruksåtgärder som finns i skogscentralens skogsdatasystem. Under 2024 sakgranskade skogscentralen över 150 000 anmälningar om användning av skog, vilka gällde en areal på cirka 800 000 hektar. Om skogscentralen med hjälp av tolkning av förändringar utifrån satellitbilder, uppgifter om skogsresurser och analyser av andra geodata upptäcker tecken på eventuella brott mot skogslagen, gör skogscentralen en terränginspektion av objektet eller skaffar en annan alternativ pålitlig utredning av ärendet. Det föreslagna förbudet mot avverkning av bördiga lövträdsdominerade skogar och kärr under fåglarnas allmänna häckningstid gäller en liten del av skogsarealen (cirka 1 procent av den tidigare årliga avverkningsarealen)⁷¹, varför de objekt som ska granskas inte förväntas öka avsevärt. Skyldigheten att lämna aspar, hålträd och stående död ved från föregående trädgeneration kan övervakas som en del av den nuvarande granskningen av skogslagen när det

⁶⁸ Finlands officiella statistik (FOS): Energianskaffning och -förbrukning [webbpublikation].

⁶⁹ Energimyndigheten 2025. <https://energiavirasto.fi/sv/publiceringar-av-natverksverksamheten> [Hämtad 28.12.2025].

⁷⁰ Fingrid 2025. Lintujen pesintäaikaisen kasvustonkäsittelyn merkitys ja lintujen suojelun toimintatavat kantaverkkoyhtiössä.

⁷¹ Metsäteho 2025. Hakkuiden ajallinen vaihtelu ja kohdentuminen hakkuukonetiedon perusteella – Pesimäaikaisten hakkuiden näkökulmasta.

gäller avverkning, genom att välja ut en del av de objekt som ska granskas baserat på tidpunkten för avverkningen. De tillsynsförfaranden som skogscentralen för närvarande använder och som är baserade på analys av satellitmaterial kan utvecklas vidare. Det är även sannolikt att de sannolika positionerna för stora aspar samt stående och liggande död ved kan identifieras direkt genom fjärranalysmaterial, vilket effektiviserar tillsynen av skyldigheten att lämna dem.^{72, 73}

Skogscentralens och Tillstånds- och tillsynsverkets ömsesidiga administrativa förfarande går ut på att skogscentralen underrättar skogsägare, innehavare av avverkningsrätt som de känner till och Tillstånds- och tillsynsverket ifall en anmälan om användning av skog som skogscentralen mottagit ligger i närheten av en art observerats för skogscentralen i datasystemet för naturvårdslagen. Eftersom omfattningen för eller tillämpningen av det nuvarande anmälningsförfarandet inte i och med regeringens proposition ändras när det gäller fåglar, och tillämpningen av förbuden i 70 § i naturvårdslagen inte utvidgas, bedöms regeringens proposition ha få konsekvenser för verksamheten inom både Finlands skogscentral, som övervakar skogslagen, och Tillstånds- och tillsynsverket, som övervakar naturvårdslagen. Den största ändringen i skogscentralens verksamhet bedöms uppstå inom tillsynen av förbudet mot avverkning av bördiga lövträdsdominerade skogar, kärr och strandskogar och skyldigheten att lämna stora aspar, hålträd och stående död ved från föregående trädgeneration, om avverkningen utförs under fåglarnas allmänna häckningstid. Skogscentralen åläggs en skyldighet att på basis av 7 a § i skogslagen underrätta representanter för markägare och innehavare av avverkningsrätt om den avverkning som anges i anmälan om användning av skog ligger inom eller i närheten av ett sådant område som avses i 10 c § 2 mom. Målet med anmälan är att minska antalet oavsiktliga överträdelser mot förbuden, och den bedöms därmed minska skogscentralens arbete med att reda ut misstänkta brott mot förbuden.

Tillsynen av de skyldigheter som föreslås i propositionen bedöms inte öka antalet granskningar av iakttagande av skogslagen baserat på anmälningar om användning av skog, eftersom skyldigheterna kan göras till en del av urvalskriterierna för vilka anmälningar som granskas. Skogscentralen tar i samband med granskningen av en avverkning som utförts under häckningstid reda på huruvida innehavaren av avverkningsrätt har bedömt området baserat på fågelfaunan och baserat på bedömningen utfört lämpliga förebyggande åtgärder för att förhindra att individer av fridlysta fågelarter dör eller drabbas av störning och att bon skadas. Med avseende på det ovan nämnda föreslås Skogscentralens granskning innehålla uppgifter om beaktande av de fåglar som anges i avverkningsplanen och utredning av huruvida de är tillräckliga. Det innefattar åtminstone en granskning av huruvida bon av de fåglar som häckar i området har registrerats i datasystemen och huruvida de har beaktats i avverkningsplanen, huruvida skyldigheten att lämna stora aspar, hålträd samt stående och liggande död ved från föregående trädgeneration beaktas i avverkningsplanen och på vilket sätt det säkerställs i avverkningsplanen att bon som observerats i träd eller på marken inte skadas i samband med planeringen och genomförandet. Utöver avverkningsplanen granskas huruvida avverkning har utförts i bördig lövträdsdominerad skog eller kärr och huruvida stora aspar, hålträd och stående död ved från föregående trädgeneration har lämnats. Det faktum att avverkningsplaner och de

⁷² Chowdhury, A.I., Heinaro, E., Tanhuanpää, T., Rahman, A.U. & Junttila, S. 2025. Mapping large European aspens (*Populus tremula* L.) using national aerial imagery and a U-Net convolutional neural network. *Remote Sensing Applications: Society and Environment* 40 (2025). <https://doi.org/10.1016/j.rsase.2025.101755>

⁷³ Heinaro E. 2023. Detecting individual dead trees using airborne laser scanning. *Dissertationes Forestales* 343. 55 s. <https://doi.org/10.14214/df.343>.

övriga ovan nämnda aspekterna läggs till ökar i någon mån omfattningen av skogscentralens granskning av anmälningar om användning av skog och den arbetsinsats som krävs för sådana i jämförelse med granskningar där en avverkning inte utförts under fåglarnas häckningstid.

Om det som ett resultat av skogscentralens granskning eller en annan motsvarande utredning observeras att de föreslagna skyldigheterna att beakta fåglarna inte har iakttagits vid skötsel och användning av skog och det uppdagas att åtgärderna har lett till att fåglar dött, att bon skadats eller störning, ska skogscentralen i praktiken anmäla händelsen till Tillstånds- och tillsynsverket som övervakar naturvårdslagen. Skogscentralens uppgift faller alltså inom ramen för utredning av huruvida man i samband med åtgärder för skötsel eller användning av skog med lämpliga åtgärder har försökt undvika att fågelindivider dör, att bon skadas, störning eller att det villkor för avsiktlighet som avses i förbuden i 70 § i naturvårdslagen som verkställer skyldigheterna i artikel 5 i fågeldirektivet inte fullgörs när det gäller fridlysta fåglar. Om skogscentralen baserat på den utredning den låtit göra bedömer att man inte på lämpligt sätt har försökt undvika att fåglar dör, att bon skadas eller störning baserat på bedömningskriterierna i detta förslag, ska dödande av fåglar, skadande av bon eller störning i princip anses vara avsiktligt och inte ett misstag.

När Tillstånds- och tillsynsverket av skogscentralen får vetskap om att förbuden i 70 § i naturvårdslagen har brutits i samband med skötsel eller användning av skog, gör det en bedömning av skogscentralens utredning med hjälp av den avsiktlighet som är ett villkor för tillämpandet av förbuden. På motsvarande sätt begär Tillstånds- och tillsynsverket, om det får vetskap om att dödande av fåglar, skadande av bon eller störning har skett i samband med skötsel eller användning av skog, i praktiken att skogscentralen tillhandahåller en utredning av huruvida de föreslagna skyldigheterna i skogslagen har iakttagits vid skötseln och användningen av skogen eller huruvida man i samband med verksamheten på lämpligt sätt har försökt undvika att de förbjudna följderna uppstår.

Iakttagandet av de förbud som utfärdas i 70 § 1 mom. i naturvårdslagen när det gäller arter som fredas genom naturvårdslagen övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket även när det gäller bedrivande av skogsbruk. Samtidigt övervakas iakttagandet av 37 § och 50 § 2 mom. i jaktlagen när det gäller viltarter och icke fredade arter av de organ som anges i 88 § i jaktlagen. Finlands Skogscentral övervakar att bestämmelserna i skogslagen iakttas.

De föreslagna nya bestämmelserna om utlämnande av nödvändiga uppgifter om fågelarter vid skötsel och användning av skog bedöms öka utnyttjandet av artuppgifter vid planeringen av åtgärder för skötsel och användning av skog redan innan anmälan om användning av skog gjorts. Utnyttjande av artuppgifter redan i början av planeringen förbättrar planernas kvalitet och minskar myndigheternas behov av att utföra utredningar efter att anmälan om användning av skog lämnats in.

Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Den reglering som föreslås i propositionen är betydande med avseende på den grundläggande rättighet som gäller ansvar för miljön som tryggas i 20 § i grundlagen och det egendomsskydd som föreskrivs i 15 § i grundlagen. Genom propositionen fastställs sådana inskränkningar och skyldigheter som gäller bedrivandet av skogsbruk vars syfte är att skydda fåglarna. Den föreslagna regleringen kan anses ha positiva konsekvenser när det gäller den grundläggande rättigheten som gäller miljön. Regleringen i fågeldirektivet ligger till grund för propositionen och genom regleringen fastställs konkreta begränsningar och skyldigheter som gäller skötseln och användningen av skog för att skydda fåglarna och trygga deras häckning. Å andra sidan kan

den föreslagna ändringen i naturvårdslagen i någon mån ha negativa konsekvenser för den grundläggande rättighet som gäller miljön, eftersom den innebär att tillämpningen av förbudet mot störning av fåglar begränsas, såvida störningen inte har betydande konsekvenser för fågelpopulationerna. Samtidigt är den föreslagna regleringen betydande när det gäller egendomsskyddet som tryggas i grundlagen, eftersom regleringen begränsar användningen och skötseln av skog. Den föreslagna regleringen innehåller skyldigheter som begränsar användningen och skötseln av skogsegendom till exempel genom att definiera tidpunkter för då skötsel och användning av skog är helt förbjuden i vissa slags skogar. Förslaget är även betydande när det gäller fullgörandet av den straffrättsliga legalitetsprincipen i 8 § i grundlagen, eftersom det klargör innehållet i det straffbara förfarandet i den materiella regleringen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Ett omfattande förbud mot avverkning under häckningstiden

Vid beredningen av propositionen har olika alternativ bedömts i fråga om hur omfattande begränsningen av avverkningen ska vara för att vara nödvändig och ändamålsenlig för att trygga fåglarnas häckning och fullgöra skyldigheterna i fågeldirektivet. Det nationella handlingsutrymmet med avseende på det beskrivs i avsnitt 4.1 ovan. EU-domstolens avgörande i målet Voore Mets som preciserar fågeldirektivet och dess tolkning förutsätter inte ett fullskaligt förbud mot skogsavverkning under fåglarnas häckningstid. Nationellt kan dock bestämmelser utfärdas som går längre än minimikravet i fågeldirektivet. I propositionen föreslås begränsningar och skyldigheter när det gäller skogsavverkning och övrigt bedrivande av skogsbruk för att skydda fågelfaunan. Dessa uppfyller de minimikrav på förbuden som föreskrivs i artikel 5 i fågeldirektivet. Under beredningen bedömdes ändå även strängare begränsningar och deras konsekvenser.

Vid beredningen av propositionen övervägdes i synnerhet huruvida ett totalförbud mot skogsavverkning är ett motiverat och genomförbart sätt att säkerställa att målen med fågeldirektivet uppnås, eller huruvida det går att uppnå samma eller nästan samma resultat genom att fastslå mer exakta skyldigheter när det gäller skogsavverkning och föreskriva begränsningar med anledning av fågelfaunan. Efter övervägandet valdes det senare alternativet för regeringens proposition genom en jämförelse av båda alternativens konsekvenser för fågelfaunans status och konsekvenser för skogsägande hushåll, företag, samhällsekonomin, den offentliga ekonomin och användningen av naturresurser.

Baserat på Naturhistoriska centralmuseets bedömning⁷⁴ förstörs i medeltal över 100 000 bon per år vid avverkning som utförs under häckningstiden. Magnituden av de förstörda bona uppgår därmed till cirka 0,3 procent av det totala antalet fåglar som häckar i Finland. I de senaste rödlistningarna av fågelarter⁷⁵ har skogsbrukets största konsekvenser att göra med förändringar i de skogliga livsmiljöerna över längre tid, och inte förstöring av bon eller misslyckad häckning

⁷⁴ Lehtikainen, A. 2026. Lintujen pesien tuhoutuminen pesimäaikaissa hakkuissa. Naturhistoriska centralmuseet, Helsingfors universitet.

⁷⁵ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704 s.

till följd av störning under häckningstiden. Dessutom bör det beaktas att en del av fågelarterna inleder sin häckning redan på vintern och att de sista individerna häckar i augusti, varför ett alternativ som innebär ett tre eller fyra månader långt förbud mot avverkning bara skulle gälla vissa arter och fågelindivider. Omfattningen av konsekvenserna för fåglarna beror på huruvida avverkning utförs inom ett område med riklig fågelfauna eller ett område med ett litet antal fåglar. På samma sätt beror storleken på konsekvenserna av huruvida arter som är små sett till antalet individer häckar i området, det vill säga hur avgörande lyckad häckning inom avverkningsområdet i fråga är för att en status för fågelartens population som är i enlighet med målet i fågeldirektivet ska uppnås.

Baserat på det bedöms att ett allmänt förbud mot avverkning under fåglarnas häckningstid som gäller alla skogar oavsett fågeltäthet eller häckande fågelbestånd har endast få positiva konsekvenser för uppnåendet av en status för fågelpopulationerna som är förenlig med målen i direktivet, jämfört med de föreslagna skyldigheter som gäller beaktande av fåglarna och begränsningar av skogsavverkning som riktas baserat på skydd för fågelfaunan.

Olika begränsningar av skogsbruksåtgärder under den allmänna häckningstiden har däremot anmärkningsvärt omfattande och sektorsöverskridande ekonomiska konsekvenser, och de begränsas inte till enbart skogslagens tillämpningsområde eller de konsekvenser som bedöms här. För hushållen bedöms ett totalförbud mot avverkning av skog under fåglarnas allmänna häckningstid orsaka avsevärda konsekvenser framför allt på lång sikt. Konsekvenserna handlar framför allt om indirekta konsekvenser till följd av minskad virkesanvändning och ökade drivningskostnader, vilka båda bedöms sänka priset som betalas för virke och minska möjligheterna till virkesförsäljning.

I en utredning som färdigställdes 2020 bedöms ett förbud mot avverkning öka de direkta kostnaderna för virkesanskaffning med 170–190 miljoner euro per år⁷⁶, vilket på den nuvarande kostnadsnivån motsvarar årliga tilläggskostnader på över 200 miljoner. I Naturresursinstitutets utredning bedömdes ett heltäckande förbud mot avverkning under häckningstiden öka enhetskostnaderna för virkesanskaffning med som mest närmare 20 procent⁷⁷. I beräkningen antogs att motsvarande mängd virke kan avverkas under andra tidpunkter, huvudsakligen på vintern. Det är dock osannolikt att det fullständigt kan avverkas, lagras och transporteras till anläggningar som använder virke på ett sätt som säkerställer verksamhet på anläggningarna året runt. Det är snarare sannolikt att ett förbud mot avverkning under häckningstiden leder till minskad virkesanvändning och därmed till minskad avkastning för skogsindustrin. Beräknat utifrån den årliga virkesanvändningen under 2019–2024 gäller en skördebegränsning en mängd på i medeltal 15,6 miljoner kubikmeter industrivirke, vilket å sin sida motsvarar den årliga virkesanvändningen för 2,6 genomsnittliga cellulosafabriker, 11,6 sågverk och 1,4 genomsnittliga björkfänerfabriker⁷⁸.

⁷⁶ Metsäteho Oy 2020. Kesähakkuurajoitusten vaikutus puunhankinnan kustannuksiin ja puunkorjuuyritysten toimintaedellytyksiin. https://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/Kesahakkuutarkastelu_2020.pdf

⁷⁷ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁷⁸ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

Kostnaderna för drivning och fjärrtransporter bedöms öka med nästan en femtedel som en följd av det alternativ som innebär ett förbud mot avverkning som gäller alla skogar, om virkesanvändningen inte samtidigt minskar⁷⁹. Dessutom bör det beaktas att de nuvarande väderleksförhållandena kraftigt begränsar drivning och transporter så att drivning i praktiken i vissa skogar enbart kan utföras när marken är frusen på grund av jordmånens svaga bärighet. Därmed används drivnings- och transportutrustning redan i nuläget till sin fulla kapacitet på vintern. Det ökande antalet milda och regniga höstar och vintrar till följd av klimatförändringen kommer framöver att ytterligare försvåra drivning under vintermånaderna.

I praktiken är det inte möjligt att hålla virkesanvändningen på den nuvarande nivån, eftersom det faktum att verksamheten blir allt mer säsongsbetonad blir ett problem. Tillgången till extra yrkeskunnig arbetskraft och det faktum att den är bunden till endast en del av året är utmanande för ett sysselsättande yrke, och utövande av företagsverksamhet som är förknippad med drivning och transport är inte möjligt om utrustningen inte används så gott som året om.

Naturresursinstitutet bedömer att ett förbud mot avverkning under fåglarnas häckningstid som gäller alla skogliga livsmiljöer har väldigt avsevärda negativa konsekvenser för skogsnäringen i sin helhet⁸⁰. Det är osannolikt att den mängd virke som i nuläget avverkas under den tid som förbudet mot avverkning gäller fullständigt kan avverkas utanför tiden för förbudet. Detta beror på den drivnings- och transportutrustning som kräver sysselsättning året om, utmaningar när det gäller tillgång till yrkeskunnig arbetskraft och att lagring av virkesmängden i fråga inte är möjlig utan en betydlig minskning av värdet för virkesanvändning och avsevärda tilläggskostnader⁸¹. Eftersom ekonomisk verksamhet på industriell skala i nuläget inte kan utövas lönsamt om produktionen avbryts under en del av året, bedöms situationen leda till minskad lönsamhet för skogsbruket och minskade produktionsvolymerna. Detta sänker skogsbrukets mervärde, avkastning, sysselsättning, investeringar och export, i synnerhet om motsvarande förbud mot avverkning inte implementeras i de viktigaste konkurrerande länderna.

På det hela planet bedöms en minskad virkesanvändning och skogsindustri även vara betydande för den totala mängden skatt som hushåll och företag betalar⁸², vilket sett till dess magnitud även är betydande när det gäller den offentliga ekonomin.

Ett flera månader långt förbud mot avverkning har inte enbart betydande konsekvenser för skogsbruket, utan även för annan mänsklig verksamhet, såsom underhåll av trafikleder⁸³,

⁷⁹ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁸⁰ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁸¹ Metsäteho Oy 2020. Kesähakkuurajoitusten vaikutus puunhankinnan kustannuksiin ja puunkorjuuyritysten toimintaedellytyksiin. https://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/Kesahakkuutarkastelu_2020.pdf

⁸² EY Advisory Oy 2023. Skogsindustrins ekonomiska konsekvenser i Finland. https://assets-global.website-files.com/5f44f62ce4d302179b465b3a/65435941df02a2aa725fd654_Mets%C3%A4teollisuuden%20taloudelliset%20vaikutukset%20Suomessa.pdf

⁸³ Trafikledsverket 2025. Puuston poisto ja linnut.

byggande och underhåll av distributionsnät för elöverföring⁸⁴ och energisektorn mer allmänt⁸⁵, vilket har avsevärda negativa spridningseffekter även när det gäller samhällsekonomin. År 2024 utgjorde virkesbaserad energi mer än en fjärdedel av den totala förbrukningen⁸⁶. Om energianvändningen av virke minskar avsevärt behöver en betydande del av den ersättas med fossil importenergi, åtminstone på kort och medellång sikt. Utöver de konsekvenser som betydligt försvagar försörjningsberedskapen har detta stora konsekvenser för Finlands bytesbalans, i och med att inhemskt virke då behöver ersättas med flera gånger dyrare olja, gas och stenkol som importerats från utlandet.

Enligt Naturresursinstitutets bedömning⁸⁷ kan ett fyra månader långt förbud mot avverkning som mest leda till att virkesanvändningen inom industrin permanent minskar med en mängd som motsvarar över en femtedel av mängden rundvirke som avverkades i skogarna 2024. Mängden är betydande med avseende på den totala användningen av förnybara naturresurser. Ökade kostnader för virkesanskaffning och utmaningar när det gäller tillgång till råvaror året om bedöms avsevärt öka risken för att investeringar som gäller förnyande av de nuvarande anläggningarna i Finland riktas till anläggningar i konkurrensländer, vilket ytterligare minskar virkesanvändningen i Finland. Minskad virkesanvändning i Finland minskar sannolikt inte egentligen virkesanvändningen ens i Europa, utan förändringen bedöms leda till ökad avverkning på andra håll⁸⁸ och dessutom ökad import av träbaserade produkter till Finland.

Det är sannolikt att ökade kostnader för virkesanskaffning även ökar priserna på de slutprodukter som tillverkas av trä och sänker deras relativa konkurrenskraft i förhållande till material som tillverkats av icke-förnybara råvaror. Detta gör det svårare att uppnå de klimatmål som hänför sig till ökade långvariga kolreservoarer i träprodukter, som exempelvis ökad användning av trä som byggmaterial.

Ett tidsbundet förbud mot avverkning som gäller alla skogar har också betydande konsekvenser för Finlands självförsörjning när det gäller energi och leder sannolikt till en betydande ökning av importenergi i form av en ökning av importbränslen och direkt elimport. Även stora prisvariationer för el ökar sannolikt, i synnerhet på vintern och under perioder med lite vind. Försämrade tillgång till virke och ökade kostnader kan även ha konsekvenser för verksamheten vid i synnerhet lokala energibolag som är beroende av träbaserade bränslen.

Baserat på det som presenteras ovan kan ett totalförbud mot avverkning under fåglarnas allmänna häckningstid inte anses vara ett ändamålsenligt alternativ för genomförande jämfört med det som nu föreslås, eftersom de positiva konsekvenserna för fågelpopulationerna skulle vara förhållandevis små och det skulle ha avsevärda konsekvenser även för samhällsekonomin och negativa följd effekter även utanför skogssektorn.

⁸⁴ Fingrid 2025. Lintujen pesintäaikaisen kasvustonkäsittelyn merkitys ja lintujen suojelun toimintatavat kantaverkkoyhtiössä.

⁸⁵ Energiategia 2025. Lintujen pesintä ja energiasektorin toiminnot.

⁸⁶ Finlands officiella statistik (FOS): Energianskaffning och -förbrukning [webbpublikation]. <https://stat.fi/sv/statistik/ehk> [Hämtad 27.12.2025].

⁸⁷ Väättäinen, K., Laitila, J., Mutanen, A., Viitanen, J. & Kniivilä, M. 2026. Delrapporten Lintujen pesimäaika koskevien lisärajoitusten vaikutus puunhankintaan ja kansantalouteen. Naturresursinstitutet.

⁸⁸ Kallio, A. M. I., & Rannestad, M. M. 2025. Potential impacts of the EU's biodiversity strategy on the EU and global forest sector and on the risk of biodiversity loss. *Environment Systems & Decisions*, 45(4), Article 58. <https://doi.org/10.1007/s10669-025-10050-1>

5.1.2 Alternativ till en begränsning av förbudet mot avsiktlig störning

Förbudet mot störning i naturvårdslagen kan göras smidigare på flera alternativa sätt.

Till att börja med kan det ytterligare krav som gäller fågelarter i fågeldirektivet, ”i den mån denna påverkan inte saknar betydelse för att uppnå syftet med fågeldirektivet”, fogas till 70 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen. Detta innebär dock en betydande begränsning av förbudet, eftersom det även gäller situationer där avsikten uttryckligen är att störa individer av fågelarter i synnerhet under deras häckningstid, på viktiga rastplatser under deras flyttning eller på platser som på annat sätt är viktiga under deras livscykel. Det är inte motiverat att ändra den bestämmelse i den gällande lagstiftningen som innebär ett förbud mot avsiktlig störning, vilken har varit gällande i närmare tre årtionden, till den del som det är fråga om avsiktlig verksamhet, för att ändringen av lagen inte ska försämra uppnåendet av artens bevarandestatus eller dess bevarande. Detsamma gäller sådan verksamhet som utgör ofrånkomlig störning av häckningsfriden för individer av en art. Det är fortfarande motiverat att kräva undantagstillstånd beviljat av en myndighet för verksamhet som innebär avsiktlig störning av fåglar. Till exempel har en enhetlig förvaltningspraxis utarbetats för behandling av undantagstillstånd som beviljas för fördrivning av vitkindade gäss. Dessutom kan undantagstillstånd från förbudet mot störning av en fridlyst fågelart beviljas med stöd av 84 § i naturvårdslagen för ett område som omfattar en eller flera kommuner, om det med tanke på det stora antalet individer av arten är sannolikt att individerna orsakar oförutsägbare och särskilt betydande skada på grödor eller fiskodlingar eller för yrkesfiske. Enligt bestämmelsen är ett villkor för att undantag ska beviljas att tillräckligt med sådana områden kan presenteras som uppfyller artens behov när det gäller att föda, rast och annat motsvarande.

Denna alternativa bestämmelse innebär att det behöver bedömas från fall till fall huruvida störning har avsevärda konsekvenser för målen i fågeldirektivet. För enskilda aktörer, såsom markägare eller avverkningssentreprenörer, orsakar detta mycket avsevärd osäkerhet när det gäller tillämpningen av lagen. Bestämmelsen kan i någon mån göras tydligare genom att avgränsa förbudet mot störning så att det gäller hotade fågelarter. Så som det konstateras ovan bidrar detta dock till en betydande försvagning av det rättsliga skyddet för fågelarter på ett sätt som inte är relevant för den problemlösning som är målet med lagändringen, utan som till och med strider mot det. Ju bättre skyddssituationen för en fågelart är, desto bättre klarar den av sådana störningar under häckningstiden som den ekonomiska verksamheten oavsiktligt ger upphov till.

Ett annat alternativ är att som ett nytt moment i 70 § i naturvårdslagen föreskriva en sådan begränsning av avsiktligheten för förbudet mot störning som gäller olika fågelarter på samma sätt som begränsningsbestämmelsen i 5 mom. om byggande och användning av produktionsanläggningar för energi. Den sistnämnda bestämmelsen baserar sig på artikel 16.2 b i Europaparlamentets och rådets direktiv RED III, vilket juridiskt sett är på samma nivå som fågeldirektivet och habitatdirektivet. Enligt direktivet gäller följande: ”Om nödvändiga skyddsåtgärder har vidtagits i ett projekt för förnybar energi ska dödande eller störning av de arter som skyddas enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG inte betraktas som avsiktligt”. Därmed har bestämmelsen även kunnat användas för att begränsa definitionen av avsiktlighet när det gäller dödande och förstöring av bon som är i enlighet med direktiven. När det gäller annan ekonomisk verksamhet innehåller EU-lagstiftningen inga motsvarande bedömningar av den avsiktlighet som avses i habitatdirektivet och fågeldirektivet. Det är möjligt att precisera förbudet mot störning på så sätt att det motsvarar tilläggsvillkoret i artikel 5 i fågeldirektivet om störningens betydande konsekvenser för målen i fågeldirektivet. En begränsning av förbudet mot störning bör dock formuleras så att den gäller andra än hotade fågelarter och preciseras så att den gäller vissa åtgärder, så att bestämmelsen inte försämrar

fågelarternas gällande skydd mer omfattande än vad som är behövligt och ändamålsenligt, alltså så att åtgärder som ämnar att orsaka eller direkt orsakar störning av arterna inte omfattas. Bestämmelsen överlappar delvis 82 § i lagen. Bestämmelsen är problematisk på så sätt att även den innebär att konsekvenserna av störning behöver bedömas från fall till fall samt osäkerhet för verksamhetsutövare. Hotade arter definieras trots allt genom statsrådets förordning med stöd av 75 § i den gällande naturvårdslagen, och de är därmed – förutsatt att förordningen motsvarar senaste vetenskapliga rödlistning av arter – allmänt kända.

I den nu föreslagna regeringspropositionen bedöms endast konsekvenserna av skogsbruksverksamhet för fåglarnas skyddssituation. Det föreslås att bestämmelser ska utfärdas i skogslagen om sådana lämpliga förebyggande åtgärder med vilka det kan säkerställas att en medveten risk för dödande av fåglar, förstöring av bon och störning av fåglar på ett sätt som avsevärt påverkar målen i fågeldirektivet inte, i strid med försiktighetsprincipen, godkänns vid skogsbruksåtgärder under fåglarnas häckningstid. Ett tredje alternativ till den bestämmelse som presenteras ovan är att föreskriva en begränsning som endast gäller skogsbruket och i naturvårdslagen hänvisa till bestämmelserna som fogas till skogslagen. Ifall detta är den enda bestämmelsen som fogas till naturvårdslagen förblir förbudet mot störning i kraft i oförändrad form när det gäller all annan ekonomisk verksamhet. En sådan bestämmelse som gäller en enda slags verksamhet är inte en godtagbar lösningsmodell när det gäller den allmänna tillämplighet som förutsätts av lagstiftning, trots att EU-domstolens beslut sannolikt har störst påverkan på just skogsbruksverksamhet.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Sverige

I Sverige verkställs kraven i EU:s fågeldirektiv genom arskyddsförordningen (2007:845). Fåglar behandlas i 4 § i artskyddsförordningen. Förbuden gäller alla vilda fåglar, och det är förbjudet att förstöra eller skada deras bon eller ägg. Störning som saknar betydelse för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå omfattas inte av förbuden. Med tillfredsställande nivå avses ”en nivå som innebär att en fågelart långsiktigt kan finnas kvar inom sitt naturliga utbredningsområde. Bedömningen av lokala förekomster och regional status behöver beaktas i förhållande till förekomsten på nationell nivå”. Skogsvårdslagen (1979:429) handlar om regleringen av skogsbruk i Sverige och skogslagen innehåller inga hänvisningar till bestämmelser om skydd för arter.

I svenska Skogsstyrelsens författningssamling Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen (SKSFS 2011:7) nämns dock beaktande av arter. Enligt 19 § i anvisningarna ska skador till följd av skogsbruksåtgärder undvikas eller begränsas i livsmiljöer där det förekommer i första hand fågelarter som ska skyddas, vilka specificeras i bilagan till anvisningarna, och arter som är markerade med N eller n i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) eller arter som är rödlistade i kategorierna akut hotade, starkt hotade, sårbara eller nära hotade. Att avsiktligt döda eller störa djur, förstöra ägg eller skada eller förstöra djurs föröknings- eller rastplatser räknas som skador enligt anvisningarna.

På Skogsstyrelsens webbplats finns anvisningar för att ta hänsyn till fåglar. På webbplatsen finns information om bland annat ekologiska krav, fördelning av populationen och regionala skillnader för 65 fågelarter. Dessutom nämns faktorer som är till skada för och hotar arterna och ges tips på ytterligare åtgärder som arterna har nytta av.

I och med EU-domstolens avgörande granskar svenska Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen anvisningarna för hantering av fall som hänför sig till skydd för arter inom skogsbruket. I samma sammanhang planerar myndigheterna att ge ytterligare anvisningar för den praktiska tillämpningen av förbuden och de bedömer behovet av ytterligare anvisningar.

Estland

I Estland ingår EU-bestämmelserna för skydd för arter i naturvårdslagen (Looduskaitseadus RT 2004, 38, 258). Den estniska skogslagen innehåller inga hänvisningar till skydd för arter (Metsaseadus RT I 1998, 113, 1872). Enligt Estlands djurskyddslag (Loomakaitseadus RT I 2001, 3,4) har den myndighet som övervakar lagenligheten rätt att avbryta skogsarbete under vilda djurs förökningsperiod för att förhindra att de dör.

Estlands miljöcentral (Keskkonnaagentuur) har tillsammans med Estlands miljönämnd (Keskkonnamet) tagit fram en populationstäthetsmatris för de häckande fåglarna, vilken är baserad på skogens naturtyp och ålder. I matrisen är skogarna indelade i tre klasser, vilka är markerade med olika färger enligt följande: blå – populationstätheten är högst 2 par/hektar, häckningssannolikheten är lägre och den möjliga påverkan på fågelfaunan är liten, gul – fåglarnas populationstäthet är 2–6 par/hektar, eventuell påverkan på miljön för fågelfaunan och röd – fåglarnas populationstäthet är hög, fler än 6 par/hektar, häckningssannolikheten är den högsta, påverkan på fågelfaunan är stor. Till de rödklassade skogarna räknas bland annat skyddsområden – mer äldre skogar med hög populationstäthet. Miljönämnden övervakar att häckningsfriden tillgodoses från den 15 april till den 30 juni och tillsynen riktas huvudsakligen till rödklassade skogar. Enligt miljönämnden ska avverkning, om avverkning under våren eller sommaren är nödvändig, undvikas i gamla skogstyper med rik fågelfauna.⁸⁹

Även om det i Estland inte finns någon reglering på lagnivå som är mer exakt än de allmänna skyddsbestämmelserna har Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), som ansvarar för skötseln och användningen av estniska statens skogar, sedan 2002 ändå avbrutit avverkningen i statens skogar mellan den 15 april och den 30 juni. Under den tiden utförs inte heller några omfattande naturvårdsarbeten i skogarna, såsom restaurering av livsmiljöer eller byggande av infrastruktur. Förbudet mot avverkning gäller inte privata markägare.⁹⁰

Den 19 januari 2026 gav Estlands högsta domstol (Riigikohus) ett avgörande i målet Voore Mets. Högsta domstolen avlog bolagens besvär som gällde de avverkningsinskränkningar som utfärdats för att skydda häckande fåglar. I sitt beslut konstaterade högsta domstolen att den inte har behörighet att mer exakt definiera gränserna för en avverkarens ansvar vid genomförande av fågeldirektivet. Högsta domstolen uppmanade staten, för att säkerställa juridisk klarhet, att söka möjligheter att genom lag eller förordning utfärda exaktare kriterier i enlighet med EU-domstolens ställning.

Tyskland

I Tyskland ingår inte EU:s reglering om skydd för arter i Förbundsrepubliken Tysklands skogslag (Bundeswaldgesetz, BWaldG). I Förbundsrepubliken Tysklands naturvårdslag (Bundesnaturschutzgesetz, BNatSchG) görs skillnad mellan skydd för vanliga arter och skydd

⁸⁹ Estlands miljönämnd, häckningsfrid <https://keskkonnamet.ee/elusloodus-looduskaitse/pesitsusrahu#metsatuubid-ja-lindu>

⁹⁰ RMK meddelande 11.4.2025 <https://rmk.ee/uudised/uudis/riigimetsas-algab-15-aprillil-pesitsusrahu-2/>

för särskilda arter. Genom bestämmelserna om skydd för särskilda arter i 44 § i lagen verkställs artiklarna 12 och 13 i habitatdirektivet och artikel 5 i fågeldirektivet. I 44 § i lagen finns dessutom bestämmelser om undantag för jordbruk, skogsbruk och fiske, enligt vilka sådan användning av skogsbruksmark som iakttar principen om god yrkessed inte omfattas av bestämmelserna för skydd för arter. Enligt den tyska lagen iakttar skogsbruksverksamhet, i enlighet med god yrkessed, väsentligen de förbud som gäller skydd för arter. Ett villkor för undantag är att skyddsstatusen för artens lokala population inte försvagas till följd av verksamheten. Verkställandet av bestämmelserna för skydd för arter är på förbundsländernas ansvar. Förbundsländerna fastställer i många fall skyddet för skog, men behandlar inte bestämmelserna för skydd för arter direkt.

Österrike

I Österrike har vart och ett av de nio förbundsländerna egna naturvårds-, jakt- och fiskelagar för att verkställa EU:s naturdirektiv. Förutom skogsbrukslagstiftningen finns det ingen nationell naturvårdslag som utgör ett paraply för förbundsländernas lagstiftning. Därför innehåller varje naturvårdslag på förbundslandsnivå bestämmelser för skydd för arter, vilka är anpassade enligt specialvillkoren i habitat- och fågeldirektivet. Bestämmelserna för skydd för arter ingår även i förbundsländernas jakt- och fiskelagar. Österrikes nationella skogslag av 1975 har dock inte ändrats så att den innehåller förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet. Till exempel i 27 § i Österrikes natur- och landskapsskyddslag (Das oberösterreichische Natur- und Landschaftsschutzgesetz 2001, Oö. NSchG) finns bestämmelser om skydd för olika växt-, svamp- och djurarter och i 28 § bestämmelser om specialskydd. Lagen innehåller dock undantag när det gäller skogsbruk. Skyddsbestämmelserna tillämpas inte på modern jord- och skogsbruksanvändning, förutsatt att de växt- och djurarter som listas i bilaga IV till habitatdirektivet eller som avses i artikel 1 i fågeldirektivet inte avsiktligt skadas eller dödas.

Enligt lagen avses med ”modern jord- och skogsbruksanvändning” all regelbunden och permanent verksamhet för att producera och utforsla jord- och skogsbruksprodukter (eng. extraction), förutsatt att denna verksamhet uppfyller moderna affärsmässiga och biologiska uppfattningar samt hållbarhetsprincipen. Termen innefattar inte åtgärder som är en förutsättning för jord- och skogsbruksanvändning, men som inte separat granskade kan anses vara sådan användning, exempelvis byggande av passager. Avsiktighet har tolkats som att modern jord- och skogsbruksverksamhet inte leder till avsiktligt skadande eller dödande.⁹¹ Samma slags strategier finns även i andra österrikiska förbundsländer och undantag för skogsbruksverksamhet finns också i alla förbundsländers naturlagstiftning.

Slovenien

I Slovenien är bestämmelserna om skydd för arter en del av naturvårdslagen (Zakona o ohranjanju narave 1999). I artikel 14 i naturvårdslagen finns ett allmänt förbud mot att avsiktligt döda, skada eller från naturen avlägsna vilda djur. Artikel 14 innehåller även ett undantag enligt vilket det är tillåtet att utöva jord- och skogsbruksverksamhet i enlighet med bestämmelserna om jord- och skogsbruk utan att bryta mot bestämmelserna om skydd för arter.

⁹¹ Das oö. Natur- und Landschaftsschutzgesetz 2001 samt Kommentar, Durchführungsverordnungen und weiteren Rechtsgrundlagen. Stand April 2015.

Norge

I Norge finns bestämmelser om skydd för arter i lagen om förvaltning av naturens mångfald (Lov om forvaltning av naturens mangfold – naturmangfoldloven). Norge är inte medlem i EU och därmed är inte fågeldirektivet direkt förpliktigande reglering. Fågeldirektivets principer ingår dock i naturmångfaldslagen. Enligt den ska onödigt skadande av vilda djur och deras bon, nattplatser eller gryt undvikas. I lagen föreskrivs även ett undantag enligt vilket de ovan nämnda bestämmelserna inte gäller trafik, jordbruksverksamhet eller sådan verksamhet som utövas i enlighet med ett tillstånd som beviljas av en myndighet. Skogsbruk är inte tillståndspliktig verksamhet.

6 Remissvar

6.1 Sammanfattning av responsen från remissförfarandet

Propositionen var på remiss från den 26 januari till den 16 februari 2026. En sammanfattning av utlåtandena utarbetades och den är tillgänglig i tjänsten i statsrådets projektportal.

I princip understödde remissinstanserna det förstärkta skydd under fåglarnas häckningstid som är syftet med propositionen och ansåg att propositionen är behövlig och nödvändig för genomförandet av fågeldirektivet. Samtidigt framförde flera remissinstanser att regleringen behöver preciseras.

Den centrala responsen gällde skyldigheten att bedöma fågelfaunan. Enligt remissinstanserna är skyldigheten inte tillräckligt tydlig och dess formulering gör att det är oklart vilka åtgärder aktörerna förväntas vidta. Detta ansågs försvaga rättssäkerheten och försvåra tillsynen. I en del av utlåtandena påpekades att tillgången till sekretessbelagda artuppgifter bör förbättras ytterligare. Riksdagens biträdande justitieombudsman ansåg att det är nödvändigt att propositionen innehåller bestämmelser om tillgången till artuppgifter. I vissa utlåtanden betonades rollen för terrängobservationer och sakkunniga kartläggare utöver uppgifter i informationssystem för bedömning av fågelfaunan.

De områden i vilka drivning är förbjuden under den tid som är viktig för fåglarnas häckning ansågs delvis vara för snäva, samtidigt som de i en del av utlåtandena ansågs vara lämpliga. I utlåtandena gavs dessutom konkreta preciseringar, såsom en definierad minimiareal för bördiga lövträdsdominerade skogar, en definition av död ved och en möjlighet att transportera virke genom inskränkingsområdena under inskränkningstiden.

Bestämmelsen om strukturdag, alltså stora aspar, hålträd samt stående och liggande död ved, som ska lämnas i samband med drivning under den tid som är viktig för fåglarnas häckning ansågs vara ekologiskt sett viktig och lämplig. En del av remissinstanserna ansåg dock att det är otillräckligt att begränsa skyldigheten till att enbart gälla den viktigaste häckningstiden och att skyldigheten bör gälla året runt. En del av aktörerna inom skogssektorn lyfte fram praktiska problem med att till exempel upptäcka och förflytta liggande död ved.

I en del av utlåtandena ansågs det vara behövligt och motiverat att det genom en anmälan om användning av skog ska anmälas när en avverkning infaller under fåglarnas häckningstid. Dessutom ansåg vissa remissinstanser att anmälan, utöver tidpunkten för avverkning, kan innehålla ytterligare information om förhandsbedömningen. Många aktörer inom skogssektorn,

inklusive skogscentralen, ansåg att den skapar en administrativ börda och inte ger något mervärde för tillsynen. Även ändringarna i informationssystem ansågs vara betydande. I stället för en anmälan om tipdunkten för en avverkning föreslogs att skogscentralen sänder en anmälan till innehavare av avverkningsrätt och markägare om behandlingsområdet enligt anmälan om användning av skog ligger inom eller i närheten av ett område som omfattas av inskränkningar. Skogscentralen föreslog att ett kostnadseffektivare alternativ, med tanke på den administrativa tydligheten och ändringarna i informationssystem, är att foga inskränkningsområden för drivning under häckningstid till de områden som ska anmälas på basis av 7 a § i skogslagen.

När det gäller skogsbrott och skogsförseelser fick propositionen huvudsakligen medhåll. Några av remissinstanserna föreslog att bedömning av förekomsten av fåglar samt underlåtelse att vidta förebyggande åtgärder borde tas upp i paragrafen och klassas som skogsförseelser. Justitieministeriet och skogscentralen uppmärksammade hur väl regleringen fungerar tekniskt och sanktionernas förenlighet med övrig lagstiftning. I sitt utlåtande ansåg riksdagens biträdande justitieombudsman att regleringslösningen som gäller avsiktlighet är exceptionell.

Den hänvisningsbestämmelse till den nya paragrafen i skogslagen, vilken enligt förslaget fogas till 70 § i naturvårdslagen fick stöd i skogsbruksaktörernas utlåtanden. Av dem framgick dock att bestämmelsens informativa karaktär felaktigt förstods som uteslutande och i sitt utlåtande föreslog Finlands naturskyddsförbund rf att bestämmelsen förtydligas till den delen.

Förslaget som gäller bestämmelsen om ett allmänt undantag i 82 § i naturskyddslagen delade remissinstanserna kraftigt. Aktörerna inom skogsbrukssektorn understödde ändringen. Däremot motsatte naturskyddsorganisationer, forskare och privatpersoner sig den. I utlåtandena betonades att Finland som en medlemsstat har rätt att utfärda striktare bestämmelser än den miniminivå som förutsätts av fågeldirektivet. I utlåtandena ansågs svårigheten att i praktiken bedöma kriteriet ”betydande inverkan” vara problematisk, vilket även gäller föreslagna 10 c § i skogslagen. Samtidigt krävde remissinstanserna att det förtydligas precis vilka fågelarter som är hotade respektive fåtaliga. Definitionen av en arts population och en tillfredsställande nivå ansågs också vara alltför oklar och bedömningen av avverkningars kumulativa konsekvenser på riksnivå ansågs vara problematisk. I synnerhet uppmärksammades att villkoren för huruvida en art är hotad eller fåtalig har kombinerats, eftersom en del av de hotade arterna inte ännu är fåtaliga, men kraftigt har minskat i antal (till exempel tallita).

Justitieministeriet önskade att det i propositionen förtydligas vilket förhållande det föreslagna tillämpningsområdet för det allmänna undantaget har till föreslagna 10 c § i skogslagen. Riksdagens biträdande justitieombudsman och Tillstånds- och tillsynsverket ifrågasatte å sin sida det faktum att det allmänna undantaget är baserat på ett kategoriskt tillåtande av viss verksamhet.

En remissinstans motsatte sig förslaget att ordet ”sedvanlig” fogas till bestämmelsen.

Konsekvenserna av propositionen fick mångsidig respons. Flera miljöorganisationer, forskningsorgan och kommunala miljömyndigheter underströk att ändringen har avsevärd potential att förbättra skyddet för fåglarna under häckningstiden. Enligt flera remissinstanser är propositionen delvis otillräcklig när det gäller dess konsekvenser och bedömningen av de djurskyddsmässiga och ekologiska konsekvenserna bristfällig. Aktörerna inom skogssektorn ansåg att konsekvensbedömningen identifierar en del av konsekvenserna av ändringen, men att den underskattar kostnaderna för och riskerna med genomförandet. Några remissinstanser ansåg att de föreslagna skyldigheterna kan göra drivningen mer säsongsbetonad.

Naturskyddsorganisationerna ansåg att den föreslagna bestämmelsen i 82 § i naturvårdslagen försvagar fåglarnas skyddssituation.

6.2 Beaktandet av responsen

Med anledning av den respons som kom in under remissbehandlingen har propositionen preciserats både i fråga om paragraferna och i fråga om motiveringarna. När det gäller föreslagna 10 c § i skogslagen har bedömningsskyldigheten preciserats så att uppgifter i datasystemet för naturvård ska utnyttjas vid bedömningen. Samtidigt har motiveringen till propositionen kompletterats med avseende på bedömningen. Förbudet mot drivning under den tid som är betydande för häckning har preciserats så att avverkat virke får transporteras genom området längs körstråk som tidigare varit i bruk. Till följd av remissvaren har liggande död ved strukits från uppräknningen av träd som ska lämnas vid drivning. När det gäller förbudet mot störning har ett nytt 4 mom. fogats till 10 c §, vilket innehåller bestämmelser om förbud mot skötsel och användning av skog i närheten av bon för fåtaliga rovfåglar, för vilket exaktare bestämmelser kan utfärdas genom en förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Vidare preciserades propositionen så att föreslagna 10 c § 5 mom. hänvisar till bestämmelserna i såväl naturvårdslagen som jaktlagen. De föreslagna skyldigheterna som gäller skötsel och användning av skog gäller alla fåglar. Därmed är det lämpligt att även hänvisa till jaktlagen, vilken innehåller bestämmelser om viltfåglar och icke fredade fåglare.

Till följd av remissvaren har förslaget om skogslagen även ändrats på så sätt att förslaget om ändring av anmälan om användning av skog har strukits och ett förslag om ändring av 7 a § i skogslagen har tillfogats, i vilken skogscentralen åläggs anmälningskyldighet, ifall behandlingsområdet är ett område som avses i föreslagna 10 c § 2 mom. Samtidigt har förslaget till ändring av bestämmelserna om skogsförseelser i 18 § i förslaget gjorts tydligare till följd av justitieministeriets utlåtande. Även motiveringen till propositionen har kompletterats till exempel till följd av det som justitieministeriet och riksdagens biträdande justitieombudsman i sina utlåtanden anmärkt när det gäller straffrättslig avsiktlighet.

Med avseende på naturvårdslagen har den hänvisningsbestämmelse i 70 § i lagen till den nya paragrafen i skogslagen preciserats till följd av remissvaren, eftersom bestämmelsens informativa karaktär felaktigt förståtts som uteslutande. Samtidigt har motiveringen kompletterats både i avsnittet om myndighetskonsekvenser och i den detaljerade motiveringen på basis av Tillstånds- och tillsynsverkets utlåtande, så att det inte råder oklarhet om myndigheternas inbördes behörigheter. I propositionen har förhållandet mellan det föreslagna allmänna undantaget i naturvårdslagen och föreslagna 10 c § i skogslagen förtydligats på det sätt som justitieministeriet önskat.

När det gäller de föreslagna bestämmelserna i skogslagen och naturvårdslagen uppmärksammades det problematiska i svårigheten att i praktiken bedöma störningskriteriet ”betydande inverkan”. Motiveringen har preciserats till denna del. Samtidigt krävde remissinstanserna att det förtydligas precis vilka fågelarter som är hotade respektive fåtaliga. De hotade och fåtaliga arterna har preciserats i motiveringen. Definitionen av en arts population och en tillfredsställande nivå ansågs också vara alltför oklar och bedömningen av avverkningars kumulativa konsekvenser på riksnivå ansågs vara problematisk. I synnerhet uppmärksammades att villkoren för huruvida en art är hotad eller fåtalig har kombinerats, eftersom en del av de hotade arterna inte ännu är fåtaliga, men kraftigt har minskat i antal (till exempel talltita). Motiveringen har förtydligats genom att precisera förekomsten av betydande inverkan och beskrivningen av sambandet mellan olika individantal för en art samt lägga till exempel på arter.

I sitt utlåtande uppmärksammade riksdagens biträdande justitieombudsman att privata aktörer genom lagstiftningen åläggs skyldigheter utan att deras rätt att få information har säkerställts. Med avseende på det har det ansetts behövt att till naturvårdslagen och skogslagen foga bestämmelser som möjliggör utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter till privata aktörer och andra aktörer som bedriver skogsbruk, såsom kommuner eller församlingar. I det aktuella utlåtandet uppmärksammades de skyldigheter som hänför sig till fågeldirektivet, men vid den fortsatta beredningen fastställdes att den gällande naturvårdslagen innehåller skyldigheter för markägare utan att deras rätt att få information samtidigt har säkerställts.

I lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information (419/2011) föreskrivs det bland annat om förfarandena för utlämnande av uppgifter. Offentlighetslagen tillämpas på offentligheten för uppgifter och handlingar och utlämnandet av dem. Till detta finns ett undantag, och det gäller utlämnande av miljöuppgifter. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det bedömts att de förfarandebestämmelserna som hänför sig till utlämnande av uppgifter med hjälp av en digital tjänst eller ett tekniskt gränssnitt behöver ses över. Bestämmelserna behöver ändras så att utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter är möjligt även på dessa sätt. För tydlighets skull konstateras att det inte finns något hinder för att uppgifter begärs på ett mer traditionellt sätt, såsom i pappersformat eller per e-post. Om det sistnämnda finns inga specialbestämmelser, eftersom bestämmelserna i offentlighetslagen redan möjliggör sådant utlämnande. Vid den fortsatta bedömningen av propositionen har en specialbestämmelse om tystnadsplikt fogats till lagen.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om ändring av skogslagen

2 a §. Definitioner. Det föreslås att till paragrafen fogas en ny 8 punkt, i vilken det föreskrivs om definitionen av den norra delen av Finland. Med den norra delen av Finland avses enligt den föreslagna nya punkten det område som bildas av landskapet Lappland samt kommunerna Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Hyrynsalmi, Puolanka och Suomussalmi. Denna definition motsvarar den definition som finns i 1 § 8 punkten i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1308/2013). Enligt den förordningen innefattar området i fråga också samernas hembygdsområde enligt 4 § i sametingslagen (974/1995). Det föreslås dock inte att detta informativa konstaterande ska ingå i den föreslagna definitionen, eftersom det inte inverkar på områdets geografiska avgränsning.

7 a §. Markägarens och skogscentralens informationsskyldighet. I paragrafens 2 mom. föreslås en ny 2 punkt. Den gällande 2–4 punkten flyttas och blir momentets nya 3–5 punkt. I den föreslagna nya 2 punkten föreskrivs det om skogscentralens skyldighet att underrätta markägaren och sådana representanter för markägaren och innehavaren av avverkningsrätt som centralen känner till, om den har fått in en anmälan om användning av skog som gäller ett behandlingsområde där eller i vars närhet det finns eller som berörs av ett område som avses i det föreslagna 10 c § 2 mom. Med sådana områden avses bördiga lövträdsdominerade skogar samt kärr och strandskogar. Skogscentralens informationsplikt är ändamålsenlig, eftersom det för att beakta fågelfaunan i enlighet med 10 c § 2 mom. är förbjudet med drivning i sådana områden mellan den 1 maj och den 31 juli i den norra delen av Finland och mellan den 15 april och den 15 juli i övriga Finland.

10 c §. Inskränkningar i skötseln och användningen av skog för beaktande av fågelfauna. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf, i vilken det föreskrivs om beaktande av fågelfauna

vid skötseln och användningen av skog. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs skyldigheten i artikel 5 i fågeldirektivet i fråga om skogsbruk. Bakgrunden till den föreslagna lagstiftningen är EU-domstolens Voore Mets-avgörande, som den meddelade den 1 augusti 2025 och som gäller tolkningen av artikel 5 i fågeldirektivet och skogsavverkning under fåglars häckningstid. I och med den nya rättspraxisen är det nödvändigt att precisera och förtydliga den nationella lagstiftningen.

I det föreslagna 1 mom. föreskrivs det om skyldigheten för avverkaren att före drivning göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna. Med avverkare avses i enlighet med 2 a § 7 punkten i skogslagen markägaren eller, när avverkningsrätten har överlåtits till någon annan, den som innehar rätten. Syftet med bedömningen är att identifiera avverkningens eventuella konsekvenser för fågelfaunan på behandlingsområdet, så att avverkningen kan planeras och genomföras i enlighet med skyldigheterna i artikel 5 i fågeldirektivet. Bedömningen ska göras utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information. Med bedömning av fågelfaunan avses till exempel en bedömning av behandlingsområdets fågelrikedom och av vilka fågelarter som förekommer på området.

Huruvida det är fråga om en situation där bedömningen av fågelfaunan kan basera sig enbart på uppgifter som finns tillgängliga i datasystemen eller huruvida det dessutom är nödvändigt att på förhand inhämta uppgifter på plats i skogen kan variera beroende på vilka förhandsuppgifter som finns att tillgå, såsom växtplats, trädslag och andra behövliga uppgifter samt när avverkningen sker i förhållande till fåglarnas häckningstid. Vid bedömningen av fågelfaunan är det väsentliga inte att identifiera alla enskilda fågelarter som häckar på området, utan bedömningens fokus ligger dels på att förhindra att bon skadas oberoende av fågelart, dels på vissa fågelarter, vars stammar kan påverkas avsevärt av störningar. Då behöver inte heller bedömningen av fågelfaunan vara förenad med särskilda formella krav på yrkesskicklighet och den kan ske i samband med den sedvanliga planeringen av drivning och andra åtgärder som hänför sig till skötseln av skog.

Det viktigaste syftet med bedömningen är att identifiera var bon av fåglar som häckar i behandlingsområdet finns. Till identifieringen av bonas läge hör att kontrollera de uppgifter om bon som lagrats i datasystemen samt observation av bon i samband med planeringen och genomförandet av drivningen. Eftersom största delen av fågelarterna varje år bygger bo på en ny plats, är observationer av bon för största delen av arterna av betydelse endast om planeringen av drivningen och den därtill hörande drivningen sker under häckningstiden för fåglarna i fråga. De arter som årligen bygger nya bon häckar i regel under den i 2 mom. angivna tid som är av betydelse för häckningen.

Däremot ska sådana bon som avses i 70 § 3 mom. i naturvårdslagen och som används upprepade gånger samt sådana boträd för stora rovfåglar som avses i 73 § i naturvårdslagen i praktiken alltid beaktas vid drivning, oberoende av när den sker. När det gäller drivning som sker utanför den tid som är av betydelse med tanke på häckningen kan bedömningen utföras i snävare omfattning och inbegripa att man kontrollerar uppgifter om bon som tillhör arter som är belägna inom behandlingsområdet och som upprepade gånger använder samma bo och uppgifter om boträd för stora rovfåglar.

Tidpunkten för drivningen påverkas också av huruvida behandlingsområdet omfattas av de begränsningar i fråga om drivning som gäller den tid som är av betydelse med tanke på häckningen. Typen av skog inverkar på bedömningen såtillvida att förhållandena är gynnsamma för fåglarnas häckning i bördiga lövträdsdominerade skogar, kärr och strandskogar. På torra och karga moar är antalet arter och individer klart mindre än i bördiga skogstyper. Skogens ålder

kan ha betydelse till exempel eftersom det är mer sannolikt att det i gamla skogar finns hålträd samt stående död ved, vilket är av betydelse för fåglars häckning.

I det föreslagna momentet föreskrivs det att de uppgifter som lagrats i datasystemet för naturvården ska utnyttjas vid bedömningen. Information om var objekt som är viktiga för fågelfaunan är belägna är en förutsättning för att dessa objekt ska kunna beaktas. Uppgifter som gäller skyddsområden, skyddade naturtyper enligt naturvårdslagen, särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen, stora rovfåglars bon och andra värdefulla livsmiljöer ingår i skogsdatasystem, skogsresursinformation eller separata skogsplaner. Med tanke på fågelfaunan är också uppgifter om tjäderspelsområden och förekomsten av hotade arter viktiga. Den mest täckande och kontinuerligt uppdaterade artinformationen finns i datasystemet för naturvården. Beaktandet av de uppgifter som lagrats i datasystemet är en väsentlig del av förhandsbedömningen. För närvarande behandlas uppgifter om förekomsten av fågelarter som sekretessbelagda uppgifter enligt 24 § 14 punkten (handlingar som innehåller uppgifter om utrotningshotade djur- eller växtarter eller skydd av värdefulla naturområden, om utlämnandet av uppgifter ur dessa skulle äventyra skyddet av djur- eller växtarten eller naturområdet i fråga) i offentlighetslagen. För att få sekretessbelagda uppgifter krävs det i nuläget att man lämnar en begäran om information till naturhistoriska centralmuseet. Det är endast möjligt att få sekretessbelagda uppgifter om en art utan att lämna en begäran om information om man inleder ett förvaltningsärende för vars avgörande uppgifterna behövs. I typiska fall får man sekretessbelagda uppgifter om en art efter att man har gjort en anmälan om användning av skog. I samband med anmälan underrättar skogscentralen skogsägaren om att den mottagit en anmälan om användning av skog som berör en artförekomst vars beskaffenhet och läge är sekretessbelagda uppgifter. Vid bedömningen ska det också utredas om det i datasystemet för naturvård finns uppgifter om att det på behandlingsområdet finns bon som tillhör hotade fåglar eller eventuella boträd för stora rovfåglar, om vilkas skydd det föreskrivs i 73 § i naturvårdslagen. I propositionen föreslås ändringar för att säkerställa att markägaren, innehavaren av avverkningsrätt och den som utför skötsel av skog trots sekretessbestämmelserna har rätt att ur datasystemet för naturvården få de uppgifter om fågelarter som är nödvändiga för förhandsbedömningen.

Bedömningen av fågelfaunan kan vid behov också göras på basis av observation som sker på plats på behandlingsområdet. Detta kan behövas till exempel för att det i samband med annat utredningsarbete har framkommit uppgifter som ger skäl att tro att det på området häckar sådana fågelarter som är både hotade och fåtaliga. Behovet av observation på plats bedöms av avverkaren. I bedömningen ingår också att när det utarbetas en plan för avverkning eller annan skötsel och användning av skog, ska det i planen antecknas sådana fågelbon som redan är kända eller som upptäckts i samband med bedömningen samt en anvisning om hur de ska beaktas. Om det är fråga om avverkning som äger rum under fåglarnas häckningstid, ska i planen också antecknas uppgifter om de aspar, hålträd samt stående död ved som ska sparas. Observation av fågelfaunan som sker på plats på behandlingsområdet kan i praktiken också genomföras i samband med andra åtgärder, såsom när markägaren eller innehavaren av avverkningsrätten besöker behandlingsområdet i fråga för att utföra drivning eller annan planering av användningen och skötseln av skogen. Med drivning avses enligt 2 a § 1 punkten i skogslagen fällning eller kapning av träd och transport av virket från behandlingsområdet till avläggsplatser. Skyldigheten omfattar således inte bara avverkning utan också transport av virket. Med tanke på skyddet av fåglar kan det anses ändamålsenligt att utsträcka skyldigheterna till att gälla inte bara fällning av träd utan också transport av virket till avläggsplatser.

Vidare föreskrivs det i det föreslagna momentet att innehavaren av avverkningsrätten på basis av bedömningen ska vidta lämpliga förebyggande åtgärder. Med hjälp av dessa åtgärder avser man förhindra att individer av en fågelart dör, att fågelbon tar skada eller förekomsten av störningar som skulle försvåra en hotad och fåtalig fågelarts förökning eller förekomsten av

sådana störningar som i övrigt avsevärt skulle försvåra upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam eller bringandet av stammen till en sådan status.

De arter vars stammar kan påverkas i betydande grad av störningar är sådana vars individer till sina levnadssätt eller andra egenskaper är känsliga för störningar som orsakas av mänsklig verksamhet under häckningstiden i sådan utsträckning att en minskning av reproduktionen till följd av störningar skulle utgöra en betydande faktor för storleken av den artens stam. Det att en art blir mer sällsynt och att antalet individer minskar kan bero på många faktorer, av vilka en är att artens häckning har blivit avbruten på grund av mänsklig verksamhet. I typiska fall har de övriga faktorerna att göra med att livsmiljöerna blir färre eller att dödligheten hos vuxna individer ökar (se avsnitt 2.1.1). Således är det i fall där störningar avsevärt försvårar bibehållandet eller uppnåendet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam oftast fråga om relativt långlivade rovfågelarter med ett litet antal häckande individer och en lång fortplantningsperiod och vars vuxna individer sällan dör till följd av att de blir jagade av en annan art. Av de hotade fågelarter som förekommer i skogliga livsmiljöer har kungsörnen, berguven och skrikörnen varit sådana för vilka störningar har ansetts vara en hofaktor.

I praktiken hänför sig de åtgärder som förebygger störningar till sådana störningar som skulle leda till att häckningen avbryts i fråga om sådana fågelarter som är hotade och fåtaliga eller fåtaliga och särskilt känsliga för störningar. Att förhindra att häckningen misslyckas på grund av störningar är ett viktigt mål med förbudet mot störningar, eftersom det direkt påverkar antalet individer i stammen. För att den ska ha en betydande inverkan på artens stam måste den störning som leder till att häckningen avbryts riktas mot en så stor del av de häckande fågelindividerna av arten i fråga att den leder till en minskning av antalet häckande individer av denna art på lång sikt. Därför föreslås det att regleringen avgränsas till att gälla störningar som med avseende på bibehållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam har en betydande effekt, när det är fråga om en fåtalig art som är känslig för störningar under häckningstiden. I en stam med tillfredsställande status är antalet individer tillräckligt stort för att säkerställa artens fortbestånd i naturen på lång sikt. På de grunder som beskrivs ovan är hotade och fåtaliga arter för närvarande bivråk, kungsörn, blå kärrhök, brun glada, ormvråk, fjällvråk, spurvuggla, berguv och pilgrimsfalk. På motsvarande sätt kan till exempel talltita och tofsmes, som är utrotningshotade, för närvarande inte betraktas som sällsynta och hotade arter, eftersom arterna i fråga inte är fåtaliga på ett sådant sätt att störningar under häckningstiden har en betydande inverkan på uppnåendet av en tillfredsställande status för deras stammar. Försämringen av både talltite- och tofsmesstammarnas status beror i första hand på att sådana livsmiljöer som lämpar sig väl för deras övervintring har minskat, inte på störningar som beror på skötseln och användningen av skog under häckningstiden. De arter som är fåtaliga och känsliga för störningar och för vilka störningar avsevärt kan försvåra bibehållandet av en tillfredsställande status för stammen är fiskguse, havsörn, duvhök och pärluggla.

Utgångspunkten för förebyggande åtgärder är att trygga fåglarnas häckning. Således ska särskild uppmärksamhet och försiktighet visas vid avverkning vid de tidpunkter som är viktiga med tanke på fåglarnas häckning. Även förläggande av tidpunkten för avverkning utanför häckningstiden är en förebyggande åtgärd. Som förebyggande åtgärder kan i praktiken också betraktas vad som i 3 mom. föreskrivs om att spara aspar, hålträd samt stående död ved från föregående trädgeneration.

När förebyggande åtgärder planeras bör särskild uppmärksamhet ägnas åt att förhindra störningar som orsakas av drivning och som leder till att häckningen avbryts. Således begränsas de föreslagna åtgärderna som förhindrar störningar i praktiken till häckningstiden, och det är inte ändamålsenligt att på basis av störningsförbudet i större utsträckning begränsa skogshanteringen i boets omgivning utanför häckningstiden för arten i fråga.

I momentet föreskrivs det om en skyldighet att göra en bedömning också i fråga om andra åtgärder som gäller användning och skötsel av skog. Sådana åtgärder är i praktiken markberedning, plantskogsvård, skogsplantering, skogsgödsling, byggande av skogsväg och istandsättningsdikning. I praktiken gäller bedömningskyldigheten den som genomför åtgärden. På samma sätt bör lämpliga förebyggande åtgärder vidtas i samband med dessa åtgärder. I fråga om drivning beskrivs skyldigheterna mer detaljerat i momentet än i fråga om andra åtgärder. Detta är ändamålsenligt, eftersom riskerna för fågelfaunan i princip inte är lika stora vid andra åtgärder som vid drivning. I praktiken är det dock nödvändigt att i samband med sådana åtgärder iakttas samma försiktighet och omsorg för att skydda fågelbeståndet. Olika åtgärder är dock förenade med olika särdrag. Till exempel vid skogsplantering kan risken för att fåglar skadas och störs anses vara relativt låg jämfört med drivning. Således behöver bedömningen och de förebyggande åtgärderna inte vara lika omfattande som till exempel när det gäller plantskogsvård. Avsikten är att senare också publicera praktiska anvisningar för olika aktörer till stöd för genomförandet av bedömningen och de förebyggande åtgärderna.

I det föreslagna 10 c § 2 mom. föreskrivs det om ett förbud mot drivning i bördiga lövträdsdominerade skogar samt i kärr och i strandskogar under sådana tider som är viktiga för fåglarnas häckning. Som sådana tider kan man i den norra delen av Finland betrakta perioden mellan den 1 maj och den 31 juli och i övriga Finland perioden mellan den 15 april och den 15 juli. Begränsningen gäller således sådana skogar där det sannolikt förekommer särskilt mycket fåglar och där det således är svårt att genom andra åtgärder förhindra att fåglarnas bon skadas. Som bördiga med avseende på deras näringshalt betraktas lundar, lundartade moar och friska moar samt torvmoar av motsvarande bördighet. Med lövträdsdominerad skog avses skog där lövträdens andel utgör mer än 50 procent av trädbeståndets totala stamvedsvolym. Minimiarealen för lövträdsdominerad skog är i praktiken 0,5 hektar. På det sättet omfattar förbudet sådana områden som motsvarar beskrivningen av lövträdsdominerade skogar till skillnad från blandskogar, där andelen lövträd kan variera på en liten areal inom skogen. Med kärr avses en skogbevuxen myr där torvlagrets tjocklek är minst 30 centimeter och de huvudsakliga trädslagen är gran och björk. Med strandskog avses en skogbevuxen skyddsremsa vid ett vattendrag med en bredd av 10 meter. Med vattendrag avses sjöar, tjärnar, älvar, bäckar och andra naturliga vattenområden samt konstgjorda sjöar, kanaler och andra motsvarande konstgjorda vattenområden. Som vattendrag betraktas inte diken, rännilar eller källor.

Det är inte möjligt att fastställa en exakt enskild dag då häckningen inleds eller avslutas, eftersom häckningstiden varierar från år till år och enligt fågelart och det också finns skillnader mellan individuella fåglar. Det är dock möjligt att fastställa vilka tidsperioder som kan betraktas som täckande och relevanta för att trygga häckningen. De tidsperioder som anges i momentet baserar sig på tidsperioderna i Metsäteho Oy:s handbok Metsänkäsittely ja linnusto, vilken för närvarande används i stor utsträckning. Med den norra delen av Finland avses det område som bildas av landskapet Lappland samt kommunerna Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Hyrynsalmi, Puolanka och Suomussalmi, vilket definieras i 2 a § 8 punkten i skogslagen. Avverkningsförbud under tider som är viktiga för häckningen i områden där det förekommer rikligt med fåglar, det vill säga i bördiga lövträdsdominerade skogar, kärr och strandskogar, kan anses vara ett effektivt sätt att trygga fåglarnas häckning. Det förbud mot drivning som föreskrivs i momentet tryggar också det förbud mot att avsiktligt döda fåglar samt det förbud mot att avsiktligt störa fåglar som föreskrivs i artikel 5 i fågeldirektivet.

Vidare föreskrivs det i 2 mom. att virke dock får transporteras från behandlingsområdet till en avlägsplats genom det område som anges i momentet via ett sådant körstråk som redan tidigare varit i bruk. Detta kan inte anses ha någon betydande inverkan på fågelfaunan, eftersom det i praktiken inte finns några fågelbon på befintliga körstråk. Med tanke på det praktiska

genomförandet av drivning kan det anses nödvändigt att använda ett befintligt körstråk. Enligt bestämmelsen får det dock inte göras några nya körstråk på området.

I 3 mom. föreslås särskilda bestämmelser för att skydda fågelbon. Särskilda bestämmelser om skydd av bon kan anses motiverade, eftersom fågelbon löper risk för skada vid avverkning. Därför föreslås det bestämmelser om praktiska åtgärder för att skydda enskilda bon i anslutning till åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog. Det föreslås för det första att det i momentet föreskrivs att om ett fågelbo som är i användning iakttas inom behandlingsområdet i planeringsskedet eller i anslutning till åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog, ska åtgärderna vidtas på ett sätt som inte skadar boet. Samma skyldighet gäller situationer där ett bo som är i användning upptäcks i anslutning till andra åtgärder som hänför sig till skötseln och användningen av skogen. Man bör också undvika störningar som leder till att häckningen avbryts. Med iakttagande av ett bo avses både uppgifter om bon som erhållits i samband med den bedömning som avses i 1 mom. och visuella observationer av bon som gjorts i samband med planeringen och drivningen. I praktiken betyder det att fågelbon som är kända på förhand ska anges i avverkningsplanen och, om det är fråga om en rovfågel som är känslig för störningar, ska närmare åtgärder för att undvika förekomsten av störningar anges. Bon kan observeras i olika skeden av planeringen av avverkningen, till exempel i samband med avgränsningen av avverkningsområdet. Å andra sidan kan till exempel skogsägaren ha information om fåglarnas häckning.

Vidare föreskrivs det i momentet om skyldigheten att vid de tidpunkter som är relevanta för häckningen och som anges i 2 mom. i samband med avverkningen lämna kvar stora aspar, hålträd samt stående död ved från föregående generation. Med stora aspar avses i praktiken enskilda stora aspar med en brösthöjdsdiameter på över 25 centimeter. I sådana träd är det mer sannolikt att fåglar häckar. Således förpliktar momentet att lämna kvar inte bara fågelbon som man iakttagit utan också sådana träd där det är mest sannolikt att det finns bon, även om man inte vet det med säkerhet. Syftet är att i enlighet med artikel 5 b i fågeldirektivet försöka förhindra att fåglars bon skadas.

I 4 mom. föreskrivs det om en inskränkning i skötseln och användningen av skog i närheten av fåtaliga rovfåglares bon. Enligt momentet är skötsel och användning av skog förbjudet i närheten av fåtaliga rovfåglares bon, om detta kan orsaka sådana störningar som leder till att häckningen avbryts. Vidare föreskrivs det i momentet att tillstånd till undantag i fråga om förbudet kan beviljas med stöd av 83 § i naturvårdslagen. Regleringen hänför sig uttryckligen till förbudet mot störande av fåglar. Fåtaliga rovfåglar behöver särskilt skydd för att häckningen ska lyckas, vilket bör beaktas också vid skötsel och användning av skog.

Bestämmelserna i momentet kompletteras genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, om vilket det föreskrivs i 7 mom. I förordningen ska det på artnivå beskrivas bland annat de avstånd till bon som ska iakttas under häckningstiden vid drivning och annan skogshantering, beroende på arbetsslag. Om verksamhet skulle förekomma inom ett mindre avstånd än vad som anges i anvisningarna, kan det utgöra en sådan störning som kan betraktas som uppsåtlig störning av fåglar som omfattas av förbudet.

I 5 mom. förtydligas den föreslagna paragrafens förhållande till 70 § i naturvårdslagen och till jaktlagens bestämmelser. I momentet preciseras det för det första att om skyldigheterna enligt 1–4 och 7 mom. i den föreslagna paragrafen iakttas ska dödande eller störning av individer av fridlysta fågelarter i samband med skötsel och användning av skog eller skadande av fågelbon eller ägg inte betraktas som en avsiktlig gärning enligt 70 § i naturvårdslagen. Detta förtydligar tillämpningen av bestämmelserna samt förhållandet mellan skogslagen och fridlysningsbestämmelserna i 70 § i naturvårdslagen och gör tillämpningen av bestämmelserna

mer förutsägbar. I momentet hänvisas det till avsiktlighet, men det är inte fråga om en straffbestämmelse utan i momentet hänvisas det till ett förbjudet förfarande enligt 70 § i naturvårdslagen. Med andra ord är det i momentet inte fråga om uppsåt i ordets straffrättsliga bemärkelse, utan om ett förbud i materiell reglering. I EU-domstolens dom i målet Voore mets slogs det fast att skogsbruk kan omfattas av förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet. Därigenom förtydligades också området för straffbart förfarande, vilket också inverkar på nationell nivå. I den föreslagna 10 c § föreskrivs det i fråga om skogsbruk om sådana skyldigheter och begränsningar vars efterlevnad innebär att man inte bryter mot förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet.

Enligt punkt 49 i domstolens dom i målet Voore mets är förbuden i artikel 5 a, b och d i fågeldirektivet inte endast tillämpliga på mänsklig verksamhet som syftar till att fånga, döda och störa fåglar eller förstöra eller skada deras bon eller ägg, utan även på mänsklig verksamhet som, där ett sådant syfte inte är uppenbart, innebär ett godtagande av risken för att fåglar fångas, dödas eller störs eller att deras bon och ägg förstörs eller skadas. Om aktören först i enlighet med 1 mom. har gjort en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna, vidtagit lämpliga förebyggande åtgärder, iakttagit de avverkningsbegränsningar som i 2 och 3 mom. föreskrivs för de tidpunkter som är viktiga för häckningen och förbudet mot störande av rovfåglars bon enligt 4 mom. och dessutom undvikit att skada de fågelbon som iakttagits, kan det anses att verksamheten inte innebär godtagande av risken för att fåglar dödas eller störs eller att deras bon skadas. Således är det då inte fråga om sådant avsiktligt handlande som är förbjudet enligt artikel 5 i fågeldirektivet eller 70 § i naturvårdslagen. Vid avgörandet av huruvida handlandet var avsiktligt eller inte är det centrala vad som skäligen kan förutsättas vid fullgörandet av utredningsskyldigheten. Om skyldigheterna enligt det föreslagna 10 c § 1–4 mom. fullgörs, kan det anses att man har utrett det som skäligen kan förutsättas bli utrett för att skyldigheterna enligt artikel 5 i fågeldirektivet ska fullgöras i ljuset av EU-domstolens avgörande i målet Voore Mets.

EU-domstolen betonade i sitt avgörande som gällde habitatdirektivets krav på avsiktlighet (kommissionen mot Spanien, mål C-221/04) att det inte är fråga om ett förbud som kan jämföras med strikt ansvar och som inte skulle förutsätta någon form av oaktsamhet eller försummelse. I Voore Mets-avgörandet hänvisar domstolen till antalet fågelpar på ett område och bedömer lämpliga metoder för att utreda antalet fåglar på området, vilket kan anses konkretisera den utredningsskyldighet som åligger verksamhetsutövaren. I praktiken fastställs det i den föreslagna nya paragrafen de minimiåtgärder genom vilka man strävar efter att förhindra oavsiktliga och förbjudna konsekvenser för fåglar och som när de iakttas utesluter avsiktlighet, även om risken för oavsiktliga konsekvenser inte helt kan uteslutas. Detta inverkar inte på tillämpningen av förbuden på alla sådana gärningar som uttryckligen syftar till att skada eller störa fåglar.

I 5 mom. förtydligas också förhållandet mellan den föreslagna nya 10 c § och bestämmelserna i jaktlagen. Vad gäller förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet finns det i jaktlagen bestämmelser om fågelvilt och icke fredade fåglar. I jaktlagen fastställs uttryckliga fredningstider för fåglar. I momentet preciseras det att om skyldigheterna enligt 1–4 och 7 mom. i den föreslagna paragrafen iakttas ska dödande eller störning av individer av en fågelart i samband med skötsel och användning av skog eller skadande av fågelbon eller ägg inte betraktas som brott mot 37 § 1 mom. eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av 50 § 2 mom. i jaktlagen. Iakttagandet av de nya skyldigheterna i fråga om skötsel och användning av skog kan anses vara tillräckligt för att fullgöra skyldigheterna enligt artikel 5 i fågeldirektivet också i fråga om fågelvilt och icke fredade fåglar.

Enligt 25 § 1 mom. i skogslagen utövar skogscentralen tillsyn över efterlevnaden av skogslagen, vilket innebär att den också utövar tillsyn över efterlevnaden av den nya 10 c §. Således ska skogscentralen bedöma huruvida skyldigheterna och begränsningarna enligt 10 c § har iakttagits.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt det föreslagna 5 mom. får närmare bestämmelser om bedömning av fågelfauna och förebyggande åtgärder vid skötsel och användning av skog utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Således kan det vid behov genom förordning av ministeriet utfärdas närmare bestämmelser till exempel om den bedömning av behandlingsområdets fågelfauna som avses i 1 mom. och som ska göras utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information.

Också i 7 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Det föreslås att det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska utfärdas närmare bestämmelser om de fåtaliga rovfågelarter, de avstånd när det gäller närhet till rovfåglars bon och tidpunkten för det förbud i fråga om olika rovfåglar som avses i 4 mom. Olika krav på avstånd krävs för olika rovfågelarter och olika arbetsslag inom skogsbruket för att förhindra störande av häckningen, och därför är det ändamålsenligt att närmare bestämmelser om dem utfärdas genom förordning av ministeriet.

10 d §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Paragrafen är ny. Enligt gällande lag har Finlands skogscentral under vissa förutsättningar med stöd av 120 § 2 mom. i naturvårdslagen rätt att få sekretessbelagda uppgifter ur datasystemet för naturvården. Uppgifterna lagras i Finlands skogscentralens system för skoglig information. I 10 c § i skogslagen föreslås det att avverkaren ska vara skyldig att i samband med drivning göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information.

Enligt 24 § 1 mom. 14 punkten i offentlighetslagen är utlämnande av uppgifter om hotade djur- eller växtarter eller skydd av värdefulla naturområden förenat med prövning från fall till fall. I denna proposition anses det att om markägaren åläggs skyldigheter i lagstiftningen, ska markägaren av myndigheter få också sådana sekretessbelagda uppgifter som är av betydelse för fullgörandet av skyldigheterna i fråga.

I denna proposition anses det viktigt att privata aktörer ska kunna fullgöra sina lagstadgade skyldigheter genom att utnyttja sådana sekretessbelagda uppgifter om fågelarter som de erhållit av miljömyndigheterna och som lagrats i skogscentralens system för skoglig information. Därför föreslås det att markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller vidtar åtgärder i anslutning till skötsel och användning av skog ska ha rätt att få sekretessbelagda uppgifter. En förutsättning för utlämnande av uppgifter är att uppgifterna är nödvändiga för att 10 c § i den föreslagna skogslagen ska kunna beaktas vid planeringen och genomförandet av åtgärderna. Det föreslagna 120 § 3 mom. i naturvårdslagen och den föreslagna 10 d § i skogslagen har skrivits på ett kongruent sätt. I den bestämmelse som föreslås i skogslagen har det dock beaktats att det är möjligt att det i skogscentralens system för skoglig information inte finns alla uppgifter som hänför sig till fullgörandet av de skyldigheter som nämns i paragrafen. Paragrafen gör det möjligt att lämna ut uppgifter inte bara för planering och genomförande av avverkningar utan också för planering och genomförande av skogsskötsel.

Sekretessbelagda uppgifter kan vara personuppgifter. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, trädde i kraft den 5 maj 2016. Dataskyddsförordningen är en direkt tillämplig rättsakt i EU:s medlemsstater.

Dataskyddsförordningen började tillämpas den 25 maj 2018. På nationell nivå kompletteras och preciseras dataskyddsförordningen av dataskyddslagen (1050/2018). I artikel 4 i dataskyddsförordningen finns en detaljerad definition av personuppgifter. Kärnan i definitionen är att personuppgifter är alla uppgifter som har eller kan ha samband med en fysisk person. I Finland finns det många fysiska personer som är markägare. När uppgifter som gäller markägaren behandlas av innehavaren av avverkningsrätt och den som för markägarens räkning planerar eller vidtar åtgärder i anslutning till skötsel och användning av skog, är det skäl att granska bestämmelserna om skydd för personuppgifter. I artikel 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om laglig behandling av personuppgifter. Enligt den föreslagna bestämmelse som bryter mot sekretessbestämmelsen är en förutsättning för utlämnande av uppgifter att uppgifterna är nödvändiga för att den föreslagna 10 c § i skogslagen ska kunna beaktas vid planeringen och genomförandet av åtgärderna. Mottagaren har då som grund för behandlingen av personuppgifter antingen den registrerades samtycke eller ett avtal (artikel 6.1 a och b i dataskyddsförordningen). För tydlighetens skull bör det konstateras att när sekretessbelagda personuppgifter lämnas ut kan grunden för behandlingen inte vara direktmarknadsföring, som i sin tur hänför sig till den personuppgiftsansvariges berättigade intresse (artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen).

18 §. Skogsbrott och skogsförseelse. Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket brott mot förbudet mot drivning enligt 10 c § 2 mom. är straffbart. Likaså är brott mot skyldigheten enligt 10 c § 3 mom. att spara vissa träd i samband med avverkning straffbart. Enligt det föreslagna momentet är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot det förbud mot drivning som föreskrivs i 10 c § 2 mom. I sådana fall ska gärningsmannen, om inte ett lika strängt eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för skogsförseelse dömas till böter. Enligt den föreslagna 10 c § är drivning förbjudet i bördiga lövträdsdominerade skogar samt i kärr och i strandskogar i den norra delen av Finland mellan den 1 maj och den 31 juli och i övriga delar av landet mellan den 15 april och den 15 juli. På motsvarande sätt föreslås det i momentet att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheten enligt 10 c § 3 mom. att vid beståndsvårdande avverkning eller förnyelseavverkning spara stora aspar, hålträd samt stående död ved från föregående trädgeneration ska, om inte ett lika strängt eller ett strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för skogsförseelse dömas till böter.

Det kan anses ändamålsenligt att sanktionera både brott mot förbudet mot drivning och brott mot skyldigheten att spara vissa träd, eftersom det är fråga om exakta och tydliga skyldigheter som är centrala med tanke på skyddet av fåglar. Det är fråga om skyldigheter som hänför sig till de tidsavsnitt som är av betydelse för fåglarnas häckning, och därför är det särskilt viktigt att iaktta dessa skyldigheter med tanke på fåglarnas häckning.

Enligt momentet är en förutsättning att det inte föreskrivs om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen någon annanstans i lag. Med detta avses till exempel en situation där både rekvisitet för en skogsförseelse enligt momentet och rekvisitet för en naturskyddsförseelse enligt naturvårdslagen uppfylls samtidigt. Detta kan ske till exempel om man i samband med skogsbruk bryter mot det förbud mot drivning som avses i det föreslagna 10 c § 2 mom. under den tidsperiod som anges i det momentet och samtidigt bryter mot förbudet mot att avsiktligt skada bon enligt 70 § i naturvårdslagen. Då kan gärningen inte bestraffas som två olika förseelser, utan som naturskyddsförseelse enligt naturvårdslagen. I en situation där en fågel eller ett bo inte skadas, men där ett brott mot exempelvis det ovan nämnda förbudet mot drivning i 10 c § 2 mom. i skogslagen föreligger, ska straffet däremot dömas ut som en skogsförseelse enligt det föreslagna 18 § 4 mom.

7.2 Lag om ändring av naturvårdslagen

70 §. Fridlysning av djurarter. I paragrafen föreslås ett nytt 6 mom., som innehåller en informativ hänvisning till den föreslagna nya paragrafen i skogslagen. I hänvisningen konstateras det att utöver vad som föreskrivs i paragrafens 1 och 3 mom. finns bestämmelser om inskränkningar i skötseln och användningen av skog för beaktande av fågelfauna i 10 c § i skogslagen. Syftet med hänvisningen är att i fråga om skötsel och användning av skog hänvisa aktörer till de begränsningar i skogslagen som gäller beaktande av fågelfauna, så att de förbud som anges i paragrafen iakttas i aktörernas verksamhet. Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över efterlevnaden av 70 § i naturvårdslagen också i fråga om skogsbruk.

82 §. Allmänt undantag från vissa fridlysningsbestämmelser. Enligt det gällande 1 mom. får ett område trots bestämmelserna om fridlysning av djurarter i 70 § och bestämmelserna om fridlysning av växtarter i 74 § i naturvårdslagen användas för jord- och skogsbruk eller byggnadsverksamhet, och byggnader och anordningar användas i enlighet med deras ändamål. Då ska skador på eller störande av fridlysta djur och växter dock undvikas, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader. Enligt det andra momentet gäller det undantag som avses i 1 mom. inte fågelarter eller i 78 § avsedda arter som kräver strikt skydd, det vill säga växt- och djurarter som avses i bilaga IV till habitatdirektivet. Bestämmelsen fanns med redan i naturvårdslagen från 1923. Den bestämmelse som ingick i den lagens 14 a § togs som sådan in i naturvårdslagen från 1996 (Regeringens proposition med förslag till revidering av naturvårdslagstiftningen RP 79/1996 rd, s. 41) och vidare i den gällande lagen. Det som avses i bestämmelsen är i huvudsak sådan verksamhet vars primära syfte är ekonomiskt, men vars utövande indirekt kan orsaka sådana störningar för arter som i och med EU-domstolens avgörande i målet Voore Mets ska tolkas som avsiktlig störning, om man är medveten om och godtar detta som en konsekvens av verksamheten.

Bestämmelsens tillämpningsområde föreslås bli utvidgat i det andra momentet så att det allmänna undantaget till skillnad från tidigare tillämpas i begränsad utsträckning också på fågelarter. Undantaget föreslås bli tillämpat på förbudet mot avsiktlig störning av fåglar enligt 70 § 1 mom. i naturvårdslagen, till den del störningen inte är betydande för det skydd av fågelarternas stammar som eftersträvas i fågeldirektivet. Motiveringen är att störningar enligt artikel 5 d i fågeldirektivet ska förbjudas, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för uppnåendet av direktivets syfte. Den gällande nationella bestämmelsen föreslås således bli gjord lindrigare så att den motsvarar ordalydelsen i fågeldirektivet i fråga om jord- och skogsbruk, byggnadsverksamhet samt användning av och byggnader och anordningar i enlighet med deras ändamål.

Störningar som i betydande grad påverkar en fågelarts stam kan inte tillåtas med stöd av artikel 5 d i fågeldirektivet. En förutsättning för att det allmänna undantaget ska tillämpas är därför att störningen inte försvårar förökningen för en fåtalig fågelart som vid bedömningen av bevarandestatus har klassificerats som antingen akut hotad (CR), starkt hotad (EN) eller sårbar (VU), eftersom det i fråga om hotade djurarter med små populationer, i synnerhet sådana arter som förökar sig långsamt, i regel har en betydande negativ inverkan på djurartens stam om dess förökningsförsök misslyckas. Även om ett enskilt fall av störning inte nödvändigtvis har en betydande inverkan kan denna möjlighet inte uteslutas, särskilt med tanke på den kumulativa effekten av flera enskilda fall. När det gäller fågelarter med en stor stam, även om det är fråga om en hotad art, är det sannolikt att ett enskilt häckningsavbrott inte är betydande för stammens storlek. Det bör dock noteras att ett avbrott i häckningen leder till att individer dör, om häckningen har framskridit tillräckligt långt. Störningen får således inte leda till att häckningen av en fåtalig och hotad fågelart, ruvningen eller matningen av ungarna avbryts. Exempelvis har kungsörnen, som var aktuell i högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2015:124,

klassificerats som en hotad art. Artens stam består av cirka 1 200 individer och arten förökar sig mycket långsamt. Det beräknas att antalet par som förökar sig är 430–470, men till exempel 2025 var antalet lyckade häckningar endast 128 och antalet ungar i ringmärkningsåldern sammanlagt 149. Således kan det inte uteslutas att enskilda fall där artens häckning äventyras på det sätt som beskrivs i beslutet avsevärt försämrar artens livskraft på lång sikt i artens naturliga livsmiljöer. En annan förutsättning för att undantaget ska vara tillämpligt är att störningen inte i övrigt avsevärt försvårar upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam eller bringandet av stammen till en sådan status. Med detta avses förutom ovannämnda fåtaliga arter – det vill säga sådana som är både hotade och fåtaliga – även sådana arter som vid bedömningen av bevarandestatus har klassificerats som livskraftiga eller nära hotade och vars ringa antal häckande individer i kombination med den grad till vilken deras känslighet för störningar kan leda till att häckningen avbryts kan ha en betydande effekt för upprätthållandet av en tillfredsställande status för stammen. Uppkomsten av en betydande effekt har ett väsentligt samband med huruvida det är fråga om en fåtalig fågelart i fråga om vilken störningar mot individer har en så betydande kumulativ effekt att den på populationsnivå framträder som en betydande faktor för stammens status. Till exempel beror försämringen av talltitestammens status i betydande grad på mängden av och kvaliteten på de livsmiljöer som talltitan behöver i olika skeden av livscykeln snarare än på störningar under häckningstiden. Fåtaliga arter som vid bedömningen av bevarandestatus klassificerats som livskraftiga eller nära hotade och för vilka störningar avsevärt kan försvåra bibehållandet av en tillfredsställande status för stammen är fiskgjuse, havsörn, duvhök och pärluggla.

Syftet med de skyldigheter som föreslås i 10 c § 1 mom. i skogslagen är att säkerställa att skogsbruket inte ger upphov till sådana störningar för individer av fågelarter som överskrider den gräns för sådana störningar som är tillåten med stöd av den allmänna undantagsparagrafen.

Förbudet mot att avsiktligt skada ett bo av en djurart enligt 70 § 2 punkten i naturvårdslagen gäller enligt 3 mom. tiden utanför förökningstiden endast om det är fråga om ett av djuret byggt bo som djuret använder upprepade gånger. Sådana arter är bland annat stora rovfåglar som definieras i 73 § 1 mom. (kungsörn, havsörn, skrikörn, mindre skrikörn och fiskgjuse) i fråga om vilka sådana boträd som används upprepade gånger och är klart synliga har fridlysts separat. Utöver dessa finns det cirka 20 arter, såsom smålommen, kungsfiskaren, råkan, skarven, fjällvråken, jaktfalken och vissa andra rovfåglar som omfattas av förbudet (RP 76/2022 rd, s. 217).

Det undantag som föreslås från förbudet mot avsiktlig störning begränsar inte förbudet mot att skada dessa fåglars bon, som gäller året om. Sådan användning av området i närheten av dessa fågelarters bon utanför häckningstiden som avses i bestämmelsen har enligt en förhandsbedömning i de flesta fall inte någon betydande inverkan ens på hotade fågelarters stammar, om användningen endast orsakar kortvariga störningar för fågelarten. Om den störande verksamheten fortsätter under en längre tid och det är fråga om en art som är känslig för störningar, är det föreslagna undantaget inte tillämpligt, eftersom det kan leda till att boet överges.

Oavsiktliga störningar får inte heller i övrigt försvåra fågelartens fortlevnad i naturen på lång sikt. Liksom konstateras i specialmotiveringen till 10 c § 1 mom. i skogslagen utgör en minskning av reproduktionen för arter som till sina levnadssätt eller andra egenskaper är känsliga för störningar som orsakas av mänsklig verksamhet under häckningstiden en betydande faktor för storleken av sådana arters stammar. Sådana arter är i typiska fall relativt långlivade rovfåglar med ett litet antal häckande individer, en lång fortplantningsperiod och låg dödlighet bland dess vuxna individer. I skogliga livsmiljöer är sådana bland annat kungsörn, berguv och skrikörn, samt flera andra rovfågelarter.

Det föreslås samtidigt att 1 mom. preciseras så att det motsvarar bestämmelsens ursprungliga syfte. Förhållandena har efter det att bestämmelsen ursprungligen kom till förändrats avsevärt så att det numera genomförs till och med mycket stora byggprojekt, och det är inte möjligt att placera dem på fastigheter på ett sådant sätt att man skäligen beaktar tryggheten av fridlysta arter. Sådana byggprojekt är till exempel datacentraler som består av flera stora byggnader. Det är därför motiverat att i bestämmelsen närmare definiera att den gäller "sedvanlig" byggnadsverksamhet. Tillstånd till störning av individer av hotade fågelarter och till sådan störning av individer av andra fågelarter som i övrigt är av betydelse för uppnående eller bibehållande av en gynnsam bevarandestatus samt till åtgärder som leder till att individer dör ska fortfarande sökas hos Tillstånds- och tillsynsverket, som om förutsättningarna enligt 83 § uppfylls kan bevilja tillstånd till undantag. Det kan till exempel vara fråga om åtgärder för att förhindra en exceptionell skogsskada under häckningstiden, såsom röjning av en omfattande stormskada, men det kan också vara fråga om storskaliga byggprojekt, förutsatt att kravet i 83 § 1 mom. på att verksamheten inte försvårar bibehållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten uppfylls.

120 §. Utlämnande av och rätt att få uppgifter. Enligt 120 § 2 mom. i naturvårdslagen har registerförarna för datasystemet för naturvården samt Finlands skogscentral, regionförvaltningsverket, kommunerna och landskapsförbunden, Finlands viltcentral samt Säkerhets- och kemikalieverket rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de uppgifter ur datasystemet för naturvården som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som föreskrivits för dem. Det föreslås att paragrafen ändras så att den gör det möjligt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter om fågelarter till privata aktörer och andra aktörer som bedriver skogsbruk, såsom till exempel kommuner eller församlingar.

I 24 § 1 mom. 14 punkten i offentlighetslagen föreskrivs det att sekretessbelagda myndighetshandlingar är, om inte något annat föreskrivs särskilt, handlingar som innehåller uppgifter om utrotningshotade djur- eller växtarter eller skydd av värdefulla naturområden, om utlämnandet av uppgifter ur dessa skulle äventyra skyddet av djur- eller växtarten eller naturområdet i fråga. I bestämmelsen är det fråga om prövning från fall till fall. I denna proposition anses det att om markägaren åläggs skyldigheter i lagstiftningen, ska markägaren av myndigheter få också sådana sekretessbelagda uppgifter som är av betydelse för fullgörandet av skyldigheterna i fråga. Därför anses specialbestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter vara behövlig.

Avsikten är att skogslagen ändras så att avverkaren enligt 10 c § ska vara skyldig att i samband med drivning göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information. Enligt förslaget ska de uppgifter som lagrats i datasystemet för naturvården utnyttjas vid bedömningen. Enligt förslaget ska avverkaren på basis av bedömningen vidta lämpliga förebyggande åtgärder för att förhindra att individer av en fågelart dör, att fågelbon tar skada eller förekomsten av störningar som skulle försvåra en hotad och fåtalig fågelarts förökning eller förekomsten av sådana störningar som i övrigt avsevärt skulle försvåra upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam eller bringandet av stammen till en sådan status. Likaså ska det finnas en bedömningsskyldighet och en skyldighet att vidta förebyggande åtgärder i samband med andra skogsbruksåtgärder. För att de nya skyldigheterna ska kunna fullgöras förutsätts att markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som genomför åtgärden har tillgång till behövliga uppgifter om häckningen av fåglarna.

Det är viktigt att privata aktörer ska kunna fullgöra sina lagstadgade skyldigheter genom att utnyttja sådana sekretessbelagda uppgifter som de erhållit av myndigheter. Därför föreslås det att markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller vidtar åtgärder i anslutning till skötsel och användning av skog ska ha rätt att få sekretessbelagda

uppgifter om fågelarter. En förutsättning för utlämnande av uppgifter är att uppgifterna är nödvändiga för att 10 c § i den föreslagna skogslagen ska kunna beaktas vid planeringen och genomförandet av åtgärderna. Paragrafen gör det möjligt att lämna ut uppgifter inte bara för planering och genomförande av avverkningar utan också för planering och genomförande av skogsskötsel.

Förhållandet mellan utlämnande av sekretessbelagda uppgifter och skyddet för personuppgifter behandlas ovan i specialmotiveringen till 10 d § i skogslagen. I naturvårdslagen finns inga särskilda bestämmelser om förfarandet vid utlämnande av uppgifter. Till denna del iakttas offentlighetslagen. För att ett ärende som gäller utlämnande av uppgifter ska kunna inledas krävs det att en begäran om information lämnas.

7.3 Lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information

12 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till markägare som en digital tjänst. Paragrafen är ny. I den gällande lagen finns bestämmelser bland annat om hur offentliga personuppgifter får lämnas ut till utomstående. Det har inte varit nödvändigt att föreskriva om markägarens rätt att få behandla sina egna offentliga personuppgifter. Enligt propositionen ska markägaren ha rätt att få sekretessbelagda uppgifter. Paragrafen gäller uppgifter om skogar som markägaren äger eller besitter. I paragrafen avses med markägare alla markägare, inte bara privata markägare. Om det är fråga om uppgifter om skogar som ägs eller innehas av någon annan, ska bestämmelserna i 13 a § i lagförslaget iakttas. Det är fråga om uppgifter som är nödvändiga för att skyldigheterna enligt 10 c § i den föreslagna skogslagen ska kunna beaktas vid planeringen och genomförandet av åtgärderna. Markägaren ska ansöka om de sekretessbelagda uppgifterna hos skogscentralen. Enligt paragrafen ska skogscentralen fatta ett beslut om registrering, om det till markägaren lämnas ut sekretessbelagda uppgifter med hjälp av en digital tjänst eller annars upprepade gånger elektroniskt. Det kan konstateras att det tekniska gränssnittet inte nämns som ett av utlämningsätten i paragrafen. Skogscentralen lämnar ut uppgifter med hjälp av det tekniska gränssnittet endast till de största aktörerna. Enskilda markägare har inte tillgång till sådana datasystem att detta elektroniska sätt att lämna ut uppgifter behöver beaktas vid utlämnande av uppgifter till markägare.

I paragrafen föreslås inga bestämmelser om hur sökanden ordnar skyddet av uppgifterna. Avsikten är att markägaren ska iakttä de anvisningar och begränsningar för användningen av uppgifter som skogscentralen förenar med beslutet om registrering.

Enligt 12 § 2 mom. ska registreringen återkallas, om markägaren inte följer de med beslutet om registrering förenade villkoren och begränsningarna.

13 §. Utlämnande av uppgifter och förfarandet för utlämnande av uppgifter. Det föreslås att paragrafen ändras. Paragrafens 1 mom. motsvarar 13 § 1 mom. i den gällande lagen. Ansökan om utlämnande av uppgifter ska göras hos skogscentralen. Paragrafens 2 mom. är däremot nytt och hänför sig till utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Då är skogscentralen skyldig att begära en skriftlig redogörelse för hur skyddet av uppgifterna kommer att ordnas. I paragrafen föreslås det mer detaljerade bestämmelser om de omständigheter som ska redogöras för skogscentralen. Skyldigheten i fråga gäller privata mottagare. I detta sammanhang är privata mottagare företag som tillhandahåller tjänster inom skogsbranschen. I paragrafen hänvisas det till privata mottagare för att myndigheter och självständiga offentlighetsrättsliga inrättningar i sin verksamhet iakttar lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). En redogörelse ska dock inte begäras av en privatperson som hjälper en släkting eller en bekant i frågor som gäller skötsel och användning av skog. Därför konstateras det i paragrafen att redogörelse inte begärs av en sådan privat mottagare vars verksamhet inte är

yrkesmässig. Privatpersoner ska dock iaktta de villkor och begränsningar för användningen av uppgifter som skogscentralen har förenat med registreringsbeslutet. Paragrafens 3 mom. motsvarar 2 mom. i den gällande lagen.

13 a §. *Beslut till enskilda om att öppna en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt.* Den gällande lagens 13 a § gäller vilka beslut skogscentralen ska fatta när uppgifter lämnas ut upprepade gånger till enskilda via en elektronisk förbindelse eller på något annat sätt elektroniskt. Bestämmelsen gäller också beslut när det tekniska gränssnittet öppnas för en enskild. Förutsättningarna för öppnande av det tekniska gränssnittet finns i 22 och 24 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Bestämmelser om förutsättningarna för att öppna en elektronisk förbindelse finns i 13 b § i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information.

Konsekvenserna av uppgifterna om skogstillgångar och användningen av dem för en aktiv skötsel och användning av skog när det gäller privata skogar har varit en central orsak till utvecklingen av skogscentralens elektroniska tjänst. Uppdaterad information om skogstillgångar ger en god utgångspunkt för att planera och genomföra skogsvårdsarbeten och avverkning effektivt och vid rätt tidpunkt samtidigt som man sörjer för skogarnas mångfald. Likaså är det viktigt att aktörerna inom skogsbranschen i såväl planerings- som genomförandeskedet har tillgång till olika begränsningar i fråga om användningen av skog. Enligt förslaget till lag om ändring av skogslagen kan skogscentralen i fortsättningen under vissa förutsättningar lämna ut också sekretessbelagda uppgifter om fågelarter till markägare, innehavare av avverkningsrätt och den som för deras räkning planerar eller vidtar åtgärder i anslutning till skötsel och användning av skog. Avsikten är att utlämnandet av uppgifter med hjälp av skogscentralens elektroniska tjänst i fortsättningen också ska kunna gälla sekretessbelagda uppgifter. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det tydligt framgår att det gäller både utlämnande av offentliga personuppgifter och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.

Bestämmelserna i 2–4 mom. ändras inte. I bestämmelserna hänvisas det till mottagarens rätt att behandla personuppgifter. Mottagaren får behandla sekretessbelagda personuppgifter endast i fråga om de fastigheter eller andra områden för vilka mottagaren har en grund för behandling av personuppgifter. Bestämmelsen om förutsättningarna för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter finns i 10 d § i det lagförslag som gäller ändring av skogslagen.

13 c §. *Användning av uppgifter som lämnats ut.* Bestämmelsen i paragrafens 2 mom. är ny och hänför sig till utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter är förenat med tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande. Bestämmelser om det finns i 23 § i offentlighetslagen.

Enligt 23 § 1 mom. i offentlighetslagen får den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet som personen har fått kännedom om i samband med sin verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter det att verksamheten hos myndigheten har upphört eller det uppdrag som utförts för myndighetens räkning har avslutats. Enligt 23 § 2 mom. gäller 1 mom. också bland annat den som med stöd av lag eller ett tillstånd som utfärdats med stöd av lag har fått kännedom om en sekretessbelagd uppgift, om inte något annat följer av lagen eller tillståndet. Tystnadsplikten gäller även den till vilken en myndighet inom ramen för en sekretessbestämmelse som innehåller en offentlighets- eller sekretesspresumtion har meddelat uppgifter som allmänheten inte ska ha tillgång till. En part eller partens ombud eller biträde får inte för en utomstående röja

en sekretessbelagd uppgift som fått på grundval av ställningen som part och som gäller någon annan än parten själv.

Den föreslagna bestämmelsen hänför sig till utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter till privata och andra aktörer. En annan aktör kan vara exempelvis en församling eller en kommun. Vid författningsberedning ska man i allmänhet inte avvika från bestämmelserna i den allmänna lagen, såsom offentlighetslagen. I den allmänna lagen har man dock inte kunnat förutse en sådan situation i anslutning till privata och andra aktörers tystnadsplikt som det är fråga om i denna proposition. Avsikten med bestämmelsen är dock att bevara kärnan i tystnadsplikten, det vill säga att sekretessbelagda uppgifter inte röjs för utomstående.

I propositionen bedöms det att bestämmelserna om tystnadsplikt i 23 § i offentlighetslagen inte möjliggör en sådan situation där samma aktörer som fått sekretessbelagda uppgifter till exempel diskuterar saken sinsemellan. Det är viktigt att skydda sekretessbelagda uppgifter. Därför förutsätts det i paragrafen att man kan avvika från tystnadsplikten i en situation där dessa aktörer på förhand har försäkrat sig om att den andra aktören av skogscentralen, en statlig naturvårdsmyndighet eller en expertmyndighet inom naturvården har mottagit samma sekretessbelagda uppgifter. Skogscentralen och de nämnda myndigheterna ska tillsammans eftersträva att det är tillräckligt att begäran lämnas endast till en aktör, det vill säga antingen till skogscentralen eller en myndighet som sköter naturvårdsärenden.

Avsikten är att skogscentralen, statliga naturvårdsmyndigheter eller expertmyndigheter inom naturvården ska lämna ut sekretessbelagda uppgifter om fågelarter till privata aktörer. Sekretessen för uppgifter kan äventyras om enskilda tillåts lämna vidare sekretessbelagda uppgifter. Det är också i övrigt svårt att finna rättsliga grunder för ett sådant förfarande. Om samma sekretessbelagda uppgifter om fågelarter som gäller samma fastighet eller ett annat område har lämnats ut till flera aktörer, finns det naturligtvis inget hinder för att dessa ska föra konfidentiella diskussioner om uppgifterna i fråga. Detta skulle alltså kunna göras om dessa parter först har säkerställt att även de övriga diskussionsparterna har fått dessa uppgifter. Vid elektronisk behandling av sekretessbelagda uppgifter ska man dock beakta de villkor och begränsningar för användningen av uppgifterna som skogscentralen eller en myndighet har ställt i sitt beslut samt se till att de sekretessbelagda uppgifterna inte röjs för utomstående.

Övergångsbestämmelse

I lagen föreslås en övergångsperiod på 18 månader. För närvarande registreras markägare inte som användare i fråga om sina egna uppgifter, eftersom det är fråga om offentliga personuppgifter. I fortsättningen ska en markägare som vill ha tillgång till sekretessbelagda uppgifter om fågelarter registrera sig som användare av skogscentralens elektroniska tjänst. Detta kräver utvecklingsarbete. Man bör också informera om förfarandet för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter och förbereda sig på att fatta registreringsbeslut vid skogscentralen. Till tjänsteleverantörer och privatpersoner (mottagare) som godkänts som användare av den digitala tjänsten och det tekniska gränssnittet ska också sekretessbelagda uppgifter om skogar som tillhör de markägare vars personuppgifter tjänsteleverantörerna eller privatpersonerna kan behandla få lämnas ut. Även dessa ändringar förutsätter ändringar i datasystemet.

Skogscentralen lämnar enligt förslaget ut sekretessbelagda uppgifter om fågelarter med hjälp av den digitala tjänsten och det tekniska gränssnittet först 18 månader efter lagens ikraftträdande. Behoven att ändra datasystemen hänför sig särskilt till dessa sätt att lämna ut uppgifter. Efter det att lagen har trätt i kraft kan skogscentralen dock ta emot och behandla registreringsansökningar som gäller utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Övergångsbestämmelsen har avgränsats till att gälla endast nämnda elektroniska överlåtelsesätt i fråga om upprepade överlåtelser. Däremot finns det inget hinder för utlämnanden av engångsnatur av sekretessbelagda uppgifter under övergångsperioden med hjälp av mer traditionella medel, till exempel i pappersform eller per e-post.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I denna proposition ingår en bestämmelse genom vilken jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att genom förordning utfärda närmare bestämmelser. I det föreslagna nya 10 c § 6 mom. i skogslagen föreskrivs det att närmare bestämmelser om bedömning av fågelfauna och förebyggande åtgärder vid skötsel och användning av skog får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I 10 c § 7 mom. föreskrivs det likaså om ett bemyndigande för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning, enligt vilket ministeriet får utfärda närmare bestämmelser om de fåtaliga rovfågelarter, de avstånd när det gäller närhet till rovfåglars bon och tidpunkten för det förbud i fråga om olika rovfåglar som avses i 4 mom.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft så snart som möjligt under våren 2026. Bakgrunden till den brådskande tidsplanen är att det är ändamålsenligt att den nationella lagstiftningen är i kraft före fåglarnas nästa häckningstid.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att, som stöd för de föreslagna bestämmelserna, utarbeta en praktisk guide för beaktande av fågelfaunan vid skogsavverkning och andra skogsbruksåtgärder. Guiden ska vara

ett praktiskt verktyg för olika aktörer inom skogssektorn. Grunden för guiden ska utgöras av det arbete som utförts av den nationella arbetsgrupp som bedömer konsekvenserna av avverkning under häckningstiden som tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet och som avslutas 30.4.2026.

Effekten för och konsekvenserna av de föreslagna lagändringarna följs upp som ett tjänsteuppdrag och vid behov genom separata bedömningsprojekt efter att lagändringarna trätt i kraft. Vid uppföljningen är det ändamålsenligt att i synnerhet fästa uppmärksamhet på bedömningar av fågelfaunan i behandlingsområdena och de förebyggande åtgärder som vidtagits. På samma sätt kan fokus för uppföljningen vara fågelpopulationerna och hur välfungerande tillsynen är.

Dessutom är avsikten att utbrett kommunicera om lagändringarna och de nya skyldigheterna till de relevanta intressenterna.

Reglering om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter som gäller andra naturuppgifter än uppgifter om fågelarter bereds som en del av ett projekt som handlar om datasystemen enligt miljöskyddslagen, lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och naturvårdslagen (YM067:00/2024).

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Allmänt

I propositionen föreslås att inskränkningar och skyldigheter fogas till skogslagen när det gäller skötsel och användning av skog för att beakta fågelfaunan. Till naturvårdslagen fogas däremot en begränsning av förbudet mot störning av fåglar som hänför sig till jord- och skogsbruk, byggnadsverksamhet och användning av byggnader och anordningar i enlighet med deras ändamål. Samtidigt föreslås det i propositionen att bestämmelser utfärdas om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om fågelarter i samband med bedrivande av skogsbruk. När det gäller de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen är bestämmelserna i propositionen relevanta med tanke på 20 § om ansvar för miljön i grundlagen, 15 § om egendomsskydd i grundlagen, 8 § om den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagen och 12 § om offentlighetsprincipen i grundlagen.

Genom propositionen verkställs regleringen i fågeldirektivet. Fågeldirektivet är ett direktiv som utgör minimireglering, varför fågeldirektivet innehåller nationellt handlingsutrymme och det är möjligt att på nationell nivå även utfärda bestämmelser som är strängare än miniminivån. Grundlagsutskottet har konstaterat att det är viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (GrUU 25/2005 rd, GrUU 1/2018 rd). Utskottet har därför framhållit att det finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

11.2 Ansvar för miljön

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Ansvaret riktar sig såväl till det allmänna som till privata fysiska och

juridiska personer (RP 309/1993 rd, s. 70). Bestämmelsen har närmast en karaktär av en deklaration. Den kan inte som sådan utgöra exempelvis grund för individens straffrättsliga ansvar, utan den förverkligas genom stöd och förmedling av annan lagstiftning. Samtidigt är syftet med att stadga att alla bär ansvar att betona att miljövärden förutsätter ett brett samarbete mellan olika instanser (RP 309/1993 rd, s. 70, GrUU 38/1998 rd, s. 2) Bestämmelsen omfattar både förhindrande av ödeläggning av miljön eller miljöförstöring och aktiva åtgärder för att gagna miljön. Individens delaktighet kan förverkligas både som aktiv verksamhet och som passivt avhållande från miljöförstöring (RP 309/1993 rd, s. 70, GrUU 20/2010 rd, s. 2/II, GrUU 6/2010 rd, s. 2, GrUU 67/2022 rd, 3 punkten).

Syftet med de inskränkningar och skyldigheter när det gäller användning och skötsel av skog som föreslås i propositionen är att skydda fåglarna. I princip föreslås att begränsningarna föreskrivs i enlighet med de minimikrav som fågeldirektivet förutsätter. Å andra sidan kan regleringen, till den del som skyldigheterna även omfattar annan användning och skötsel av skog än skogsavverkning, även anses vara mer omfattande än minimikraven. I Voore Mets-avgörandet hänvisas det uttryckligen till skogsavverkning, så det är möjligt att bedöma att fågeldirektivet innehåller ett visst nationellt handlingsutrymme när det gäller andra skogsbruksåtgärder. Användningen av det nationella utrymmet hänför sig till den delen till tryggheten av målet för skydd för fåglar, och samtidigt är målet även att uppnå klarhet i regleringen och skyldigheterna. Därmed kan användningen av det nationella handlingsutrymmet anses främja målen i 20 § om ansvar för miljön i grundlagen.

I grundlagsutskottets praxis har förhållandet mellan bestämmelsen om ansvar för miljön och i synnerhet egendomsskyddet behandlats ett flertal gånger, och det har ansetts att miljöbestämmelsen i grundlagen inte ger upphov till skyldigheter som kan verifieras individuellt och att den inte utgör toleransskyldigheter som särskilt omfattar ägarna. Å andra sidan utgör båda delar av samma stadganden om grundläggande fri- och rättigheter och kan därmed inverka på tolkningen av vardera i ett sammanhang där målet bland annat är att främja en hållbar balans mellan människan och naturen i lagstiftningsväg (se till exempel GrUU 26/2020 rd, s. 2, GrUU 55/2018 rd, s. 3, GrUU 10/2014 rd, s. 4/II, GrUU 20/2010 rd, s. 2/II och GrUU 6/2010 rd, s. 2/II).

Den gällande skogslagen innehåller begränsningar och skyldigheter när det gäller skogsbruk som utövas av skogsägaren. Samtidigt innehåller den gällande skogslagen redan i nuläget bestämmelser om tryggheten av den biologiska mångfalden. Trots att de begränsningar som enligt förslaget ska fogas till skogslagen för skogsägare och andra aktörer är nya skyldigheter som föreskrivs för att skydda fåglarna, kan det anses att samma slags bestämmelser för att trygga den biologiska mångfalden redan finns i den nuvarande skogslagen. Därmed kan de skyldigheter som föreskrivs för aktörer i syfte att skydda fåglarna med avseende på deras mål anses vara av samma slag som den nuvarande lagstiftningen. De föreslagna bestämmelserna kan anses främja bestämmelserna i 20 § 1 mom. om ansvar för miljön i grundlagen.

11.3 Egendomsskyddet

Enligt 15 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Förutom för fysiska personer är också privata juridiska personers tillgångar tryggade med stöd av 15 §. Egendomsskyddet medför en skyldighet att inte utan godtagbart skäl ingripa i det fria utnyttjandet av egendomen. I 15 § 1 mom. i grundlagen ingår en generalklausul om egendomsskydd. Utifrån generalklausulen bedöms närmast olika begränsningar i ägarens nyttjanderätter och ägarens bestämmanderätt. På sådana begränsningar av egendomsskyddet tillämpas de allmänna villkoren för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 32/2010 rd, s. 4, GrUU 20/2010 rd, s. 2, GrUU 6/2010 rd, s. 2 och GrUU 21/1996 rd). Genom det

grundlagsenliga egendomsskyddet skyddas av hävd rättigheter och intressen med ett förmögenhetsvärde, bland vilka äganderätten till föremål är den mest omfattande. Äganderätten omfattar i sin tur i princip alla de rättigheter som på någon särskild grund inte hör till någon annan än till ägaren eller inte har särskilts från äganderätten. Bestämmelser om egendomsskydd finns också i artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i artikel 1 i tilläggsprotokoll 1 till Europakonventionen.

I de bestämmelser som föreslås i propositionen ställs begränsningar för drivning och annan användning och skötsel av skog. Propositionen innehåller exempelvis ett förbud mot avverkning i vissa slags skogar under tidsperioder som har betydelse för fåglarnas häckning. De föreslagna begränsningarna och skyldigheterna utgör i praktiken begränsningar av användningen av egendom och andra skyldigheter, vilka ska bedömas med avseende på det egendomsskydd som tryggas i 15 § 1 mom. i grundlagen. Enligt grundlagsutskottet (GrUU 5/2000 rd) bör en inskränkning i markägarens rätt att fritt nyttja sin egendom uppfylla proportionalitetskravet. Utskottet konstaterar vidare att det vid bedömning av inskränkningens acceptabilitet i sista hand är fråga om huruvida inskränkningen kränker ägarens rätt till normal, skälig och förnuftig användning av sin egendom. När det gäller proportionalitetskravet har utskottet konstaterat (GrUU 22/1996 rd och GrUU 2/1997) att inskränkningen bör vara nödvändig för att uppnå ett godtagbart syfte, och den får inte gå längre än vad som är motiverat med hänsyn till hur vägande det samhälleliga intresse är som ligger till grund för inskränkningen i relation till egendomsskyddet. När det gäller bestämmelser som begränsar utövandet av skogsbruk behöver i synnerhet begränsningarnas godtagbarhet för att uppnå syftet med skogslagen och nödvändighet i förhållande till normal, skälig och förnuftig användning av skog bedömas.

Grundlagsutskottet har konstaterat att det finns tungt vägande samhälleliga skäl till reglering av egendom, om de mål som fastställs i lag medverkar till att naturens och miljöns mångfald kan bevaras på det sätt som 20 § 1 mom. i grundlagen föreskriver (GrUU 33/2008 rd). Den föreslagna regleringen ska bedömas med avseende på egendomsskyddet som tryggas i grundlagen och även jämföras med regleringen om miljön i 20 § i grundlagen. Bakgrunden till den föreslagna regleringen utgörs av regleringen i fågeldirektivet och EU-domstolens beslut som preciserat tolkningen av det. De föreslagna skyldigheterna som gäller användning och skötsel av skog är i princip skyldigheter i enlighet med fågeldirektivets minimireglering för skyldigheter. Samtidigt är den föreslagna regleringen förenlig med målen i skogslagen, eftersom den främjar den biologiska mångfalden. Därmed kan begränsningar som påverkar egendomsskyddet anses vara godtagbara och till grund för dem ligger även tungt vägande samhälleliga skäl. De nya skyldigheterna kan även anses vara exakta och noggrant avgränsade, eftersom de innehåller konkreta begränsningar för bedrivandet av skogsbruk och skyldigheter för aktörer. Därmed kan de föreslagna bestämmelserna anses vara förenliga med 15 § 1 mom. i grundlagen.

11.4 Straffrättslig legalitetsprincip

I 8 § i grundlagen föreskrivs den straffrättsliga legalitetsprincipen. Enligt paragrafen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. På samma sätt föreskrivs i 8 § att det för brott inte får dömas till strängare straff än vad som var föreskrivet i lag när gärningen begicks. De viktigaste elementen av den straffrättsliga legalitetsprincipen finns i 8 § i grundlagen. Åtminstone en definition i lag på gärningar som bestraffas som brott, ett förbud mot retroaktiv strafflag, ett förbud mot analog tillämpning av strafflagen, ett krav på en definition i lag på straff som följer på brott, ett förbud mot bruk av en strängare lag än den som gäller vid tidpunkten för gärningen och ett krav på straffrättsliga normer på lagnivå är sådana element (RP 309/1993 rd, s. 50).

I propositionen föreslås en precisering av den definition av avsiktlighet när det gäller skadande av fåglar som föreskrivs i artikel 5 i fågeldirektivet. I och med EU-domstolens avgörande i Voore Mets-fallet av augusti 2025 utvidgades definitionen av avsiktlighet på så sätt att den kan anses gälla all sådan mänsklig verksamhet vars syfte inte är att skada fåglar, men vilken innehåller ett godtagande av möjligheten till sådant. Det är möjligt att förstå sådan verksamhet mycket brett. I propositionen föreslås att den nationella lagstiftningen preciseras så att dess tillämpning inom skogsbrukssektorn, som behandlades i Voore Mets-avgörandet, är exakt, tydlig och förutsägbar. Detta är av särskild betydelse för tillämpningen av straffbestämmelserna. Det föreslås att det i skogslagen föreskrivs inskränkningar och skyldigheter när det gäller användning och skötsel av skog, vilka ska iakttas för att verksamheten inte ska anses utgöra en sådan avsiktlig handling som avses i artikel 5 i fågeldirektivet och 70 § i naturvårdslagen som gäller verkställandet av den eller anses strida mot de skyldigheter som föreskrivs i 37 § 1 mom. i jaktlagen och med stöd av 50 § 2 mom. i jaktlagen. Bestämmelser om detta finns i föreslagna 10 c § 5 mom. i skogslagen. Dessutom fogas till 70 § i naturvårdslagen en informativ hänvisning till 10 c § i skogslagen, så att sambandet mellan lagarna är klart för den som tillämpar lagen. I 131 § 2 mom. i naturvårdslagen kriminaliseras brott mot förbuden i 70 § i naturvårdslagen som en naturskyddsförseelse. Den föreslagna lagstiftningen kan anses vara förenlig med legalitetsprincipen, särskilt med beaktande av det särskilda krav på exakthet som ingår i legalitetsprincipen.

I propositionen föreslås att skogslagen föreskriver brott mot de föreslagna inskränkningarna av drivning som en straffbar skogsförseelse. Det innebär drivning som utförs i första hand i bördiga lövträdsdominerade skogar, kärr och strandskogar under det tidsavsnitt för häckning som definieras mer exakt i 10 c §. På samma sätt är en skogsförseelse straffbar om stora aspar, hålträd eller stående död ved från föregående trädgeneration avlägsnas under tidsavsnitten i fråga. De bestämmelser som innebär sanktioner kan anses vara exakta och noggrant avgränsade.

Därmed kan den reglering som föreslås i propositionen anses ha betydelse för den straffrättsliga legalitetsprincip som föreskrivs i 8 § i grundlagen.

11.5 Utlämnande av sekretessbelagd information

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information trots sekretess med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet (GrUU 15/2018 rd). Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”informationen är nödvändig” för ett visst syfte (se till exempel GrUU 17/2016 rd, s. 2–3). Om utlämnandet av information också hänför sig till känsliga uppgifter har en förutsättning för användning av den vanliga lagstiftningsordningen varit att bestämmelserna preciseras så att de följer grundlagsutskottets praxis för bestämmelser som rör rätten att få och att lämna ut myndighetsuppgifter trots sekretess i enlighet med praxis för regleringen (GrUU 38/2016 rd, s. 3). Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (se t.ex. GrUU 71/2014 rd, 3/I, GrUU 62/2010 rd, 4/I i och GrUU 59/2010 rd, 4/I).

En grund för sekretess som skyddar det allmänna intresset kan anses vara 24 § 14 punkten, enligt vilken följande är sekretessbelagda: ”handlingar som innehåller uppgifter om utrotningshotade djur- eller växtarter eller skydd av värdefulla naturområden, om utlämnandet av uppgifter ur dessa skulle äventyra skyddet av djur- eller växtarten eller naturområdet i fråga”.

Därmed hänför sig sekretessen inte till integritetsskydd. Den nämnda sekretessgrunden innehåller ett skaderekvisit. Presumtionen är offentlighet för handlingar om naturvärdena i fråga. Utlämnande av uppgifter kan dock förhindras om det finns en rädsla för att uppgifterna används felaktigt. Därmed kan en begäran om uppgifter om fågelarter som gjorts av en markägare eller en aktör inom skogssektorn utan specialbestämmelser avslås om vissa villkor uppfylls. Det ska konstateras att uppgifterna är sådana miljöuppgifter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG.

I 120 § om ändring av naturvårdslagen i lagförslaget och 10 d § om skogslagen i lagförslaget förknippas rätten att få sekretessbelagda uppgifter till nödvändighet, eftersom det inte är möjligt att uttömmande lista informationsinnehållet. Den föreslagna rätten att få uppgifter tillfaller markägare, innehavare av avverkningstillstånd och dem som planerar eller utför åtgärder för skötsel eller användning av skog på deras vägnar. Uppgifterna som överläts ska vara nödvändiga för att beakta de skyldigheter som föreskrivs i föreslagna 10 c § i skogslagen vid planering och utförande av åtgärder. Därmed är det fråga om ”uppgifternas nödvändighet” för ett visst syfte. Dessa syften har identifierats genom en hänvisning till de skyldigheter som föreskrivs i lagstiftningen. Baserat på det ovanstående anses de föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter vara förenliga med grundlagsutskottets praxis.

Bestämmelserna om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter hänför sig till skyddet för personuppgifter när uppgifter som är förknippade eller kan förknippas med fysiska personer behandlas. Enligt grundlagsutskottet bör den nationella speciallagstiftningen vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5). Vid utlämnande av sekretessbelagda uppgifter är det fråga om ett sammanjämkande av det skydd för personuppgifter och den offentlighet för handlingar som artikel 86 i dataskyddsförordningen innebär. Utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter har även en koppling till det handlingsutrymme som artikel 6.4 i dataskyddsförordningen innebär. De nationella bestämmelserna kan gälla bland annat åtgärder och förfaranden för behandling, inklusive behöriga registrerade och sammanslutningar till vilka och syften för vilka personuppgifter kan lämnas ut. I stycket i fråga nämns även åtgärder som är avsedda för säkerställande av laglig och behörig behandling av uppgifter. Det sistnämnda hänför sig i synnerhet till 13 § 2 och 3 mom. i skogsinformationslagen. De föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter bedöms vara förenliga med det nationella handlingsutrymme och regleringen avgränsad till vad som är nödvändigt.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av skogslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skogslagen (1093/1996) 2 a § 7 punkten och 7 a § 2 mom., sådana de lyder, 2 a § 7 punkten i lag 1085/2013 och 7 a § 2 mom. i lagarna 1085/2013 och 20/2023, samt
fogas till 2 a §, sådan den lyder i lag 1085/2013, en ny 8 punkt, till lagen nya 10 c och 10 d § samt till 18 §, sådan den lyder i lagarna 520/2002, 552/2004 och 1085/2013, ett nytt 4 mom., som följer:

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

7) *avverkare* markägaren eller, när avverkningsrätten har överlåtits till någon annan, den som innehar rätten,

8) *norra delen av Finland* det område som bildas av landskapet Lappland samt kommunerna Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Hyrynsalmi, Puolanka och Suomussalmi.

7 a §

Markägarens och skogscentralens informationsskyldighet

Skogscentralen ska omedelbart underrätta markägaren och sådana representanter för markägaren och innehavaren av avverkningsrätt som centralen känner till, om den har fått in en anmälan om användning av skog som gäller ett behandlingsområde där eller i vars närhet det finns eller som berörs av något av följande som centralen känner till:

- 1) en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § 2 mom.,
- 2) ett område som avses i 10 c § 2 mom.,
- 3) ett beslut om en i naturvårdslagen avsedd förekomst av en art som kräver särskilt skydd eller av en skyddad naturtyp, ett beslut om skydd av nya arter som påträffats, ett beslut om assisterad spridning av arter som kräver särskilt skydd eller ett beslut om avgränsning av ett kompensationsområde,
- 4) ett område i nätverket Natura 2000, eller
- 5) något annat motsvarande område, som inte är ett av de områden som avses i 1–4 punkten, utifrån ett beslut som en myndighet gett in.

10 c §

Inskränkningar i skötseln och användningen av skog för beaktande av fågelfauna

Före drivning ska avverkaren göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information. Vid bedömningen ska de uppgifter som lagrats i datasystemet för naturvården utnyttjas. På basis av bedömningen ska avverkaren vidta lämpliga förebyggande åtgärder för att förhindra att individer av en fågelart dör, att fågelbon tar skada eller förekomsten av störningar som skulle försvåra en hotad och fåtalig fågelarts förökning eller förekomsten av sådana störningar som i övrigt avsevärt skulle försvåra upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam eller bringandet av stammen till en sådan status. I anslutning till andra åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog ska den som vidtar en åtgärd likaså göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna och vidta lämpliga förebyggande åtgärder för beaktande av fågelfaunan.

Drivning är förbjudet i bördiga lövträdsdominerade skogar samt i kärr och strandskogar i den norra delen av Finland mellan den 1 maj och den 31 juli och i övriga delar av landet mellan den 15 april och den 15 juli. Genom ett sådant område får dock virke transporteras från behandlingsområdet till avläggsplatser längs med sådana körstråk som redan tidigare varit i bruk.

Om ett fågelbo där det pågår häckning iakttas inom behandlingsområdet i planeringsskedet eller i anslutning till åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog, ska åtgärderna vidtas på ett sätt som inte skadar boet. Vid drivning under de tidsavsnitt som avses i 2 mom. ska dessutom stora aspar, hålträd samt stående död ved från föregående trädgeneration sparas.

Skötsel och användning av skog är förbjudet i närheten av fåtaliga rovfåglars bon, om det kan orsaka sådana störningar som leder till att häckningen avbryts, om inte tillstånd till undantag har beviljats för detta med stöd av 83 § i naturvårdslagen.

Dödande eller störning av individer av en fågelart eller skadande av fågelbon eller ägg i anslutning till skötsel och användning av skog betraktas inte som en avsiktlig gärning enligt 70 § i naturvårdslagen eller som ett brott mot 37 § 1 mom. eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av 50 § 2 mom. i jaktlagen (615/1993), om de skyldigheter som det föreskrivs om i 1–4 mom. och 7 mom. i denna paragraf har iakttagits vid skötseln och användningen av skogen.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om bedömning av fågelfauna och förebyggande åtgärder vid skötsel och användning av skog.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om de fåtaliga rovfågelarter, de avstånd när det gäller närhet till rovfåglars bon och tidpunkten för det förbud i fråga om olika rovfåglar som avses i 4 mom.

10 d §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller genomför åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog har trots sekretessbestämmelserna rätt att av skogscentralen få de uppgifter som lagrats i Finlands skogscentralens system för skoglig information och som är nödvändiga för beaktandet av 10 c § i denna lag vid planeringen och genomförandet av åtgärderna.

18 §

Skogsbrott och skogsförseelse

Om inte ett lika strängt eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag ska också den dömas för skogsförseelse som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot förbudet mot drivning i 10 c § 2 mom. eller mot skyldigheten enligt 3 mom. i den paragrafen att vid beståndsvårdande avverkning eller förnyelseavverkning spara stora aspar, hålträd samt stående död ved från föregående trädgeneration.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (9/2023) 82 § och
fogas till 70 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 422/2024, ett nytt 6 mom. och till 120 §,
sådan den lyder delvis ändrad i lag 802/2025, ett nytt 3 mom. som följer:

70 §

Fridlysning av djurarter

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 3 mom. finns bestämmelser om inskränkningar i skötseln
och användningen av skog för beaktande av fågelfauna i 10 c § i skogslagen.

82 §

Allmänt undantag från vissa fridlysningsbestämmelser

Med avvikelse från 70 och 74 § får ett område användas för jord- och skogsbruk eller
sedvanlig byggnadsverksamhet, och byggnader och anordningar användas i enlighet med deras
ändamål. Då ska skador på eller störande av fridlysta djur och växter dock undvikas, om detta
är möjligt utan avsevärda merkostnader.

Det undantag som avses i 1 mom. gäller dock inte i 78 § avsedda arter som kräver strikt skydd.
I fråga om fågelarter gäller det undantag som avses i 1 mom. sådana störningar som avses i 70
§ 1 mom. 3 punkten, om störningarna inte försvårar en hotad och fåtalig fågelarts förökning
eller i övrigt avsevärt försvårar upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts
stam eller bringandet av stammen till en sådan status.

120 §

Utlämnande av och rätt att få uppgifter

Markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller
genomför åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog har trots
sekretessbestämmelserna rätt att få de uppgifter ur datasystemet för naturvården som är
nödvändiga för beaktandet av 10 c § i skogslagen vid planeringen och genomförandet av
åtgärderna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011) 13 § och 13 a § 1 mom., sådana de lyder i lag 493/2021, och
fogas till lagen en ny 12 §, i stället för den 12 § som upphävts genom lag 66/2018, och till 13 c §, sådan den lyder i lag 66/2018, ett nytt 2 mom. som följer:

12 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till markägare som en digital tjänst

Skogscentralen ska fatta beslut om godkännande av markägaren som användare av skogscentralens digitala tjänst, om sekretessbelagda uppgifter lämnas ut via en elektronisk förbindelse eller annars upprepade gånger till markägaren.

Registreringen ska återkallas, om markägaren inte följer de villkor och begränsningar som fogats till beslutet om registrering.

13 §

Utlämnande av uppgifter och förfarandet för utlämnande av uppgifter

Ansökan om utlämnande av uppgifter görs skriftligen hos skogscentralen.

Innan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut ska skogscentralen begära att en privat mottagare lämnar en redogörelse för hur användningen och skyddet av de utlämnade uppgifterna kommer att ordnas. Redogörelsen ska ges skriftligen och av den ska det framgå hur den administrativa och fysiska säkerheten för de uppgifter som lämnas ut samt säkerheten i fråga om personal, datakommunikation, programvara, datamaterial, användning och utrustning avses bli säkerställd. En redogörelse kan även begäras vid utlämnande av uppgifter till en utomstående. Vad som föreskrivs i detta moment gäller dock inte en sådan privat mottagare vars verksamhet inte är yrkesmässig.

Till ett beslut om utlämnande av uppgifter ska fogas sådana villkor och begränsningar för användningen av uppgifterna som behövs för att skydda uppgifterna.

13 a §

Beslut till enskilda om att öppna en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt

Skogscentralen ska fatta beslut om godkännande av mottagaren som användare av skogscentralens digitala tjänst (*registreringsbeslut*), om offentliga personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter lämnas ut via en elektronisk förbindelse eller annars upprepade gånger elektroniskt för kommersiellt eller något annat godtagbart privat användningsändamål i anknytning till skogsbruket. Ett registreringsbeslut ska också fattas när uppgifter lämnas ut med hjälp av ett tekniskt gränssnitt.

13 c §

Användning av uppgifter som lämnats ut

Med avvikelse från 23 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet omfattas inte markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller genomför åtgärder som hänför sig till skötsel eller användning av skog av tystnadsplikt, om dessa aktörer av skogscentralen, en statlig naturvårdsmyndighet eller en expertmyndighet inom naturvården har mottagit samma sekretessbelagda uppgifter som gäller samma fastighet eller ett annat område. Det förutsätts dessutom att dessa aktörer först har kontrollerat med skogscentralen eller de ovan avsedda myndigheterna att den andra aktören också har mottagit samma sekretessbelagda uppgifter. De nämnda aktörerna är inte då skyldiga att hemlighålla uppgifterna från varandra.

Denna lag träder i kraft den 20 . Skogscentralen lämnar dock ut sekretessbelagda uppgifter med hjälp av en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt först 18 månader efter ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 19 mars 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

1.

Lag

om ändring av skogslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skogslagen (1093/1996) 2 a § 7 punkten och 7 a § 2 mom., sådana de lyder, 2 a § 7 punkten i lag 1085/2013 och 7 a § 2 mom. i lagarna 1085/2013 och 20/2023, samt
fogas till 2 a §, sådan den lyder i lag 1085/2013, en ny 8 punkt, till lagen nya 10 c och 10 d § samt till 18 §, sådan den lyder i lagarna 520/2002, 552/2004 och 1085/2013, ett nytt 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

2 a §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med

7) *avverkare* markägaren eller, när avverkningsrätten har överlåtits till någon annan, den som innehar rätten.

7) *avverkare* markägaren eller, när avverkningsrätten har överlåtits till någon annan, den som innehar rätten,

8) ***norra delen av Finland*** det område som bildas av landskapet Lappland samt kommunerna Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Hyrynsalmi, Puolanka och Suomussalmi.

7 a §

7 a §

*Markägarens och skogscentralens
informationsskyldighet*

*Markägarens och skogscentralens
informationsskyldighet*

Skogscentralen ska omedelbart underrätta markägaren och sådana representanter för markägaren och innehavare av avverkningsrätt som den känner till, om den har fått in en anmälan om användning av skog som gäller ett behandlingsområde där eller i vars närhet det finns eller som berörs av något av följande som centralen känner till:

1) en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § 2 mom.,

Skogscentralen ska omedelbart underrätta markägaren och sådana representanter för markägaren och innehavaren av avverkningsrätt som *centralen* känner till, om den har fått in en anmälan om användning av skog som gäller ett behandlingsområde där eller i vars närhet det finns eller som berörs av något av följande som centralen känner till:

1) en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § 2 mom.,

Gällande lydelse

2) ett beslut om en i naturvårdslagen avsedd förekomst av en art som kräver särskilt skydd eller av en skyddad naturtyp, ett beslut om skydd av nya arter som påträffats, ett beslut om assisterad spridning av arter som kräver särskilt skydd eller ett beslut om avgränsning av ett kompensationsområde,

3) ett område i nätverket Natura 2000, eller

4) något annat motsvarande område utifrån ett beslut som en myndighet gett in.

(ny)

Föreslagen lydelse

2) ett område som avses i 10 c § 2 mom.,

3) ett beslut om en i naturvårdslagen avsedd förekomst av en art som kräver särskilt skydd eller av en skyddad naturtyp, ett beslut om skydd av nya arter som påträffats, ett beslut om assisterad spridning av arter som kräver särskilt skydd eller ett beslut om avgränsning av ett kompensationsområde,

4) något annat motsvarande område i nätverket Natura 2000, eller

5) något annat motsvarande område, som inte är ett av de områden som avses i 1–4 punkten, utifrån ett beslut som en myndighet gett in.

10 c §

Inskränkningar i skötseln och användningen av skog för beaktande av fågelfauna

Före drivning ska avverkaren göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna utifrån skogens typ, ålder och annan tillgänglig information. Vid bedömningen ska de uppgifter som lagrats i datasystemet för naturvården utnyttjas. På basis av bedömningen ska avverkaren vidta lämpliga förebyggande åtgärder för att förhindra att individer av en fågelart dör, att fågelbon tar skada eller förekomsten av störningar som skulle försvåra en hotad och fåtalig fågelarts förökning eller förekomsten av sådana störningar som i övrigt avsevärt skulle försvåra upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam eller bringandet av stammen till en sådan status. I anslutning till andra åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog ska den som vidtar en åtgärd likaså göra en bedömning av behandlingsområdets fågelfauna och vidta lämpliga förebyggande åtgärder för beaktande av fågelfaunan.

Drivning är förbjudet i bördiga lövträdsdominerade skogar samt i kärr och strandskogar i den norra delen av Finland mellan den 1 maj och den 31 juli och i övriga delar av landet mellan den 15 april och den 15 juli. Genom ett sådant område får dock

virke transporteras från behandlingsområdet till avläggsplatser längs med sådana körstråk som redan tidigare varit i bruk.

Om ett fågelbo där det pågår häckning iakttas inom behandlingsområdet i planeringsskedet eller i anslutning till åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog, ska åtgärderna vidtas på ett sätt som inte skadar boet. Vid drivning under de tidsavsnitt som avses i 2 mom. ska dessutom stora aspar, hålträd samt stående död ved från föregående trädgeneration sparas.

Skötsel och användning av skog är förbjudet i närheten av fåtaliga rovfåglars bon, om det kan orsaka sådana störningar som leder till att häckningen avbryts, om inte tillstånd till undantag har beviljats för detta med stöd av 83 § i naturvårdslagen.

Dödande eller störning av individer av en fågelart eller skadande av fågelbon eller ägg i anslutning till skötsel och användning av skog betraktas inte som en avsiktlig gärning enligt 70 § i naturvårdslagen eller som ett brott mot 37 § 1 mom. eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av 50 § 2 mom. i jaktlagen (615/1993), om de skyldigheter som det föreskrivs om i 1–4 mom. och 7 mom. i denna paragraf har iakttagits vid skötseln och användningen av skogen.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om bedömning av fågelfauna och förebyggande åtgärder vid skötsel och användning av skog.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om de fåtaliga rovfågelarter, de avstånd när det gäller närhet till rovfåglars bon och tidpunkten för det förbud i fråga om olika rovfåglar som avses i 4 mom.

(ny)

10 d §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller genomför åtgärder

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som hänför sig till skötsel och användning av skog har trots sekretessbestämmelserna rätt att av skogscentralen få de uppgifter som lagrats i Finlands skogscentrals system för skoglig information och som är nödvändiga för beaktandet av 10 c § i denna lag, 68–70, 73, 74, 78 och 79 § i naturvårdslagen och 37 § 1 mom. i jaktlagen samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av 50 § 2 mom. i jaktlagen vid planeringen och genomförandet av åtgärderna.

18 §

18 §

Skogsbrott och skogsförseelse

Skogsbrott och skogsförseelse

Om inte ett lika strängt eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag ska också den dömas för skogsförseelse som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot förbudet mot drivning i 10 c § 2 mom. eller mot skyldigheten enligt 3 mom. i den paragrafen att vid beståndsvårdande avverkning eller förnyelseavverkning spara stora aspar, hålträd samt stående död ved från föregående trädgeneration.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (9/2023) 82 § och
fogas till 70 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 422/2024, ett nytt 6 mom. och till 120 §,
sådan den lyder delvis ändrad i lag 802/2025, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

70 §

Fridlysning av djurarter

82 §

*Allmänt undantag från vissa
fridlysningsbestämmelser*

Med avvikelse från 70 och 74 § får ett område användas för jord- och skogsbruk eller byggnadsverksamhet, och byggnader och anordningar användas i enlighet med deras ändamål. Då ska skador på eller störande av fridlysta djur och växter dock undvikas, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader.

Det undantag som avses i 1 mom. gäller inte *fågelarter* eller i 78 § avsedda arter som kräver strikt skydd.

Föreslagen lydelse

70 §

Fridlysning av djurarter

*Utöver vad som föreskrivs i 1 och 3 mom.
finns bestämmelser om inskränkningar i
skötseln och användningen av skog för
beaktande av fågelfauna i 10 c § i skogslagen.*

82 §

*Allmänt undantag från vissa
fridlysningsbestämmelser*

Med avvikelse från 70 och 74 § får ett område användas för jord- och skogsbruk eller *sedvanlig* byggnadsverksamhet, och byggnader och anordningar användas i enlighet med deras ändamål. Då ska skador på eller störande av fridlysta djur och växter dock undvikas, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader.

Det undantag som avses i 1 mom. gäller *dock* inte i 78 § avsedda arter som kräver strikt skydd. *I fråga om fågelarter gäller det undantag som avses i 1 mom. sådana störningar som avses i 70 § 1 mom. 3 punkten, om störningarna inte försvårar en hotad och fåtalig fågelarts förökning eller i övrigt avsevärt försvårar upprätthållandet av en tillfredsställande status för en fågelarts stam eller bringandet av stammen till en sådan status.*

Gällande lydelse

120 §

Utlämnande av och rätt att få uppgifter

Föreslagen lydelse

120 §

Utlämnande av och rätt att få uppgifter

Markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller genomför åtgärder som hänför sig till skötsel och användning av skog har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de uppgifter ur datasystemet för naturvården som är nödvändiga för beaktandet av 10 c § i skogslagen, 68–70, 73, 74, 78 och 79 § i naturvårdslagen och 37 § 1 mom. i jaktlagen samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av 50 § 2 mom. i jaktlagen vid planeringen och genomförandet av åtgärderna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information (419/2011) 13 § och 13 a § 1 mom., sådana de lyder i lag 493/2021, och
fogas till lagen en ny 12 §, i stället för den 12 § som upphävts genom lag 66/2018, och till 13 c §, sådan den lyder i lag 66/2018, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

12 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till markägare som en digital tjänst

Skogscentralen ska fatta beslut om godkännande av markägaren som användare av skogscentralens digitala tjänst, om sekretessbelagda uppgifter lämnas ut via en elektronisk förbindelse eller annars upprepade gånger till markägaren.

Registreringen ska återkallas, om markägaren inte följer de villkor och begränsningar som fogats till beslutet om registrering.

13 §

13 §

Utlämnande av uppgifter och förfarandet för utlämnande av uppgifter

Utlämnande av uppgifter och förfarandet för utlämnande av uppgifter

Ansökan om utlämnande av uppgifter görs skriftligen hos skogscentralen.

Ansökan om utlämnande av uppgifter görs skriftligen hos skogscentralen.

Innan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut ska skogscentralen begära att en privat mottagare lämnar en redogörelse för hur användningen och skyddet av de utlämnade uppgifterna kommer att ordnas. Redogörelsen ska ges skriftligen och av den ska det framgå hur den administrativa och fysiska säkerheten för de uppgifter som lämnas ut samt säkerheten i fråga om personal, datakommunikation, programvara, datamaterial, användning och utrustning

Gällande lydelse

Till ett beslut om utlämnande av uppgifter ska fogas sådana villkor och begränsningar för användningen av uppgifterna som behövs för att skydda uppgifterna.

13 a §

Beslut till enskilda om att öppna en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt

Skogscentralen ska fatta beslut om godkännande av mottagaren som användare av skogscentralens digitala tjänst (*registreringsbeslut*), om uppgifter lämnas ut via en elektronisk förbindelse eller annars upprepade gånger elektroniskt för kommersiellt eller något annat godtagbart privat användningsändamål i anknytning till skogsbruket. Ett registreringsbeslut ska också fattas när offentliga personuppgifter lämnas ut för det ändamålet med hjälp av ett tekniskt gränssnitt.

13 c §

Användning av uppgifter som lämnats ut

Föreslagen lydelse

avses bli säkerställd. En redogörelse kan även begäras vid utlämnande av uppgifter till en utomstående. Vad som föreskrivs i detta moment gäller dock inte en sådan privat mottagare vars verksamhet inte är yrkesmässig.

Till ett beslut om utlämnande av uppgifter ska fogas sådana villkor och begränsningar för användningen av uppgifterna som behövs för att skydda uppgifterna.

13 a §

Beslut till enskilda om att öppna en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt

Skogscentralen ska fatta beslut om godkännande av mottagaren som användare av skogscentralens digitala tjänst (*registreringsbeslut*), om offentliga personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter lämnas ut via en elektronisk förbindelse eller annars upprepade gånger elektroniskt för kommersiellt eller något annat godtagbart privat användningsändamål i anknytning till skogsbruket. Ett registreringsbeslut ska också fattas när uppgifter lämnas ut med hjälp av ett tekniskt gränssnitt.

13 c §

Användning av uppgifter som lämnats ut

Med avvikelse från 23 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet omfattas inte markägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den som för deras räkning planerar eller genomför åtgärder som hänför sig till skötsel eller användning av skog av tystnadsplikt, om dessa aktörer av skogscentralen, en statlig naturvårdsmyndighet eller en expertmyndighet inom naturvården har mottagit samma sekretessbelagda uppgifter som gäller samma fastighet eller ett annat område. Det förutsätts dessutom att dessa

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

aktörer först har kontrollerat med skogscentralen eller de ovan avsedda myndigheterna att den andra aktören också har mottagit samma sekretessbelagda uppgifter. De nämnda aktörerna är inte då skyldiga att hemlighålla uppgifterna från varandra.

Denna lag träder i kraft den 20 . Skogscentralen lämnar dock ut sekretessbelagda uppgifter med hjälp av en digital tjänst och ett tekniskt gränssnitt först 18 månader efter ikraftträdandet av denna lag.
